

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2014. július 23., szerda

Tartalomjegyzék

179/2014. (VII. 23.) Korm. rendelet	Egyes, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot érintő kormányrendeletek módosításáról	11515
28/2014. (VII. 23.) MNB rendelet	A pénzügyi szervezetek panaszkezelésére vonatkozó szabályokról	11516
1/2014. (VII. 23.) FM rendelet	A védett őshonos mezőgazdasági állatfajták és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták körének megállapításáról szóló 4/2007. (I. 18.) FVM–KvVM együttes rendelet módosításáról	11521
26/2014. (VII. 23.) AB határozat	A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 6. §-a és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasításáról, továbbá a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 17. §-a egyes szövegrészeinek és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2. § (4) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	11522
27/2014. (VII. 23.) AB határozat	A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos alaptörvény-ellenes 34. § (1) bekezdése folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról	11550
270/2014. (VII. 23.) KE határozat	A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. évi általános választása időpontjának kitzűzéséről	11564
1409/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Paksi Atomerőmű teljesítményének fenntartásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1358/2014. (VI. 30.) Korm. határozat módosításáról	11564
1410/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1336/2014. (VI. 11.) Korm. határozat módosításáról	11565
1411/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2014. évi felhasználási tervének jóváhagyásáról	11565
1412/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	Egyes, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot érintő kormányhatározatok módosításáról	11568
1413/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Bionikai Innovációs Központ létrehozásával kapcsolatos egyes feladatokról szóló 1493/2012. (XI. 13.) Korm. határozat módosításáról	11568
1414/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Környezet és Energia Operatív Program módosításáról	11569

Tartalomjegyzék

1415/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret forrásfelhasználásával kapcsolatos egyes intézkedésekről	11571
1416/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A KEOP-1.3.0/09-11-2011-0022 azonosító számú („Kalocsa környéki ivóvízminőség javító projekt” című) projekt támogatástalmának az önerő halasztott hozzárendelésével történő kifizetéséhez történő hozzájárulásról	11571
1417/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A KEOP-1.1.1/2F/09-11-2012-0006 azonosító számú („Dél-Balaton és Sióvölgy Nagytérségi Szilárdhulladék Kezelési Konzorcium működési területén a Somi Regionális Hulladékkezelőtelep fejlesztése” című) egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projekt támogatásának jóváhagyásáról	11572
1418/2014. (VII. 23.) Korm. határozat	A TÁMOP-2.2.7.B-3-13/1-2014-0001 azonosító számú („Modellprogram duális rendszerű szakképzési tartalmak pilot jellegű átültetésére” című) kiemelt projektjavaslat akciótervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról	11574

III. Kormányrendeletek

A Kormány 179/2014. (VII. 23.) Korm. rendelete

egy, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot érintő kormányrendeletek módosításáról

A Kormány az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az 1. alcím tekintetében a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény 34. § a) és c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek közfinanszírozású támogatásáról szóló 146/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet módosítása

- 1. §** A kutatás-fejlesztési és technológiai innovációs projektek közfinanszírozású támogatásáról szóló 146/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a következő 63/A. §-sal egészül ki:
„63/A. § A miniszter által vezetett minisztériumban az Alap kezelésével összefüggő feladatot ellátó szervezeti egységek vezetőinek az Alap kezelésével összefüggő tevékenységét a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos irányítja és működteti az Alapot.”

2. A Nemzeti Innovációs Hivatalról szóló 303/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

- 2. §** A Nemzeti Innovációs Hivatalról szóló 303/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A Nemzeti Innovációs Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítása alatt működő központi hivatal. A miniszter a Hivatal irányítását – figyelemmel a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (3) bekezdésére – a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos útján látja el.”

3. A Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszerről szóló 160/2001. (IX. 12.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezése

- 3. §** Hatályát veszti a Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszerről szóló 160/2001. (IX. 12.) Korm. rendelet.

4. Záró rendelkezések

- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 28/2014. (VII. 23.) MNB rendelete a pénzügyi szervezetek panaszkezelésére vonatkozó szabályokról

Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 79. §-ában, a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 135. §-ában, a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 235/A. §-ában, a foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló 2007. évi CXVII. törvény 86. § a) pontjában, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény 180. § (3) bekezdésében, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 290. § (3) bekezdésében, valamint a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény 201. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (9) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §**
- (1) A rendelet hatálya az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárakra, a magánnyugdíjpénztárakra, a biztosítókra, a független biztosításközvetítőkre, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményekre, a befektetési vállalkozásokra, az árutőzsdei szolgáltatókra, a pénzforgalmi intézményekre, az elektronikuspénz-kibocsátó intézményekre, az utalványkibocsátókra, a pénzügyi intézményekre, a független közvetítőkre és az ÁÉKBV alapkezelőkre terjed ki.
 - (2) E rendelet alkalmazásában fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy.
- 2. §**
- (1) Az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, a biztosító, a független biztosításközvetítő, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény, a befektetési vállalkozás, az árutőzsdei szolgáltató, a pénzforgalmi intézmény, az elektronikuspénz-kibocsátó intézmény, az utalványkibocsátó, a pénzügyi intézmény, a független közvetítő és az ÁÉKBV alapkezelő (a továbbiakban együtt: szolgáltató) teljes körűen vizsgálja és megválaszolja a pénztártagnak, az ügyfélnek, a tagnak, illetve a befektetőnek (a továbbiakban együtt: ügyfél) a szolgáltató – szerződéskötést, illetve a tagsági jogviszony létrejöttét megelőző, vagy a szerződés megkötésével, illetve a tagsági jogviszony létrejöttével, a szolgáltató a szerződés, illetve a tagsági jogviszony fennállása alatti, a szolgáltató részéről történő teljesítéssel, valamint a szerződéses, illetve tagsági jogviszony megszűnésével, illetve azt követően a szerződéssel, illetve a tagsági jogviszonnyal összefüggő – tevékenységét vagy mulasztását érintő kifogását (a továbbiakban: panasz).
 - (2) Amennyiben a panasz kivizsgálásához a szolgáltatónak az ügyfélnél rendelkezésre álló további – így különösen az ügyfél azonosításához szükséges, a panasszal érintett jogviszonnyal kapcsolatos – információra van szüksége, haladéktalanul felveszi az ügyféllel a kapcsolatot, és beszerzi azt.
 - (3) A szolgáltató lehetővé teszi, hogy az ügyfél az írásbeli panasz benyújtásához – a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által a honlapján közzétett – formanyomtatványt alkalmazzon. A szolgáltató a honlapján az ügyfelek számára elérhetővé teszi a formanyomtatványt. A szolgáltató köteles az ettől eltérő formában benyújtott írásbeli panaszt is befogadni.
- 3. §**
- (1) Amennyiben az ügyfél az írásbeli panaszát nem a panaszkezelési szabályzatban meghatározott, panaszkezeléssel foglalkozó szervezeti egység címére küldi meg, vagy ha az ügyfél az írásbeli panaszt a szolgáltató valamely ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségében nem a panaszkezelésre kijelölt ügyintézőnek adja át, a szolgáltató a beérkezést követően haladéktalanul továbbítja a panaszt a panaszkezeléssel foglalkozó szervezeti egysége részére, ahol nyilvántartásba veszik azt.

- (2) A szolgáltató az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségében személyesen leadott írásbeli panasz esetén az ügyfelet tájékoztatja a panaszt a továbbiakban kezelő szervezeti egység elérhetőségéről.
- (3) Amennyiben az ügyfél szóbeli panaszát nem a panaszkezelésre kijelölt ügyintézőnél terjeszti elő, a szolgáltató köteles az ügyfelet tájékoztatni a panaszt a továbbiakban kezelő szervezeti egység elérhetőségéről.
- (4) A panaszra adott, indokolással ellátott választ az (1)–(3) bekezdésekben meghatározott esetekben is a közlést követő 30 napon belül kell az ügyfél részére megküldeni.
- (5) A szolgáltató a telefonon közölt szóbeli panasz esetén az indított hívás sikeres felépülésének időpontjától számított öt percen belüli, az ügyfélszolgálati ügyintéző élőhangos bejelentkezése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

4. §

- (1) A szolgáltató a panasz kivizsgálását követően válaszában részletesen kitér a panasz teljes körű kivizsgálásának eredményére, a panasz rendezésére vagy megoldására vonatkozó intézkedésre, illetve a panasz elutasítása esetén az elutasítás indokára.
- (2) A szolgáltató a panasz kivizsgálásának eredményéről történő tájékoztatást pontos, közérthető és egyértelmű indokolással látja el, amely indokolás – a panasz tárgyától függően – tartalmazza a vonatkozó szerződési feltételt, illetve szabályzat, alapszabály pontos szövegét és hivatkozik az ügyfélnek küldött elszámolásokra, és valamennyi, a szerződéses, illetve tagsági jogviszony alatt teljesített egyéb tájékoztatásra.
- (3) A szolgáltató a fogyasztónak minősülő ügyfelet a panasz elutasítása esetén tájékoztatja arról, hogy álláspontja szerint a panasz és a panaszkezelés
 - a) a szerződés, illetve a tagsági jogviszony létrejöttével, érvényességével, joghatásaival és megszűnésével, továbbá szerződésszegéssel és annak joghatásaival kapcsolatos jogvita rendezésére vagy
 - b) a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény fogyasztóvédelmi rendelkezései megsértésének kivizsgálására irányult.
- (4) A fogyasztónak minősülő ügyfelet tájékoztatni kell arról, hogy
 - a) a (3) bekezdés a) pontja esetében a Pénzügyi Békéltető Testülethez vagy a polgári perrendtartás szabályai szerint bírósághoz fordulhat,
 - b) a (3) bekezdés b) pontja esetében a fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárást az MNB-nél kezdeményezheti.
- (5) Ha a szolgáltató álláspontja szerint a panasz a (3) bekezdés a) és a b) pontját is érinti, akkor a fogyasztónak minősülő ügyfelet tájékoztatnia kell arról, hogy a panaszban foglaltak mely része tartozik az a), illetve a b) pont körébe, és ennek megfelelően panaszja mely részével kihez fordulhat.
- (6) A fogyasztónak nem minősülő ügyfelet a panasz elutasítása esetén a szolgáltató tájékoztatja, hogy panaszával a polgári perrendtartás szabályai szerint bírósághoz fordulhat.
- (7) A fogyasztónak minősülő ügyfelet a panasz (3) bekezdés alapján történő elutasítása esetén a szolgáltató tájékoztatja, hogy panaszával bírósághoz, a Pénzügyi Békéltető Testülethez, a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központjához fordulhat. A pénzügyi szolgáltató az elutasító döntésében feltünteti a Pénzügyi Békéltető Testület levelezési címét, telefonszámát, a Magyar Nemzeti Bank levelezési címét, telefonszámát, valamint az MNB honlapján a Pénzügyi Békéltető Testület eljárásának kezdeményezése, illetve az MNB fogyasztóvédelmi ellenőrzési eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem (pénzügyi fogyasztóvédelmi beadvány) benyújtása céljára rendszeresített formanyomtatványok (a továbbiakban: formanyomtatványok) elektronikus és ügyfélszolgálati elérhetőségét is, továbbá jól látható módon tájékoztatást ad arról, hogy a fogyasztó kérheti ezen formanyomtatványok pénzügyi szolgáltató általi költségmentes megküldését is. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell a formanyomtatványok megküldésére vonatkozó fogyasztói igény előterjesztésére szolgáló szolgáltatói telefonszám, e-mail elérhetőség és postai cím megjelölését is.
- (8) A szolgáltató a fogyasztó ilyen tartalmú külön kérése esetén a formanyomtatványokat – a szolgáltató rendelkezésére álló adatok alapján dokumentáltan elektronikus hozzáféréssel rendelkező fogyasztó számára elektronikus úton, más esetben postai úton – költségmentesen, haladéktalanul megküldi.
- (9) A szolgáltató a (3)–(7) bekezdésben foglalt tájékoztatást figyelemfelhívásra alkalmas módon teszi meg.
- (10) A szolgáltató választ oly módon küldi meg az ügyfél részére, amely alkalmas annak megállapítására, hogy a szolgáltató a küldeményt kinek a részére és milyen értesítési címre küldte meg, emellett kétséget kizáróan igazolja a küldemény elküldésének tényét és időpontját is.

5. §

- (1) Amennyiben jogszabály jegyzőkönyv készítését írja elő, a jegyzőkönyv legalább az alábbiakat tartalmazza:
 - a) az ügyfél neve,
 - b) az ügyfél lakcíme, székhelye, illetve amennyiben szükséges, levelezési címe,

- c) a panasz előterjesztésének helye, ideje, módja,
 - d) a panasz részletes leírása, a panasszal érintett kifogások elkülönítetten történő rögzítése,
 - e) a panasszal érintett szerződés száma, ügytől függően ügyfélszám, illetve pénztári azonosító,
 - f) az ügyfél által bemutatott iratok, dokumentumok és egyéb bizonyítékok jegyzéke,
 - g) amennyiben a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges, a jegyzőkönyvet felvevő személy és – telefonon közölt szóbeli panasz kivételével – az ügyfél aláírása,
 - h) a jegyzőkönyv felvételének helye, ideje és
 - i) a panasszal érintett szolgáltató neve és címe.
- (2) A szolgáltató a személyesen közölt szóbeli panasz esetén a jegyzőkönyv egy másolati példányát átadja az ügyfélnek, egyéb esetekben a jegyzőkönyvet a 4. § (10) bekezdésében meghatározott módon – a panaszra adott válasz megküldésével egyidejűleg – küldi meg az ügyfél részére.

- 6. §**
- (1) A szolgáltató a panaszkezeléssel összefüggő nyilvántartását úgy köteles kialakítani, hogy abból a válaszadási határidő és annak betartása egyértelműen megállapítható legyen.
- (2) A nyilvántartásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szolgáltató
- a) a panaszokat azok témája szerint csoportosíthassa,
 - b) a panasz okát képező tényeket és eseményeket feltárhassa és azonosíthassa,
 - c) megvizsgálhassa, hogy a b) pontban rögzített tények és események hatással lehetnek-e más eljárásra vagy termékre, szolgáltatásra,
 - d) eljárást kezdeményezhessen a feltárt, b) pontban rögzített tények és események korrekciójára és
 - e) összefoglalhassa az ismétlődő vagy rendszerszintű problémákat, a jogi kockázatokat.

- 7. §**
- (1) A panaszkezelési szabályzat legalább az 1. mellékletben foglalt tartalmi elemeket tartalmazza.
- (2) A szolgáltató a panaszkezelési szabályzatát jól láthatóan, figyelemfelhívásra alkalmas módon teszi közzé.

- 8. §**
- (1) A szolgáltató az ügyfél részére a panaszkezeléssel összefüggésben az e rendeletben foglaltak szerint ad tájékoztatást és ennek során egyszerű nyelvezetet használ.
- (2) Szóbeli panasz esetén, ha a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges, vagy az nem vezet eredményre, a szolgáltató köteles az ügyféllel közölni a panasz azonosítására szolgáló adatokat.

- 9. §**
- (1) Ez a rendelet 2014. augusztus 1-jén lép hatályba.
- (2) E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépését követően előterjesztett, illetve benyújtott panaszokra kell alkalmazni.
- (3) Hatályát veszti az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a pénzügyi intézmény, a pénzforgalmi intézmény, az elektronikuspénz-kibocsátó intézmény, a magánnyugdíjpénztár, a biztosító, a független biztosításközvetítő, a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény, a befektetési vállalkozás és az árutőzsdei szolgáltató panaszkezelésére vonatkozó szabályokról szóló 40/2013. (XII. 29.) MNB rendelet.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 28/2014. (VII. 23.) MNB rendelethez

Panaszkezelési Mintaszabályzat

- I. A panasz bejelentésének módjai
1. Szóbeli panasz:
- a) személyesen:
 - aa) a panaszügyintézés helye (pontos cím) és a nyitvatartási idő (több ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiség esetén elegendő az azok elérhetőségére történő utalás),
 - ab) ennek hiányában a székhely és a nyitvatartási idő

- b) telefonon:
 - ba) telefonszám és
 - bb) hívásfogadási idő (nyitvatartási idő).
- 2. Írásbeli panasz:
 - a) személyesen vagy más által átadott irat útján,
 - b) postai úton (levelezési cím megjelölése),
 - c) telefaxon (telefaxszám megjelölése),
 - d) elektronikus levélben (elektronikus levelezési cím megjelölése).
- 3. Az ügyfél eljárhat meghatalmazott útján is. Amennyiben az ügyfél meghatalmazott útján jár el, a meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

II. A panasz kivizsgálása

A panasz kivizsgálása térítésmentes, azért külön díj nem számolható fel. A panasz kivizsgálása az összes vonatkozó körülmény figyelembevételével történik.

- 1. Szóbeli panasz:
 - 1.1. A szóbeli – ideértve a személyesen és telefonon tett – panaszt azonnal meg kell vizsgálni, és lehetőség szerint orvosolni. A szolgáltató a telefonon közölt szóbeli panasz esetén az indított hívás sikeres felépülésének időpontjától számított öt percen belüli, az ügyfélszolgálati ügyintéző élőhangos bejelentkezése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ha a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges, a szolgáltató jegyzőkönyvet vesz fel.
 - 1.2. Telefonon közölt szóbeli panasz esetén fel kell hívni az ügyfél figyelmét, hogy panaszáról hangfelvétel készül.
 - 1.3. A telefonon közölt panaszokról készült hangfelvételt 1 évig meg kell őrizni.
 - 1.4. Az ügyfél kérésére biztosítani kell a hangfelvétel visszahallgatását, továbbá térítésmentesen rendelkezésre kell bocsátani a hangfelvételtől készített hitelesített jegyzőkönyvet.
 - 1.5. Ha az ügyfél a szóbeli panasz kezelésével nem ért egyet, a szolgáltató a panaszról és az azzal kapcsolatos álláspontjáról jegyzőkönyvet vesz fel.
 - 1.6. A jegyzőkönyv egy másolati példányát a személyesen közölt szóbeli panasz esetén az ügyfélnek át kell adni, telefonon közölt szóbeli panasz esetén a panaszra adott válasszal együtt az ügyfélnek meg kell küldeni. Ebben az esetben a panaszra adott, indokolással ellátott választ a közlést követő 30 naptári napon belül kell megküldeni.
 - 1.7. Amennyiben jogszabály jegyzőkönyv készítését írja elő, a jegyzőkönyv legalább az alábbiakat tartalmazza:
 - a) az ügyfél neve,
 - b) az ügyfél lakcíme, székhelye, illetve amennyiben szükséges, levelezési címe,
 - c) a panasz előterjesztésének helye, ideje, módja,
 - d) az ügyfél panaszának részletes leírása, a panasszal érintett kifogások elkülönítetten történő rögzítésével, annak érdekében, hogy az ügyfél panaszában foglalt valamennyi kifogás teljes körűen kivizsgálásra kerüljön,
 - e) a panasszal érintett szerződés száma, ügytől függően ügyfélszám, illetve a tag pénztári azonosítója,
 - f) az ügyfél által bemutatott iratok, dokumentumok és egyéb bizonyítékok jegyzéke,
 - g) amennyiben a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges, – telefonon közölt szóbeli panasz kivételével – a jegyzőkönyvet felvevő személy és az ügyfél aláírása,
 - h) a jegyzőkönyv felvételének helye, ideje és
 - i) a panasszal érintett szolgáltató neve és címe.
- 2. Írásbeli panasz:
 - 2.1. Az írásbeli panasszal kapcsolatos, indokolással ellátott álláspontot a panasz közlését követő 30 naptári napon belül kell megküldeni az ügyfélnek.

III. A panasszal kapcsolatos adatkezelés szabályai

- 1. A szolgáltató a panaszkezelés során különösen a következő adatokat kérheti az ügyféltől:
 - a) neve,
 - b) szerződésszám, ügyfélszám, illetve pénztári azonosító,
 - c) lakcíme, székhelye, levelezési címe,
 - d) telefonszáma,
 - e) értesítés módja,

- f) panasszal érintett termék vagy szolgáltatás,
 - g) panasz leírása, oka,
 - h) ügyfél igénye,
 - i) a panasz alátámasztásához szükséges, az ügyfél birtokában lévő olyan dokumentumok másolata, amely a szolgáltatónál nem áll rendelkezésre,
 - j) meghatalmazott útján eljáró ügyfél esetében érvényes meghatalmazás és
 - k) a panasz kivizsgálásához, megválaszolásához szükséges egyéb adat.
2. A panaszt benyújtó ügyfél adatait az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezéseinek megfelelően kell kezelni.

IV. Panaszkezeléshez fűződő tájékoztatási kötelezettség

1. A panasz elutasítása vagy a panasz kivizsgálására előírt 30 napos törvényi válaszadási határidő eredménytelen eltelte esetén a fogyasztónak minősülő ügyfél az alábbiakhoz fordulhat:
- a) Pénzügyi Békéltető Testület (a szerződés létrejöttével, érvényességével, joghatásaival és megszűnésével, továbbá a szerződésszegéssel és annak joghatásaival kapcsolatos jogvita esetén): az aktuális elérhetőségek (levelezési cím, telefonszám) az MNB honlapján megtalálhatók, azokat kell a szabályzatban feltüntetni;
 - b) Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ: az aktuális elérhetőségei (levelezési cím, telefonszám) az MNB honlapján megtalálhatók, azokat kell a szabályzatban feltüntetni;
 - c) bíróság.
2. A panasz elutasítása vagy a panasz kivizsgálására előírt 30 naptári napos törvényi válaszadási határidő eredménytelen eltelte esetén a fogyasztónak nem minősülő ügyfél bírósághoz fordulhat.
3. A panasz elutasítása vagy a panasz kivizsgálására előírt 30 naptári napos törvényi válaszadási határidő eredménytelen eltelte esetén a fogyasztót tájékoztatni kell arról, hogy kérelmére a Pénzügyi Békéltető Testület, illetve a Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ előtt megindítható eljárás alapjául szolgáló kérelem nyomtatvány megküldését igényelheti.

V. A panasz nyilvántartása

1. A panaszokról, valamint az azok rendezését, megoldását szolgáló intézkedésekről nyilvántartást kell vezetni. A nyilvántartás tartalmazza:
- a) a panasz leírását, a panasz tárgyát képező esemény vagy tény megjelölését,
 - b) a panasz benyújtásának időpontját,
 - c) a panasz rendezésére vagy megoldására szolgáló intézkedés leírását, elutasítás esetén annak indokát,
 - d) az intézkedés teljesítésének határidejét és a végrehajtásért felelős személy megnevezését,
 - e) a panaszra adott válaszlevél postára adásának dátumát.
2. A panaszt és az arra adott választ három évig meg kell őrizni.

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi miniszter 1/2014. (VII. 23.) FM rendelete a védett őshonos mezőgazdasági állatfajták és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták körének megállapításáról szóló 4/2007. (I. 18.) FVM–KvVM együttes rendelet módosításáról

Az állattenyésztésről szóló 1993. évi CXIV. törvény 49. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 65. § 1. és 9. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

- 1. §** A védett őshonos mezőgazdasági állatfajták és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták körének megállapításáról szóló 4/2007. (I. 18.) FVM–KvVM együttes rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

*Dr. Fazekas Sándor s. k.,
földművelésügyi miniszter*

1. melléklet az 1/2014. (VII. 23.) FM rendelethez

A Rendelet 2. számú mellékletében foglalt táblázat a következő sorral egészül ki:

<i>(Faj)</i>	<i>Fajta)</i>
„Juh:	magyar merinó”

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 26/2014. (VII. 23.) AB határozata a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 6. §-a és a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasításáról, továbbá a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 17. §-a egyes szövegrészeinek és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2. § (4) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabályok alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány alapján – *Dr. Stumpf István, Dr. Szalay Péter és Dr. Szívós Mária* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *Dr. Balogh Elemér, Dr. Bragyova András, Dr. Kiss László, Dr. Kovács Péter, Dr. Lévay Miklós, Dr. Paczolay Péter és Dr. Salamon László* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 17. § (1), (2), (3) és (5) bekezdéseinek „a (4) bekezdés szerint” szövegrészei, továbbá „a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott” szövegrészei, valamint a teljes (4) bekezdése alaptörvény-ellenesek, ezért azokat megsemmisíti.
A 17. § (1)–(5) bekezdései a következő szöveggel maradnak hatályban:
„17. § (1) A fővárosi kompenzációs lista a fővárosi kerületekben a polgármesterjelöltekre leadott, fővárosi szinten összesített töredékszavazatok arányában kap mandátumot.
(2) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a jelölő szervezet polgármesterjelöltjére leadott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a jelölő szervezet fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.
(3) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a közös polgármesterjelöltre leadott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a közös polgármesterjelöltet állító jelölő szervezetek közös fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.
(4)
(5) A fővárosi kompenzációs mandátum számításának módja:
a) Össze kell állítani egy táblázatot, amelyben minden lista neve alatt képezni kell egy számoszlopot. A számoszlop első száma az adott lista szavazatainak száma, a számoszlop következő számai az adott lista szavazatainak száma elosztva kettővel, hárommal, négygyel, öttel, rendre az egymást követő egész számokkal.
b) A táblázat segítségével kell kiosztani a mandátumokat. Meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot, és amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot. Ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot. Amelyik lista oszlopában találjuk, az a lista kap egy mandátumot. Ezt az eljárást kell folytatni mindaddig, míg kiosztásra kerül az összes mandátum.
c) Ha a táblázatban előforduló legnagyobb szám keresésekor egyenlő legnagyobb számok vannak, akkor az a lista kap mandátumot, amelyik még addig nem szerzett mandátumot, vagy amelyik kevesebb mandátumot kapott, végezetül, amelyik a listasorsolásnál kisebb sorszámot kapott.”
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 2. § (4) bekezdésének második mondata: „Az ilyen adatokról a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig kérhető tájékoztatás.” alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.
A 2. § (4) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban:
„A választási iroda az ajánlóíveken szereplő személyes adatok közül az érintett kérelmére csak azokról köteles tájékoztatást adni, amelyek ellenőrzését a 125. § (3) bekezdése alapján elvégezte.”

3. Az Alkotmánybíróság a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény 6. §-a, továbbá a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
4. Az Alkotmánybíróság az indítványt egyebekben visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi. A megsemmisített törvényi rendelkezések az e határozatnak a Magyar Közlönyben történt közzétételét követő napon hatályukat veszítik.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének e) pontja és az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése alapján 2014. június 24-én ötvenhét országgyűlési képviselő jogszabály alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben elsődlegesen az egyes helyi önkormányzatokkal kapcsolatos törvényeknek a választásokkal összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 2. §-a és 12. §-a; másodlagosan a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övjt.) 6. §-a, továbbá a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és hatálybalépésükre visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését kérték arra tekintettel, hogy a hivatkozott rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével. Ezen túlmenően és ettől függetlenül az országgyűlési képviselők indítványozták a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a hatálybalépésére visszamenőleges hatályú megsemmisítését, mivel az – nézetük szerint – ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében elismert, a személyes adatok védelméhez való joggal.
- [2] Az indítványozók kezdeményezték továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a szoros tartalmi összefüggés okán állapítsa meg, hogy ellentétes az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével – elsődlegesen – a Tv. 1. §-a, 3. §-a, 5–11. §-a, 13–14. §-a, 16. §-ának az Mötv. 47. § (3)–(4) bekezdését megállapító rendelkezése, 17. §-a, 24–27. §-a, 28. § c)–e) pontja és 29. § (2) bekezdése; másodlagosan pedig az Övjt. 8. § (3) bekezdés b) pontjában a „kompenzációs” szövegrész, 8. § (3) bekezdés c) pontjában a „fővárosi kompenzációs listáról” szövegrészből a „kompenzációs” szövegrész, 8. § (4) bekezdés b) pontjában a „kompenzációs” szövegrész, 8. § (5) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 8. § (6) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 10. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 10. § (2a) bekezdése, 11. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 4. alcímének címe, 17–18. §-a, 21. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 21. § (3) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 21. § (4) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, a Ve. 307/I. § (1) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 307/I. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrész, 307/K. §-a és 307/O. § (3) bekezdése, ezért azokat a hatálybalépésükre visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.
- [3] 2. Az indítványozók utólagos normakontroll kérelmének indokolása szerint a Tv. 2. §-ában és 12. §-ában, illetve az Övjt. 6. §-ában és az Mötv. 22. § (3a) bekezdésében foglalt szabályozás sérti az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésében foglalt, az önkormányzati képviselők közvetlen szavazással történő választására vonatkozó követelményt.
- [4] A Tv. elfogadását követően – szemben az addigi szabályozással, mely szerint a közgyűlés tagjait a választópolgárok a fővárosban mint egy egységes választókerületben állított listákra leadott szavazataikkal választották –, a huszonhárom kerületi polgármester automatikusan a fővárosi közgyűlés tagjává válik, míg kilenc mandátumot a vesztes kerületi polgármester-jelöltekre leadott szavazatokkal, kompenzációs listáról lehet megszerezni. Az indítványozók álláspontja az, hogy a fővárosi közgyűlés huszonhárom tagját a választópolgárok nem közvetlen (külön) szavazással, hanem kerületi polgármesterré választják meg, amely tisztség egyben fővárosi közgyűlési mandátumot is eredményez, nem tekinthető a fővárosi közgyűlés ezen tagjai közvetlen megválasztásának. A választópolgárnak nincsen ugyanis lehetősége arra, hogy a kerületi polgármester-jelöltek közül az egyik jelöltet polgármesternek, a másik jelöltet pedig fővárosi közgyűlési képviselőnek válassza meg; sőt, választópolgár

egyáltalán nem ad le szavazatot a fővárosi közgyűlés tagjainak választása során. Nézetük szerint a szabályozás következtében a kerületi polgármester „mintegy kooptálással válik egy másik helyi önkormányzati tisztség birtokosává”, ez pedig sérti a közvetlenség elvét. Az indítványozók álláspontjuk alátámasztására hivatkoztak az Alkotmánybíróság 34/2005. (IX. 29.) AB határozatára.

- [5] 3. Az indítványozók nézete szerint a Tv. 2. §-ában és 12. §-ában, illetve az Övjt. 6. §-ában és az Mötv. 22. § (3a) bekezdésében foglalt szabályozás az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésének a választójog egyenlőségét rögzítő rendelkezésével, valamint az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével is ellentétes.
- [6] Huszonhárom fővárosi közgyűlési képviselő az egyes kerületek választópolgárainak a kerületi polgármester-választáson leadott szavazataival nyeri el a fővárosi közgyűlési mandátumot, az egyes kerületek a fővárosi közgyűlés huszonhárom tagjának megválasztása szempontjából ténylegesen egy-egy választókerületet alkotnak, mivel az adott kerület választópolgárainak szavazatával – a többi kerület választópolgárai szavazatától függetlenül – egy jelölt szerez fővárosi közgyűlési képviselői mandátumot. A fővárosi közgyűlés tagjainak választása során ugyanakkor az egyes kerületek választópolgárainak szavazatai különböző súllyal esnek latba, mivel az egyes kerületekben élő választópolgárok száma jelentős eltérést mutat. A választójog egyenlősége – amint arra az Alkotmánybíróság a 3141/2014. (V. 9.) AB határozatában is rámutatott – az alapelvi jellegén túl egyben speciális egyenlőségi szabály is, ekként az az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésében elismert választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdéséből is következik. A 22/2005. (VI. 17.) AB határozat szerint „minden körülmények között ellentétes az egyenlő választójog elvével, ha az egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma közötti kétszeres eltérés mutatható ki.” Mivel az egyes fővárosi kerületekben a névjegyzékbe vett választópolgárok száma között a kétszerest jóval meghaladó, akár ötszörös eltérés is kimutatható, ezért sérül az Alaptörvénynek a választójog egyenlőségét rögzítő rendelkezése, valamint a választójoggal összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése. Az indítványozók álláspontja szerint ezt az alkotmányossági problémát az sem oldja meg, hogy az Mötv. 47. § (3) bekezdése bevezeti a kettős többség követelményét a fővárosi közgyűlés döntéseinek meghozatala során, mivel az a fővárosi közgyűlés tagjai fejenkénti szavazása során is többséget követel meg, vagyis az aránytalanság a döntéshozatalban megmarad.
- [7] 4. Az indítványozók nem fogalmaztak meg külön indokolást azoknak a rendelkezéseknek a kapcsán, amelyeknek a megsemmisítését a szoros összefüggésre tekintettel kérték; arra hivatkoztak, hogy a Tv. 2. § és 12. §-ához, illetve az Övjt. 6. §-ához és az Mötv. 22. § (3a) bekezdéséhez az Övjt. és a Ve. több rendelkezése közvetlenül kapcsolódik, amelyek a támadott rendelkezések végrehajtását szolgálják, ezért ezek alaptörvény-ellenessége azokra is közvetlenül kihat.
- [8] 5. Az indítványozók álláspontja szerint a választójog egyenlőségét a Tv. 8. §-ának az Övjt. 17. § (4) bekezdését megállapító rendelkezésében, illetve az Övjt. 17. § (4) bekezdésében szabályozott súlyozási szabály is sérti. Azzal ugyanis, hogy az egyes kerületekben a vesztes polgármester-jelöltekre leadott szavazatok súlyozását írja elő a törvény, a nagyobb lélekszámú kerületekben élő választópolgárok szavazatának sokszoros súlyt adott az Országgyűlés. Ez a súlyozás lényegében azt jelenti, hogy egyes választópolgárok öt szavazatot adhatnak le, míg más választópolgárok csak egyet, ami egyértelműen és világosan sérti a választójog egyenlőségére vonatkozó alaptörvényi követelményeket.
- [9] 6. Az indítványozók azt kérték, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság megalapozottnak látja az alaptörvény-ellenességet, elsősorban a Tv. (módosító jogszabály) rendelkezéseit semmisítse meg, és ne a módosított jogszabályokat. Bár az Alkotmánybíróság az állandó gyakorlata szerint a módosító jogszabályok esetében az alapjogszabályba beépült jogszabályi rendelkezések alaptörvény-szerűségének vizsgálatát folytatja le, nézetük szerint az indítványuk kapcsán az alaptörvény-ellenesség orvoslására a leghatékonyabban úgy kerülhet sor, ha az Alkotmánybíróság a módosító jogszabályi rendelkezéseket a hatálybalépésükre visszamenőlegesen megsemmisíti. Az alapjogszabály támadott rendelkezéseinek megsemmisítése esetén az Övjt.-ből hiányoznának a fővárosi közgyűlés megválasztására vonatkozó szabályok, ami viszont a fővárosi önkormányzat alaptörvény-szerű működését veszélyeztetné. Ezért, a jogbiztonság érdekében elsődlegesen a Tv. támadott rendelkezéseinek a visszamenőleges hatályú megsemmisítését kérték és csak másodlagosan kezdeményezték az Övjt., az Mötv. és a Ve. támadott rendelkezéseinek a visszaható hatályú megsemmisítését.

[10] 7. Az indítványozók álláspontja szerint az, hogy a Tv. 21. §-a a Ve. 2. §-át olyan tartalmú (4) bekezdéssel egészíti ki, amely szerint a választópolgár az ellenőrzött ajánlóíveken szereplő személyes adatairól csak a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig kérhet tájékoztatást, ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésével, és ezért kérték annak megsemmisítését. Az Alaptörvény ezen rendelkezésében elismert, a személyes adatok védelméhez való jog részét képezi az a jogosultság is, hogy az érintett természetes személy a rá vonatkozó személyes adatokról az adatkezelőtől tájékoztatást kérhet. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből következően ez a jog csak másik alapvető jog vagy alkotmányos érték érdekében korlátozható. Az indítványozók nézete szerint az alapjog-korlátozásnak a szükségessége sem áll fenn, mivel nincsen olyan konkuráló alapjog vagy alkotmányos intézmény, amely a személyes adatok védelméhez való jog korlátozását elengedhetetlenné tenné. A jelöltek nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedése mint határidő arra utal, hogy a jelöltté válás megkérdőjelezhetetlenségét tekinti olyan alkotmányos intézménynak a jogalkotó, amelyre tekintettel az érintettek tájékoztatáshoz fűződő jogát korlátozni kívánja, azonban – az indítványozók álláspontja szerint – a jogerő (ráadásul anyagi jogi jogerő) megfelelően biztosítja a választás zökkenőmentes lebonyolítását, ahhoz a személyes adatok védelméhez való jog korlátozására nincs szükség.

II.

[11] Az Alkotmánybíróság a következő jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését:

[12] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„VI. cikk (2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.”

„35. cikk (1) A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.”

[13] 2. A Tv.-nek az indítvánnyal támadott rendelkezései:

„1. § A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övjt.) 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

»3. § A települési önkormányzat képviselő-testülete és a megyei közgyűlés tagjainak számát a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választása évének január 1-jei lakosság száma alapján kell meghatározni.«

2. § Az Övjt. 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

»6. § A fővárosi közgyűlés

a) 1 tagja a főpolgármester-választás eredményeképpen,

b) 23 tagja a fővárosi kerületi polgármester-választás eredményeképpen,

c) 9 tagja a fővárosi kompenzációs listáról jut mandátumhoz.«

3. § (1) Az Övjt. 8. § (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

»(1) A választópolgár jelölési fajtánként több jelöltet vagy listát is ajánlhat, de csak egy településen, fővárosi kerületben, megyében fogadhat el jelölést.«

(2) Az Övjt. 8. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A vegyes választási rendszerben a választópolgár egyidejűleg:)

»c) ha Budapesten a jelölt fővárosi kerületi kompenzációs listáról és fővárosi kompenzációs listáról egyaránt mandátumot szerez, a szavazást követő 3 napon belül nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. Amelyik listáról nem fogadta el a mandátumot, arról a listáról a jelöltet törölni kell.«

- (3) Az Övjt. 8. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- »(6) A választópolgár a fővárosi kompenzációs listán és megyei listán egyidejűleg nem lehet jelölt. A választópolgár megyei listán és megyei jogú városban egyidejűleg nem lehet jelölt. A választópolgár egyidejűleg nem lehet megyei listán jelölt és megyei jogú városban polgármesterjelölt.«
- „5. § (1) Az Övjt. 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- »(2) Fővárosi kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a fővárosi kerületek több mint felében polgármesterjelöltet állított.«
- (2) Az Övjt. 10. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
- »(2a) A fővárosi kompenzációs listán a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet a fővárosi kerületi polgármesterjelöltjeit és a főpolgármester-jelöltjét állítja jelöltként. A közös fővárosi kompenzációs listán a közös fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezetek a közös jelöltként állított fővárosi kerületi polgármesterjelölteket és a közös főpolgármesterjelöltet állítják jelöltként.«
6. § Az Övjt. 11. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- »(2) Azok a jelölő szervezetek, amelyek a fővárosi kerületek több mint felében közös polgármesterjelöltet állítottak, közös fővárosi kompenzációs listát állíthatnak.«
7. § Az Övjt. 4. alcímének címe helyébe a következő cím lép:
- »A fővárosi közgyűlés nem fővárosi kerületi polgármester és nem főpolgármester tagjainak választása«
8. § Az Övjt. 17. §-a és 18. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
- »17. § (1) A fővárosi kompenzációs lista a fővárosi kerületekben a polgármesterjelöltekre leadott, fővárosi szinten a (4) bekezdés szerint összesített, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott töredékszavazatok arányában kap mandátumot.
- (2) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a jelölő szervezet polgármesterjelöltjére leadott, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a (4) bekezdés szerint a jelölő szervezet fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.
- (3) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a közös polgármesterjelöltre leadott, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a (4) bekezdés szerint a közös polgármesterjelöltet állító jelölő szervezetek közös fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.
- (4) A fővárosi kerületekben a polgármesterjelöltre leadott szavazatokat az alábbi eljárás szerint súlyozni kell:
- a) A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása évének január 1-jei fővárosi kerületi lakosság száma alapján meg kell határozni az egyes fővárosi kerületek lakosság számát.
- b) Az egyes fővárosi kerületek lakosság számát el kell osztani a legkisebb lakosság számmal rendelkező fővárosi kerület lakosság számával. Az így kapott számot századra kerekítve kell meghatározni (arány szám).
- c) A fővárosi kerületben keletkezett töredékszavazatok a b) pontban meghatározott arányszámmal megszorozva kerülnek a fővárosi kompenzációs listára.
- (5) A fővárosi kompenzációs mandátum számításának módja:
- a) Össze kell állítani egy táblázatot, amelyben minden lista neve alatt képezni kell egy számoszlopot. A számoszlop első száma az adott lista (4) bekezdés szerint számított szavazatainak száma, a számoszlop következő számai az adott lista (4) bekezdés szerint számított szavazatainak száma elosztva kettővel, hárommal, négyvel, öttel, rendre az egymást követő egész számokkal.
- b) A táblázat segítségével kell kiosztani a mandátumokat. Meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot, és amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot. Ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot. Amelyik lista oszlopában találjuk, az a lista kap egy mandátumot. Ezt az eljárást kell folytatni mindaddig, míg kiosztásra kerül az összes mandátum.
- c) Ha a táblázatban előforduló legnagyobb szám keresésekor egyenlő legnagyobb számok vannak, akkor az a lista kap mandátumot, amelyik még addig nem szerzett mandátumot, vagy amelyik kevesebb mandátumot kapott, végezetül, amelyik a listasorsolásnál kisebb sorszámot kapott.
- (6) Ha egy fővárosi kompenzációs lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.
18. § (1) A fővárosi kompenzációs listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot.
- (2) Ha a fővárosi kompenzációs lista jelöltjét főpolgármesternek vagy fővárosi kerület polgármesterének választották, a fővárosi kompenzációs listáról törölni kell, helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép.«

9. § Az Övjt. 21. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(2) Ha a megyei, a kompenzációs vagy a fővárosi kompenzációs listáról megválasztott képviselő kiesik, helyére az eredetileg bejelentett listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerző képviselőt időközi választás eredményeképpen főpolgármesterré vagy fővárosi kerületi polgármesterré választják, helyére az eredetileg bejelentett fővárosi kompenzációs listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a jelölő szervezet a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 207/A. §-ában meghatározott határidőig nem jelenti be a jelöltet, a megüresedett helyre a listán soron következő jelölt lép.«

10. § Az Övjt.

a) 8. § (3) bekezdés b) pontjában, 8. § (4) bekezdés b) pontjában és 8. § (5) bekezdésében a »fővárosi listás« szövegrész helyébe a »fővárosi kompenzációs listás«,

b) 19. § (1) bekezdésében a »17. § (2) bekezdésében« szövegrész helyébe a »17. § (5) bekezdésében«,

c) 21. § (3) és (4) bekezdésében a »fővárosi listán« szövegrész helyébe a »fővárosi kompenzációs listán« szöveg lép.

11. § Hatályát veszti az Övjt.

a) 2. §-ában az »a főváros,« szövegrész,

b) 16/A. §-a.”

„12. § A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 22. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

»(3a) A fővárosi közgyűlés tagjai a főpolgármester, a fővárosi kerületek polgármesterei, valamint a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerző kilenc képviselő.«

13. § Az Mötv. A megbízatás keletkezése és megszűnése alcíme a következő 31/A. §-sal kiegészülve lép hatályba:

»31/A. § A fővárosi közgyűlés fővárosi kerületi polgármester tagja megbízatása megszűnik, ha a fővárosi kerületi polgármesteri megbízatása megszűnik.«

14. § Az Mötv. 35. §-a a következő (1a) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

»(1a) A fővárosi közgyűlés fővárosi kerületi polgármester tagjai számára közgyűlési tagságukért tiszteletdíjat, költségtérítést, költségátalányt és egyéb juttatást nem állapíthat meg.«”

„16. § Az Mötv. 47. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

»[...]

(3) A fővárosi közgyűlésben a (2) bekezdést úgy kell alkalmazni, hogy a javaslat elfogadásához a (2) bekezdés szerinti szavazatarány mellett a főváros lakosságszámának együttesen több mint a felét kitevő lakosságszámú fővárosi kerületek polgármestereinek igen szavazata is szükséges.

(4) A (3) bekezdés szerinti esetben a lakosságszám megállapításakor a fővárosnak, valamint a fővárosi kerületeknek a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választása évének január 1-jén meglévő lakosságszámát kell figyelembe venni.«

17. § Az Mötv. »Polgármester« alcíme a következő 70/A. §-sal kiegészülve lép hatályba:

»70/A. § A fővárosi kerületi polgármester megbízatása megszűnik, ha fővárosi közgyűlési képviselői megbízatása megszűnik.«”

„21. § A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

»(4) A választási iroda az ajánlóíveken szereplő személyes adatok közül az érintett kérelmére csak azokról köteles tájékoztatást adni, amelyek ellenőrzését a 125. § (3) bekezdése alapján elvégezte. Az ilyen adatokról a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig kérhető tájékoztatás.«”

„24. § A Ve. 307/K. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

»307/K. § (1) A fővárosi kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – polgármesterjelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a polgármesterjelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a helyi választási bizottság elutasította.

(2) A területi választási bizottság törli a nyilvántartásból a fővárosi kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bíralt polgármesterjelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.«

25. § A Ve. 307/L. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

»(1) Külön szavazólap szolgál az egyéni listás, az egyéni választókerületi, a polgármester-, a megyei listás és a főpolgármester-választásra.«

26. § A Ve. 307/O. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

»(3) A fővárosi kerületi polgármester-választás eredményéről a helyi választási bizottság által kiállított jegyzőkönyv egy példányát a helyi választási iroda annak jogerőssé válását követő napon 10 óráig a területi választási irodához

szállítja. A területi választási bizottság a fővárosi kerületek polgármester-választásának eredményéről kiállított jogerős jegyzőkönyvek alapján megállapítja a fővárosi kompenzációs listás választás eredményét.«

27. § A Ve. 143. alcíme a következő 315. §-sal egészül ki:

»315. § A nemzetiségi szavazóköri névjegyzékbe azt a választópolgárt kell felvenni, aki legkésőbb a szavazást megelőző tizenhatodik napon benyújtott kérelme alapján szerepel nemzetiségi választópolgárként a központi névjegyzékben.«

28. § A Ve.

[...]

c) 307/I. § (1) bekezdésében a » , valamint a megyei és a fővárosi listát« szövegrész helyébe a » , a fővárosi kompenzációs listát és a megyei listát« szöveg, a »huszonhatodik napon« szövegrész helyébe a »harmincharmadik napon« szöveg,

d) 307/I. § (2) bekezdésében a »megyei, illetve a fővárosi listát« szövegrész helyébe a »megyei listát, illetve a fővárosi kompenzációs listát« szöveg,

e) a 307/O. § (1) és (2) bekezdésében a »megyei, illetve a fővárosi« szövegrész helyébe a »megyei« szöveg lép.”

„29. § (2) Hatályát veszti a Ve. 307/M. §-ában a »vagy fővárosi« szövegrész.”

[14] 3. Az Övjt.-nek az indítvánnyal támadott rendelkezései:

„6. § A fővárosi közgyűlés

a) 1 tagja a főpolgármester-választás eredményeképpen,

b) 23 tagja a fővárosi kerületi polgármester-választás eredményeképpen,

c) 9 tagja a fővárosi kompenzációs listáról

jut mandátumhoz.”

„8. § (3) A vegyes választási rendszerben a választópolgár egyidejűleg:

[...]

b) a fővárosban egy egyéni választókerületi, egy kompenzációs listás és egy fővárosi kompenzációs listás jelöltséget fogadhat el,

c) ha Budapesten a jelölt fővárosi kerületi kompenzációs listáról és fővárosi kompenzációs listáról egyaránt mandátumot szerez, a szavazást követő 3 napon belül nyilatkoznia kell, hogy melyiket fogadja el. Amelyik listáról nem fogadta el a mandátumot, arról a listáról a jelöltet törölni kell.

(4) A vegyes választási rendszerben a polgármesterjelölt egyidejűleg:

[...]

b) a fővárosban egy egyéni választókerületi, egy kompenzációs listás és egy fővárosi kompenzációs listás jelöltséget fogadhat el.

(5) A főpolgármester jelölt csak fővárosi kompenzációs listás jelöltséget fogadhat el.

(6) A választópolgár a fővárosi kompenzációs listán és megyei listán egyidejűleg nem lehet jelölt. A választópolgár megyei listán és megyei jogú városban egyidejűleg nem lehet jelölt. A választópolgár egyidejűleg nem lehet megyei listán jelölt és megyei jogú városban polgármesterjelölt.”

„10. § (2) Fővárosi kompenzációs listát az a jelölő szervezet állíthat, amely a fővárosi kerületek több mint felében polgármesterjelöltet állított.

(2a) A fővárosi kompenzációs listán a fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezet a fővárosi kerületi polgármesterjelöltjeit és a főpolgármester-jelöltjét állítja jelöltként. A közös fővárosi kompenzációs listán a közös fővárosi kompenzációs listát állító jelölő szervezetek a közös jelöltként állított fővárosi kerületi polgármesterjelölteket és a közös főpolgármester-jelöltet állítják jelöltként.”

„11. § (2) Azok a jelölő szervezetek, amelyek a fővárosi kerületek több mint felében közös polgármester-jelöltet állítottak, közös fővárosi kompenzációs listát állíthatnak.”

„4. A fővárosi közgyűlés nem fővárosi kerületi polgármester és nem főpolgármester tagjainak választása

17. § (1) A fővárosi kompenzációs lista a fővárosi kerületekben a polgármesterjelöltre leadott, fővárosi szinten a (4) bekezdés szerint összesített, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott töredékszavazatok arányában kap mandátumot.

(2) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a jelölő szervezet polgármesterjelöltjére leadott, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a (4) bekezdés szerint a jelölő szervezet fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.

(3) Töredékszavazatnak minősül a fővárosi kerületekben a közös polgármesterjelöltre leadott, a fővárosi kerületek lakosság száma szerint súlyozott minden olyan szavazat, amellyel nem szereztek polgármesteri mandátumot. A töredékszavazatok a (4) bekezdés szerint a közös polgármester-jelöltet állító jelölő szervezetek közös fővárosi kompenzációs listájára kerülnek.

(4) A fővárosi kerületekben a polgármesterjelöltre leadott szavazatokat az alábbi eljárás szerint súlyozni kell:

- a) A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása évének január 1-jei fővárosi kerületi lakosság száma alapján meg kell határozni az egyes fővárosi kerületek lakosság számát.
- b) Az egyes fővárosi kerületek lakosság számát el kell osztani a legkisebb lakosság számmal rendelkező fővárosi kerület lakosság számával. Az így kapott számot századra kerekítve kell meghatározni (arányszám).
- c) A fővárosi kerületben keletkezett töredékszavazatok a b) pontban meghatározott arányszámmal megszorozva kerülnek a fővárosi kompenzációs listára.

(5) A fővárosi kompenzációs mandátum számításának módja:

- a) Össze kell állítani egy táblázatot, amelyben minden lista neve alatt képezni kell egy számoszlopot. A számoszlop első száma az adott lista (4) bekezdés szerint számított szavazatainak száma, a számoszlop következő számai az adott lista (4) bekezdés szerint számított szavazatainak száma elosztva kettővel, hárommal, négyvel, ötten, rendre az egymást követő egész számokkal.
- b) A táblázat segítségével kell kiosztani a mandátumokat. Meg kell keresni a táblázatban előforduló legnagyobb számot, és amelyik lista számoszlopában találjuk meg azt, az a lista kap egy mandátumot. Ezt követően meg kell keresni a következő legnagyobb számot. Amelyik lista oszlopában találjuk, az a lista kap egy mandátumot. Ezt az eljárást kell folytatni mindaddig, míg kiosztásra kerül az összes mandátum.
- c) Ha a táblázatban előforduló legnagyobb szám keresésekor egyenlő legnagyobb számok vannak, akkor az a lista kap mandátumot, amelyik még addig nem szerzett mandátumot, vagy amelyik kevesebb mandátumot kapott, végezetül, amelyik a listasorsolásnál kisebb sorszámot kapott.

(6) Ha egy fővárosi kompenzációs lista több mandátumot kap, mint a listán szereplő személyek száma, a mandátum betöltetlen marad.

18. § (1) A fővárosi kompenzációs listáról a jelöltek a bejelentés sorrendjében kapnak mandátumot.

(2) Ha a fővárosi kompenzációs lista jelöltjét főpolgármesternek vagy fővárosi kerület polgármesterének választották, a fővárosi kompenzációs listáról törölni kell, helyébe a sorrendben utána következő jelölt lép.”

„21. § (2) Ha a megyei, a kompenzációs vagy a fővárosi kompenzációs listáról megválasztott képviselő kiesik, helyére az eredetileg bejelentett listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerző képviselőt időközi választás eredményeképpen főpolgármesterré vagy fővárosi kerületi polgármesterré választják, helyére az eredetileg bejelentett fővárosi kompenzációs listáról a jelölő szervezet által bejelentett jelölt lép. Ha a jelölő szervezet a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 207/A. §-ában meghatározott határidőig nem jelenti be a jelöltet, a megüresedett helyre a listán soron következő jelölt lép.

(3) Ha az egyéni listán, a kompenzációs listán, a megyei listán, vagy a fővárosi kompenzációs listán nincs több jelölt, akkor időközi választást nem kell kiírni, a mandátum a következő általános választásig betöltetlen marad.

(4) Ha az egyéni listán, a megyei listán vagy a fővárosi kompenzációs listán megválasztott képviselők száma a képviselő-testület vagy a közgyűlés működéséhez szükséges létszám alá csökken, akkor az üres helyekre időközi választást kell kitűzni.”

[15] 4. Az Mötv.-nek az indítványban támadott, illetve hivatkozott rendelkezései:

„2. § (1) A helyi önkormányzás a település, valamint a megye választópolgárai közösségének joga, melynek során érvényre jut az állampolgári felelősségérzet, kibontakozik az alkotó együttműködés a helyi közösségen belül.”

„3. § (3) A fővárosi önkormányzat települési és területi önkormányzat.”

„22. § (3a) A fővárosi közgyűlés tagjai a főpolgármester, a fővárosi kerületek polgármesterei, valamint a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerző kilenc képviselő.”

„47. § (2) A javaslat elfogadásához az egyszerű többséget igénylő javaslat esetén a jelen levő önkormányzati képviselők, minősített többséget igénylő javaslat esetén az önkormányzati képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges. A betöltetlen önkormányzati képviselői helyet a határozatképesség szempontjából betöltöttnek kell tekinteni.

(3) A fővárosi közgyűlésben a (2) bekezdést úgy kell alkalmazni, hogy a javaslat elfogadásához a (2) bekezdés szerinti szavazatarány mellett a főváros lakosság számának együttesen több mint a felét kitevő lakosság számú fővárosi kerületek polgármestereinek igen szavazata is szükséges.”

[16] 5. A Ve.-nek az indítvánnyal támadott rendelkezései:

„2. § (4) A választási iroda az ajánlóíveken szereplő személyes adatok közül az érintett kérelmére csak azokról köteles tájékoztatást adni, amelyek ellenőrzését a 125. § (3) bekezdése alapján elvégezte. Az ilyen adatokról a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig kérhető tájékoztatás.”

„307/I. § (1) A kompenzációs listát, a fővárosi kompenzációs listát és a megyei listát legkésőbb a szavazást megelőző harmincharmadik napon kell bejelenteni.

(2) A kompenzációs listát a helyi választási bizottság, a megyei listát, illetve a fővárosi kompenzációs listát a területi választási bizottság veszi nyilvántartásba.”

„307/K. § (1) A fővárosi kompenzációs lista állításánál a jelölő szervezet – a lista nyilvántartásba vételéig bejelentett – polgármesterjelöltjeinek számát kell figyelembe venni, kivéve azt a polgármester-jelöltet, akinek nyilvántartásba vételét a helyi választási bizottság elutasította.

(2) A területi választási bizottság törli a nyilvántartásból a fővárosi kompenzációs listát, ha a jelölő szervezet jogerősen nyilvántartásba vett, valamint a bejelentett, de még jogerősen el nem bíralt polgármester-jelöltjeinek száma együttesen nem éri el a törvényben foglalt minimumot.”

„307/O. § (3) A fővárosi kerületi polgármester-választás eredményéről a helyi választási bizottság által kiállított jegyzőkönyv egy példányát a helyi választási iroda annak jogerőssé válását követő napon 10 óráig a területi választási irodához szállítja. A területi választási bizottság a fővárosi kerületek polgármester-választásának eredményéről kiállított jogerős jegyzőkönyvek alapján megállapítja a fővárosi kompenzációs listás választás eredményét.”

III.

[17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját, amely alapján az Abtv. 24. §-a szerinti utólagos normakontroll eljárást lefolytatja. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja szerint az eljárás kezdeményezésére – többek között – az országgyűlési képviselők egynegyede jogosult. Tekintettel arra, hogy az országgyűlési képviselők száma százkilencvenkilenc, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ötvenhét országgyűlési képviselő által benyújtott utólagos normakontroll indítvány indítványozásra jogosultaktól érkezett, így az megfelel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjába foglalt feltételnek.

[18] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy van-e indoka eltérni attól az állandó, következetes gyakorlatától, hogy „ha az indítványozó egy új rendelkezés tartalmának alkotmányellenességét állítja, akkor az Alkotmánybíróság nem az új rendelkezést hatályba léptető, hanem a módosítás révén az új rendelkezést magába foglaló (inkorporáló) jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg” {legutóbb I. 5/2013. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [12]}. Az indítványozók ezt arra tekintettel kérték, hogy – álláspontjuk szerint – a módosított törvényi rendelkezések megsemmisítése esetén nem lennének törvényi szabályok a fővárosi közgyűlés megválasztására, míg a módosító törvény (a Tv.) visszamenőleges hatályú megsemmisítése esetén az általuk állított alaptörvényellenesség megszűnne. A Tv. – két rendelkezésének a kivételével – 2014. június 18-án hatályba lépett, a módosítások beépültek a módosított törvényekbe. Az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette, hogy egy hatályon kívül helyező norma alkotmányellenességének megállapítása sem vezet önmagában a hatályon kívül helyezéssel érintett rendelkezések hatályának automatikus feléledéséhez, mivel valamely jogszabály újbóli hatályba helyezése a jogalkotó kizárólagos kompetenciája [I. pl. 1437/B/1995. AB határozat, ABH 1998, 616, 618–619.]. Ebből a gyakorlatból az is következik, hogy a Tv.-nek ex tunc módon történő esetleges megsemmisítése esetén sem élednének fel a módosított törvényeknek azok a rendelkezései, amelyeknek a helyébe – az inkorporáció által – a Tv.-nyel megállapított egyes rendelkezések léptek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem látott indokot arra, hogy eltérjen korábbi gyakorlatától, így a vizsgálatát a módosításokat inkorporáló törvények vonatkozásában (az indítványozók másodlagos kérelme szerint) folytatta le.

IV.

[19] Az indítvány részben megalapozott.

[20] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Övjt. 6. §-át támadó indítvány-elemet vizsgálta. Az indítványozók az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésének sérelmét részben arra hivatkozással állították, hogy álláspontjuk szerint

- nem tekinthető a fővárosi közgyűlés tagjai közvetlen megválasztásának az a mód, miszerint a megválasztott kerületi polgármester a választással egyben a fővárosi közgyűlésben is mandátumot szerez.
- [21] A választás közvetlensége azt jelenti, hogy a választópolgárok közvetlenül a jelöltekre szavaznak a választások során. Közvetett választásnak az a választási mód minősül, amikor a választópolgárok nem közvetlenül a jelöltre szavaznak, hanem választási megbízottakat (elektorokat) választanak, akik majd maguk gyakorolják a választópolgárok nevében a betöltendő tisztségre történő megválasztás jogát. A választások tipikus formája kétségtelenül a közvetlen szavazás, ám a demokratikus országokban a közvetett választásra több példát találhatunk. Így például az Egyesült Államok elnökét is közvetett módon választják, ahol a választópolgárok választási megbízottakra, elektorokra szavaznak, és az elektorok lesznek jogosultak a tényleges választásra.
- [22] Példát a magyar közjog közelmúltbeli szabályozásában is találhatunk: az önkormányzati választások során 1990-ben az Alkotmány és a helyi önkormányzatokról szóló törvény két esetben is intézményesítette a közvetett választást. A fővárosi közgyűlés huszonnégy tagját a fővárosi kerületek képviselőtestületei választották meg, a megyei képviselőtestület tagjait pedig a községi és városi képviselőtestületek által választott küldöttgyűlés választotta meg.
- [23] A közvetett választásra további hazai példa: az 1993–2010. közötti időszakban a nemzeti és etnikai kisebbségi választásokon a területi és az országos önkormányzat tagjait ugyancsak elektorok közbejöttével, közvetett módon választották meg.
- [24] A jelenlegi közjogi szabályozás mind az országgyűlési, mind a helyi önkormányzati választásokra (de a nemzetiségi önkormányzati választásokra is) a közvetlen szavazással történő választást intézményesíti.
- [25] Az indítványozók által támadott szabályozás, tekintettel a közvetlen és a közvetett választás fogalmára, nem sérti a közvetlen választás alapelvét. Nem áll fenn ugyanis a közvetett választás azon fogalmi ismérve, hogy a választópolgárok által felhatalmazott személyek választanak a választópolgárok nevében képviselőket. A választópolgárok közvetlenül választják meg a kerületi polgármestereket, akik a megválasztásuk következtében – a törvényi konstrukció értelmében – egyben a fővárosi közgyűlés tagjai is lesznek.
- [26] Ennek a konstrukciónak a lényege abban áll, hogy a fővárosi kerületi polgármester egyszersmind a fővárosi közgyűlés tagja is. A választópolgár – abból adódóan, hogy a két megbízatást a törvény szétválaszthatatlanul összekapcsolja – egy (közvetlenül leadott) szavazatával választja meg a fővárosi kerület polgármesterét és a fővárosi közgyűlés egyik – az Övjt. 6. § b) pontja körébe tartozó – tagját.
- [27] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Alaptörvényből nem vezethető le, hogy a jogalkotó kellően alátámasztott indokok alapján ne alkothasson olyan választási rendszert, amelynek következtében a választópolgár közvetlen szavazatával két különböző önkormányzati tisztségre ugyanazt a személyt, egyszeri szavazással választhassa meg. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fővárosi önkormányzati választási rendszer részbeni átalakítására megfelelő és elfogadható indok volt, hogy a jogalkotó a fővárosi önkormányzati rendszer két szintjének működési problémái orvoslására a fővárosi kerületi polgármestereket a fővárosi közgyűlésbe kívánta integrálni, s ezzel a főváros irányítását – a jövőre nézve – hatékonyabbá és egyszerűbbé kívánta tenni.
- [28] A kifejtettekre tekintettel a közvetlenség elvének a sérelme nem áll fenn, az indítvány erre hivatkozó eleme megalapozatlan.
- [29] 2. Az indítványozók szerint sérti az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdését, a XXIII. cikk (1) bekezdését és a XV. cikk (2) bekezdését az Övjt. 6. §-a és az Mötv. 22. § (3a) bekezdése. Álláspontjuk szerint nem érvényesül a választójog egyenlősége, mert a fővárosi kerületek, melyek ténylegesen egy-egy választókerületet alkotnak, eltérő lakosság számúak; s van olyan választókerület is, melyben ötször több választópolgár jogosult szavazni, mint egy másik választókerületben.
- [30] Hivatkoznak arra is, hogy sérti az egyenlőséget az Övjt. 17. § (4) bekezdésében előírt súlyozási szabály is, mert így a nagyobb lélekszámú kerületekben élő választópolgárok szavazatának sokszoros súlyt adott az Országgyűlés.
- [31] 2.1. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy korábban az országgyűlési választások kapcsán vizsgálta a választási rendszer egyes szabályozási megoldásainak alkotmányosságát. A választójogi alapelvek tekintetében azonban nem volt és jelenleg sincs különbség az országgyűlési és az önkormányzati választások között, ezért az országgyűlési választások tekintetében kialakított alkotmánybírósági határozatok elvi megállapításait az Alkotmánybíróság a jelen ügyben mutatis mutandis figyelembe vette. Az Alkotmánybíróság a hatályát veszített korábbi Alkotmány értelmezése körében létrejött állásfoglalások felhasználhatóságát illetően Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális

egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [32] A jelen ügyben az Alaptörvény 35. cikkének (1) bekezdését és az Alkotmány 71. § (1) bekezdését összevetve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok szövegszerűen megegyeznek: a helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket „a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással” választják. Bár a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek megválasztásának szabályozása több tekintetben megváltozott az Alaptörvény és az erre vonatkozó sarkalatos törvény hatálybalépését követően, a módosítások nem érintették a választójog egyenlőségének követelményét. Erre a szövegszerű egyezésre, valamint az Alkotmánybíróságnak a fentebb kifejtett gyakorlatára tekintettel az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is alkalmazhatónak találta a korábbi, 2012. január 1-je előtt született határozataiban kifejtett jogértelmezéseket.
- [33] Az Alaptörvény – az Alkotmányhoz hasonlóan – a választójog gyakorlásának pontosabb kereteiről, és magáról a választási rendszerről néhány választási alapelv előírásán kívül, közvetlenül nem tartalmaz részletesebb rendelkezéseket; a törvényhozásra bízva a választási rendszerre vonatkozó szabályok megalkotását, így a garanciarendszer kialakítását is. Ezért továbbra is irányadó az Alkotmánybíróság gyakorlatából származó azon alapvető tétel, amely szerint „[...] az Országgyűlés széles döntési szabadsággal rendelkezik a választási rendszer megválasztása, a választási eljárás szabályainak megállapítása során. A törvényhozó szabadon határozza meg a választókerületi rendszereket, a jelöltállítás, a szavazás és a mandátumszerzés rendjét” [63/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 509, 513.], valamint, hogy e törvényhozói szabadságnak csak az Alaptörvény szab kereteket.
- [34] Ez utóbbi azt jelenti, hogy az Alaptörvény rendelkezéseiből egyértelműen következik néhány olyan követelmény, amely a választási rendszerre vonatkozó szabályok alkotmányossági mércéjéül szolgál. Az indítvánnyal érintett alkotmányjogi kérdés e követelmények közül azokat érinti, amelyek az általános jogegyenlőségi szabály speciális formájának tekintendő egyenlő választójogból fakadnak.
- [35] 2.2. Az Alkotmánybíróság – az országgyűlési képviselők választásával kapcsolatban – már korai határozataiban foglalkozott a választójog általánosságának és egyenlőségének a korlátozhatóságával [I. pl. 6/1991. (II. 28.) AB határozat]; jogértelmezését több későbbi határozatában is megerősítette és pontosította. E témakörben – és a jelen ügy kapcsán is – kiemelt fontosságú a 22/2005. (VI. 17.) AB határozat, amelyben a testület egyrészt összefoglalta a korábbi döntéseiből kifejeződött álláspontját, másrészt pontosította, hogy a választójog egyenlőségének alkotmányi szabálya mely esetekben nem szenved sérelmet.
- [36] Az említett alkotmánybírósági határozat az alábbiakban idézettek szerint fogalmazza meg releváns megállapításait: „Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta meg, hogy az Alkotmány 71. § (1) bekezdésében megfogalmazott egyenlő választójog elvéből következik-e, hogy az egyes választókerületek választói névjegyzékében nyilvántartásba vett választópolgárok száma megegyezzen. Ehhez kapcsolódó alkotmányossági kérdés, hogy az egyes területi választókerületenként megszerezhető országgyűlési képviselői mandátumok számának pontos arányban kell-e állnia a névjegyzékbe vett választópolgárok számával. [...] Az alkotmányos demokráciákban az »egy ember – egy szavazat« elve alapján vált valóra a politikai közösség tagjainak önkormányzása, amely megvalósítja az egyenlő részvétel jogát a demokratikus eljárásban. A politikai közösség választójogosultsággal rendelkező tagjainak egyenlőségét (egyenlő értékességét) fejezi ki, hogy a népszuverenitáson alapuló döntéshozatal résztvevői azonos jogokkal rendelkeznek, és minden választópolgár szavazata ugyanannyira számít. [...] A választási rendszer kialakításának alkotmányos kereteit elsősorban az Alkotmány 71. § (1) bekezdésébe foglalt választási alapelvek – közöttük az egyenlő választójog elve – jelölik ki. Az Alkotmánybíróság a 809/B/1998. AB határozatban általános érvénnyel állapította meg: »A választójog egyenlőségének alkotmányos elve két követelményt támaszt a választási törvény megalkotójával szemben: egyrészt a választójog a választópolgárok szempontjából azonos értékű legyen, másrészt a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.« (ABH 2000, 783, 784.) A választójog egyenlő értékűsége azt jelenti, hogy minden választópolgár azonos számú szavazattal rendelkezik, és a szavazatszámolásnál minden szavazat ugyanannyit ér. E tekintetben az Alkotmány 71. § (1) bekezdése a plurális választójogot zárja ki, amely kedvezményezett választópolgári csoportok számára több vagy eltérő értékű szavazatot biztosítana a választások során. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ez a követelmény abszolút: az Alkotmányból következő »egy ember egy szavazat« elvének érvényesülése e tekintetben semmilyen indokból nem korlátozható. (A mai választási rendszerben ez a követelmény értelemszerűen külön-külön vonatkozik az egyéni jelöltre és a területi listára történő szavazásra.)

Az Alkotmánybíróság a szavazatok súlyával összefüggésben megállapította: »A választójog egyenlősége nem jelenti és nem is jelentheti a választáskor kifejezett politikai akarat csorbítatlanul egyenlő érvényesülését. Bár az Alkotmány kinyilvánítja a választójog egyenlőségét, az állampolgári politikai akarat képviselők útján való, azaz közvetett érvényesülése természetesen aránytalanságot eredményez.« [3/1991. (II. 7.) AB határozat, ABH 1991, 15, 17–18.] [...]

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság 2000-ben kimondta: »Az egyéni választókerületek eltérő nagysága (választási földrajz), illetőleg az egy mandátum megszerzéséhez szükséges konkrét szavazatok száma (választási matematika) miatt a választások után, a választási eredmények ismeretében természetesen nem lehet abszolút értelemben vett egyenlőség a szavazatok súlyában.« (809/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 783, 784.) A 33/2000. (X. 20.) AB határozat a választójog egyenlőségének elve alapján azt fogalmazta meg, hogy »a választójognak a választópolgár szempontjából egyenértékűnek és a szavazatoknak közel azonos súlyúaknak kell lenniük.« (ABH 2000, 221, 226.) [...]

Másként ítélandó meg a szavazatok eljárási és tartalmi értelemben vett egyenlősége a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági elvárás esetében. A kiindulópont itt is az, hogy a jogszabályoknak kifejezésre kell juttatniuk a választópolgárok egyenlőségét: a szabályozás nem tehet indokolatlan különbséget a választópolgárok egyes csoportjai között, például lakóhelyük, illetve – közvetve – politikai nézeteik, nemzeti vagy etnikai hovatartozásuk miatt. Ez alapján a szavazatoknak akkor lehet közel egyenlő súlya, ha lehetőség van arra, hogy egyenlő számú szavazó döntése eredményezzen mandátumot. [...]

A választójog egyenlőségéből származó alkotmányossági követelmények tartalmának meghatározásakor az Alkotmánybíróság figyelembe vette az Európa Tanács Velencei Bizottságának 190/2002. számú véleményét, amelyben a Code of Good Practice in Electoral Matters a közös európai választójogi örökség egyik meghatározó elemének minősíti a választójog egyenlőségét. A dokumentum szerint az egyenlőség magában foglalja a mandátumok választókerületek közötti egyenletes elosztásának követelményét, amely a következőket tartalmazza:

- a képviselői helyek elosztása kiegyensúlyozottan, világos szempontok szerint kell megtörténnjen, a következő lehetséges kritériumok figyelembevételével: népesség, a nemzeti kisebbségek számaránya, a regisztrált választópolgárok száma, a választójogukkal várhatóan élők aránya;
- földrajzi, közigazgatási, valamint történelmi határvonalak számításba vehetők;
- az egy képviselői helyre jutó választópolgárok száma tekintetében a választókerületenkénti eltérés nem haladhatja meg a 10%-ot, és semmiképpen sem lépheti túl a 15%-ot. E szabályoktól csak kivételes körülmények esetén engedhető meg az eltérés (adott területen élő kisebbségek érdekeinek védelme, szórványosan lakott terület egységének védelme érdekében);
- a képviselői helyek elosztásának rendszerét legkevesebb tízévenként újra kell vizsgálni, lehetőleg választásokon kívüli időszakokban;
- a választókerületek határvonalainak újbóli meghatározása esetén a következő szempontoknak kell érvényesülniük: elfogulatlanság, a nemzeti kisebbségek hátrányos helyzetbe kerülése lehetőségének kizárása, egy többségében független személyekből álló bizottság véleményének meghallgatása. (A bizottságnak lehetőség szerint legyen földrajzi, illetve szociológiai szakember tagja, a pártok legyenek egyenlő arányban képviselve, illetve szükség esetén a nemzeti kisebbségek is.) [...]

A választójog egyenlőségéből származó, a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelmények maximális teljesítésétől a jogalkotó csak megfelelő alkotmányos indok esetén térhet el. Minél jelentősebb az eltérés a választásra jogosultak száma, illetve – a területi listás rendszerben – a választókerületenként megszerezhető mandátumok száma között, annál erősebb alkotmányos indok szükséges az eltérés igazolásához. Megfelelő indok lehet – egyebek mellett – a földrajzi viszonyok, a közigazgatási határok, valamint a nemzeti, illetve etnikai kisebbségek számarányának figyelembevétele. Ugyanakkor még a statisztikailag egyébként elhanyagolható különbségek is alkotmányellenesek lehetnek, ha azok a választókerületek határaival való manipuláció eredményeként jönnek létre. [...]

Nyilvánvaló, hogy létezhet olyan rendkívüli eltérés az egyes választókerületek, illetve területi listák között, amely önmagában véve, azaz függetlenül az eltérés indokától, sérti az Alkotmány 71. § (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy minden körülmények között ellentétes az egyenlő választójog elvével, ha az egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma közötti kétszeres eltérés mutatható ki. A kétszeres eltérést tartalmazó szabályozás nem az egyenlő választójog első elemét, a szavazatok egyenértékűségét befolyásolja, mert az ország más-más részein (különböző választókerületekben) élő minden egyes választópolgár azonos számú szavazattal rendelkezik, és a szavazatszámításnál minden szavazat ugyanannyit ér. Ugyanakkor

a kétszeres eltérés olyan különbséget eredményez az egyenlő választójog második eleme, a választópolgárok különböző közösségeihez tartozó személyek szavazatainak súlya között, hogy az ellentétes az alkotmányos általános [Alkotmány 54. § (1) bekezdés, 70/A. § (1) bekezdés] és speciális [Alkotmány 71. § (1) bekezdés] egyenlőségi szabályaival. Ilyen esetben a választásra jogosultak száma közötti eltérés olyan nagy mértékű, hogy azt semmiféle indok nem teheti alkotmányosan elfogadhatóvá.” [22/2005. (VI. 17.) AB határozat, ABH 2005, 246, 248, 249–250, 251–253.]

- [37] A fenti egyenlőségi kritériumokat az Alkotmánybíróság a helyi és különösen a fővárosi önkormányzati rendszer sajátosságaira tekintettel értelmezte és alkalmazta.
- [38] Az utólagos normakontroll indítvány által megsemmisíteni kért Övjt. 6. §-ának b) pontját az Alkotmánybíróság úgy értelmezi, hogy az alapján a fővárosi közgyűlés kerületi polgármester tagjának megválasztásakor minden fővárosi kerületet egy-egy egymandátumos választókerületnek kell tekinteni. A szavazatok egyenlőségének (egyenlő súlyának) vizsgálatakor tehát az első kérdés az, hogy a fővárosi kerületek – mint a fővárosi közgyűlés megválasztása szempontjából egyéni választókerületek – megfelelnek-e annak a követelménynek, hogy közel azonos számú választópolgár alkot egy-egy választókerületet.
- [39] 2.3. Az Alkotmánybíróság a fővárosi kerületek 2014. január 1-jei lakónépessége számának közzétevése végett megkereste a Központi Statisztikai Hivatalt. A hivatal az alábbi adatokat tartalmazó táblázatot küldte meg az Alkotmánybíróságnak.

Budapest lakónépessége kerületenként 2014. január 1-jén	
Kerület	Összesen
Budapest 01. ker.	24 679
Budapest 02. ker.	89 339
Budapest 03. ker.	127 602
Budapest 04. ker.	100 282
Budapest 05. ker.	26 048
Budapest 06. ker.	38 286
Budapest 07. ker.	55 121
Budapest 08. ker.	75 294
Budapest 09. ker.	59 019
Budapest 10. ker.	78 986
Budapest 11. ker.	147 275
Budapest 12. ker.	58 068
Budapest 13. ker.	119 352
Budapest 14. ker.	124 300
Budapest 15. ker.	80 287
Budapest 16. ker.	72 639
Budapest 17. ker.	87 356
Budapest 18. ker.	101 317
Budapest 19. ker.	60 738
Budapest 20. ker.	65 569
Budapest 21. ker.	76 503
Budapest 22. ker.	54 348
Budapest 23. ker.	22 257
Összesen	1 744 665

- [40] A táblázatból megállapítható, hogy jelentős eltérés van az egyes fővárosi kerületek lakosság száma között. Ez alapján önmagában nézve fennállhat a választójog egyenlőségének sérelme, ugyanakkor adott a kivételes szabályozás

lehetősége is a főváros egysége és kerületi tagozódása körülményeire, valamint közigazgatási és történelmi határvonalaira tekintettel.

- [41] A jogalkotó – ennek mérlegelésével – olyan további szabályozási elemeket épített be a Tv.-be, melynek a funkciója az egyenlőség elve önmagában nézve fennálló sérelmének más jogi szabályokkal történő ellensúlyozása. Az Alkotmánybíróságnak ennek kapcsán arról kellett állást foglalnia, hogy ezek a kompenzációs szabályok alkalmasak-e az egyenlőség szűken vett sérelmének kiegyenlítésére. Azonban a választási szabályozást a maga egészében, komplexitásában kell értékelni, és az egyenlőség követelményének érvényesülését ebben az összefüggésben kell megítélni.
- [42] A Tv.-vel kialakított új választási szabályozásnak a kiegyenlítés funkciójára hivatott elemei a kompenzációs listás mandátumszerzés lehetősége – különös tekintettel a töredékszavazatok súlyozott figyelembevételére –, illetve a fővárosi közgyűlésben történő határozathozatal módja (a kettős többség szabálya).
- [43] 2.4. A kompenzációs lista – azokban az országokban, ahol azt alkalmazzák – azt a célt szolgálja, hogy a mandátumot nem eredményező szavazatok se vesszenek kárba, az ezeket a szavazatokat leadó választópolgárok akaratát is tartsa tiszteletben a választási rendszer, és lehetőség szerint juttassa képviselőkhöz.
- [44] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Övjt. 17. §-ában a kompenzációs listás megoldáshoz kapcsolódó, a töredékszavazatok súlyozott számítását alkalmazó módszer önmagában matematikailag, és ezáltal alkotmányossági szempontból sem alkalmas eszköz az egyes fővárosi kerületek lélekszámából fakadó különbségek kiküszöbölésére. Ráadásul ez a megoldás a valóságban másfajta egyenlőtleniséget eredményez az egyes választópolgárok szempontjából. A súlyozási rendszer következtében ugyanis a vesztes polgármesterjelöltekre leadott szavazatok a legnagyobb kerület választópolgárai esetében hatszoros szavazati értéket képviselnek a legkisebb kerület választópolgárai szavazatának értékéhez képest. Ez alapján az Övjt. 17. § (4) bekezdésében meghatározott súlyozási rendszer tehát önmagában nézve szemben áll a választójog egyenlő értékűségével, így ellentétes az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével. Az Alkotmánybíróság ezért az Övjt. 17. § (4) bekezdését teljes egészében megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság ugyancsak megsemmisítette az Övjt. 17. § (1)–(3) és (5) bekezdéseinek azokat a szövegrészeit, amelyek az Övjt. 17. § (4) bekezdésével – utaló szabályként – szoros összefüggésben állnak.
- [45] 2.5. A fővárosi kerületek eltérő lakosságszámából adódó, a választójog egyenlőségének sérelmét eredményező állapot kiegyenlítésére vezette be a törvényhozó az Möt.-ben azt a döntéshozatali szabályt, amelynek értelmében a fővárosi közgyűlésben csak akkor kapja meg egy javaslat a szavazatok többségét, ha a meghatározott szavazatarány mellett a főváros lakosságszámának együttesen több mint a felét kitevő lakosságszámú fővárosi kerületek polgármesterei is megszavazzák azt. Ez az Möt. 47. § (3) bekezdésében rögzített, a fővárosi közgyűlés határozathozatalára vonatkozó speciális előírás hivatott biztosítani, hogy a fővárosi közgyűlés döntéséhez a főváros összlakosságának több mint felét képviselő polgármesterek támogatására legyen szükség. A kettős többségi rendszer célja annak biztosítása, hogy a fővárosi kerületek összességében a lakosság számuk arányában legyenek képviselve a fővárosi közgyűlésben a döntések meghozatalakor. Így egyfelől a polgármesterek jelenléte biztosítja a történelmileg kialakult kerületek mindegyikének képviseletét, másfelől azonban az eltérő lakosság számú kerületeket figyelembe véve a jogalkotó a kettős többségi rendszer megalkotásával egyben megteremtette a garanciáját annak is, hogy a fővárosi közgyűlés a főváros lakosságának több mint felét képviselő polgármesterek egyetértésével dönthessen a jogszabályokban meghatározott tárgykörökben.
- [46] Ez a megoldás a fővárosi közgyűlési döntéshozatal szintjén alkalmas az egyenlőség elve sérelmének kiküszöbölésére.
- [47] 2.6. Rátérve a komplexitás módszerének kérdésére, az Alkotmánybíróság a választópolgárok regisztrációjával kapcsolatosan meghozott 1/2013. (I. 7.) AB határozatban, az Indokolás [58] bekezdésében is rámutatott, hogy „[r]itkán lehet önmagában egyetlen választási szabályról vagy valamely választójogi jogintézményről megállapítani, hogy az a szabad választást korlátozza. A választási szabályoknak összességében kell megfelelniük annak a követelménynek, hogy mindenek felett a választók véleményének szabad kifejezését segítsék elő.” Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a helyi önkormányzati rendszer egyes elemeire vonatkozó, a fővárosi közgyűlés tagjainak megválasztását szabályozó és az indítványozók által támadott jogszabályhelyek kapcsán sem lehet önmagukban megítélni az indítványban felvetett alkotmányossági problémákat. A rendszer egésze tekintetében kell állást foglalni, hogy az egyes korlátozások alkotmányosan indokolhatóak-e, továbbá ennek következtében a korlátozások – összefüggéseikre tekintettel – a rendszer egésze tekintetében lehetővé teszik-e a választójogi alapelvek sérelmének kompenzálása folytán a demokratikus közhatalom gyakorlását.
- [48] Az Alkotmánybíróság szerint a fővárosi önkormányzat hatékony és eredményes működése, a kerületi polgármesterek integrálása a fővárosi közgyűlésbe, a fővárosi kerületek történelmileg kialakult határai, mint

adottság alkotmányosan elfogadhatóvá teszik az eltérést az egyes kerületek lakosságszámához igazodva, mert az eltérésből adódó különbséget megfelelően ellensúlyozza a kettős döntéshozatali rendszer. Ezért az indítvány ezekre vonatkozó részeit elutasította.

- [49] 3. Az indítványozók a Ve. 2. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a jogszabályhely hatálybalépésére visszamenőleges hatályú megsemmisítését is kérték. Álláspontjuk szerint a támadott rendelkezés ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésével, mert azzal, hogy a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig teszi lehetővé a tájékoztatás kérését, indokolatlanul korlátozza a természetes személynek a rá vonatkozó személyes adatokról való tájékoztatás kéréséhez fűződő jogát.
- [50] Figyelemmel arra, hogy az indítvány az alaptörvény-ellenességre vonatkozó indokolást csak a támadott bekezdés második mondata tekintetében tartalmazott, az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot a második mondat tekintetében folytatta le.
- [51] 3.1. E körben az Alkotmánybíróság áttekintette a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.
- [52] A Ve. 122. § (1) bekezdése értelmében az a választópolgár ajánlhat jelöltet, aki a választáson a választókerületben választójoggal rendelkezik. A (2) bekezdés szerint az ajánlóívre rá kell vezetni az ajánlást adó választópolgár nevét, személyi azonosítóját, magyarországi lakcímét és az anyja nevét. Az ajánlóívet az ajánló választópolgár saját kezűleg aláírja. Ezen rendelkezésekből egyértelműen megállapítható, hogy a felsorolt adatok az ajánló személyes adatai, melyek az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének védelme alatt állnak.
- [53] A Ve. 128. §-a rögzíti, hogy az ajánlóíveket az illetékes választási iroda a szavazást követő kilencvenedik nap utáni munkanapon megsemmisíti.
- [54] Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 14. § a) alpontja értelmében az érintett kérelmezheti tájékoztatását az adatkezelőnél személyes adatai kezeléséről.
- [55] 3.2. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- [56] A támadott jogszabályhely második mondatával kapcsolatban a törvény indokolása nem tartalmazta, hogy a személyes adatokhoz való alapjog korlátozásának mi az indoka. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint sem más alapjog érvényesülése, sem valamely alkotmányos érték védelme nem indokolja, hogy az érintett kérelmére csak a jelölt, illetve a lista nyilvántartásba vételéről hozott határozat jogerőssé válásáig lehessen tájékoztatást kérni. Mindaddig, amíg a választási iroda nem semmisíti meg az ajánlóíveket, az érintetteket – az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése alapján – megilleti a tájékoztatás kérési jogosultság. Ezért az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés második mondatát megsemmisítette. A megsemmisített jogszabályi rész az Abtv. 45. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.
- [57] 4. Az indítványozók – a szoros összefüggésre tekintettel – elsődlegesen a Tv., másodlagosan az Övjtv., és a Ve. számos rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól (részletesen I. Indokolás [2]). Az indítványozók elsődleges és másodlagos kérelme nem teljes mértékben ugyanazokat a törvényi rendelkezéseket érintette. Az indítványozók a szoros összefüggésen túl külön nem indokolták meg a hivatkozott törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességét.
- [58] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az 52. § (1b) bekezdésének e) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Ez az egyértelmű, alkotmányjogilag értékelhető indokolás a jelen esetben hiányzik. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványnak ezt a részét az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

[59] A határozat Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályoztatott
Dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályoztatott
Dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályoztatott
Dr. Lenkovich Barnabás
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/1187/2014.

Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [60] Egyetértek a többségi határozat rendelkező részének 1. és 2. pontja szerinti megsemmisítéssel. A rendelkező rész 3. pontjában foglalt elutasítással kapcsolatban az alábbiakat jegyzem meg:
- [61] 1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése kimondja: Magyarország független, demokratikus jogállam.
- [62] A helyi önkormányzás szorosan összefügg a demokráciával, mivel a helyi önkormányzatok a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében, a helyi választópolgároktól választás útján kapott megbízatás alapján működnek [Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdés; XXIII. cikk (1)–(3) és (5) bekezdés].
- [63] Az Alaptörvény szerint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását főszabályként a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek előző általános választását követő ötödik év október hónapjában kell megtartani [35. cikk (2) bekezdés]; azonban az Alaptörvény hatálybalépését követő első általános választásukra speciális szabály vonatkozik, arra 2014 októberében kell sorra kerülnie [Záró és Vegyes Rendelkezések, 7. pont].
- [64] A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásának konkrét rendszerét az Alaptörvény nem határozza meg, annak szabályozását sarkalatos törvényre utalja [35. cikk (1) bekezdés]. A törvényhozó mozgástere az önkormányzati választási rendszer(ek) megalkotásában nem korlátlan: annak az Alaptörvény rendelkezései,

- különösen is a 35. cikk (1) bekezdésében rögzített alapelvek, de B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság és kiszámíthatóság követelménye is keretet szabnak.
- [65] Az Alkotmánybíróság a 22/2005. (VI. 17.) AB határozatban a választási rendszer stabilitását kifejezetten alkotmányos értéként ismerte el, és – azzal együtt, hogy lehetségesnek, sőt adott esetben szükségesnek is ítélte az országgyűlési egyéni választókerületek határainak felülvizsgálatát, – alkotmányossági szempontból aggályosnak minősítette azt a jelenséget, ha a választókerületek területének módosítására a választásokat közvetlenül megelőző időszakban kerül sor, mivel ez felkelheti a politikai erőviszonyok megengedhetetlen módosításának gyanúját.
- [66] Az Alkotmánybíróság a fenti követelményt az idézett határozatában ugyan az országgyűlési választások összefüggésében és a választókerületi határokkal kapcsolatban fogalmazta meg, de az elviekben megfelelően vonatkoztatható a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására, és a választási rendszernek egyéb olyan elemeire is, amelyek alkalmasak arra, hogy a választás eredményét nagymértékben befolyásolják.
- [67] A választójog tartalmának, illetve a választási rendszerekkel kapcsolatos demokratikus és jogállami követelményeknek a meghatározásakor az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban is figyelemmel volt az Európa Tanács Velencei Bizottságának 190/2002. számú véleményére (Code of Good Practice in Electoral Matters). A dokumentum [63–66. pont] szerint:
- a választási szabályok stabilitása kulcsfontosságú a választás hitelességéhez, ami már önmagában is létfontosságú a demokrácia megerősítése szempontjából;
 - a gyakorlatban különösen is védelmet igényel magát a választási rendszert, a választókerületi határokat és a választási bizottságokat megállapító szabályozás; nem csak arra kell gondot fordítani, hogy a hatalmon lévő párt javára történő manipuláció elkerülhető legyen, hanem már a manipulációnak a pusztán látszata is;
 - a választási rendszerek megváltoztatása nem feltétlenül rossz dolog, ha az nem gyakran és nem közvetlenül a választások előtt (egy éven belül) történik; az ilyen változtatások ugyanis még akkor is rövidtávú politikai pártérdekek által motiváltak tűnhetnek, ha nem áll mögöttük manipulációs szándék;
 - a manipuláció elhárításának egyik módja, hogy az alkotmány vagy más magasabb szintű törvény rögzítse a választási rendszer lényegi elemeit; a másik módja pedig, hogy az alkotmány rögzíti, hogy a választási törvény módosítása esetén az új választási rendszer már csak a következő utáni választáson lesz alkalmazható, legalábbis ha a következő választásra a módosítás elfogadását követő egy éven belül kerül sor.
- [68] A jelen ügyben vizsgálat tárgyát képező, az egyes helyi önkormányzatokkal kapcsolatos törvényeknek a választásokkal összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXIII. törvény 2014. június 17-én került kihirdetésre, tehát a helyi önkormányzati választásoknak az Alaptörvény által előírt időpontja előtt hozzávetőlegesen négy hónappal. Magát a választási rendszer lényegi szabályait érintő, a választás időpontjához időben ilyen közeli módosítás nem felel meg az Alkotmánybíróság által korábban utalás szinten felvetett, valamint a Velencei Bizottság által kifejezetten is megfogalmazott, a választási rendszer stabilitásával kapcsolatos követelményeknek.
- [69] A jelen ügyben elbírált indítvány ezt az összefüggést nem problematizálta, ezért az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat érdemben nem foglalkozhatott vele [vö. Abtv. 52. § (2) bekezdés]; de a fenti követelményeket az Alkotmánybíróság a választásokat illetően általánosan, illetve a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választására vonatkozóan speciálisan még kifejezetten nem is vezette le az Alaptörvényből, ezért nem evidens, hogy mi lett volna egy ilyen vizsgálat eredménye. Bár – az előbbieken kifejtettek értelmében – a fenti kérdés szűk értelemben véve nem képezte a jelen ügyben döntés tárgyát, fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a választási rendszer szabályozásának stabilitásával kapcsolatos követelmény az Alaptörvényből levezethető, és azt az Alkotmánybíróság megfelelő indítvány esetén a jövőben vizsgált törvényen számon is kérheti. Mindazonáltal álláspontom szerint az garantálná leginkább a választási rendszer stabilitását, ha az ezt érvényesítő szabályok az Alaptörvényben kifejezetten is rögzítésre kerülnének; így különösen a választási rendszer lényegi elemei módosításának tilalma a választás időpontját megelőző egy éves időtartamon belül.
- [70] 2. Nincs elvi alkotmányos akadálya annak, hogy a fővárosi kerületi polgármesterek is részét képezzék a fővárosi közgyűlésnek, különösen, ha a fővárosi kerületi polgármestereket azonos nagyságú, pontosabban azonos számú választójogosultakat tartalmazó választókerületekben választják meg.
- [71] Köztudott azonban, hogy a fővárosi kerületek között mind lakosságszám szempontjából, mind pedig a választójogosultak számát illetően jelentős, sok esetben több mint kétszeres eltérés van. Az Alkotmánybíróság eddigi joggyakorlata szerint a választójog egyenlőségének elve ilyen jelentős eltérést nem enged meg. Amennyiben tehát a törvényhozó úgy dönt, hogy a fővárosi kerületi polgármestereket a fővárosi közgyűlés tagjává emeli, akkor ezzel együtt köteles gondoskodni arról, hogy ne sérüljön a választójog egyenlősége, az egyéni választókerületek választójogosultjai szavazatának súlya között ne legyen jelentős eltérés.

- [72] Az Alkotmánybíróságnak az Övjt. 6. §, és az Mötv. 22. § (3a) bekezdésével kapcsolatban azt kellett megvizsgálnia, hogy a fővárosi kerületek – amelyek gyakorlatilag a fővárosi közgyűlés egyéni választókerületei – közötti eltérést, ami formálisan sérti a szavazatok lehetőleg azonos súlyának követelményét, a törvénymódosítás másik két eleme – elsősorban a fővárosi közgyűlésben történő határozathozatal módja (a kettős többség szabálya), másodsorban a kompenzációs listás mandátumszerzés lehetősége – a gyakorlatban ki tudja-e egyenlíteni. Tehát a fővárosi közgyűlésben történő képviselő, döntéshozatal szintjén tartalmilag is megjelenik-e a választójog, mint a képviselő létrehozására irányuló jog egyenlőségének sérelme.
- [73] A törvényhozó által intézményesített kiegyenlítő megoldások jogi elemzése alapján megállapítható volt, hogy azok a fővárosi közgyűlésben történő döntéshozatal szintjén a potenciálisan alkalmasak a fővárosi kerületek közötti eltérésekből eredő, a választópolgári szavazatok lehetőleg azonos súlyát formálisan érő sérelem elhárítására. További részletes elemzést igényelt volna, hogy az új választási-képviselői rendszer a fővárosi kerületek közötti különféle választási részvételi arányok, illetve pártpreferenciák érvényesülése esetén reálisan eredményezhet-e olyan helyzetet, hogy esetleg viszonylag tartósan és stabilan eltérő többségek alakulnak ki a döntéshozatal két szintjén, ami egyrészt a gyakorlatban a közgyűlés működőképességet sodorja veszélybe, másrészt alkotmányjogi szinten azt igazolja, hogy a kiegyenlítő mechanizmus nem volt alkalmas a választójog egyenlőségén esett formális sérelem tartalmi kiküszöbölésére. Az Alkotmánybíróságnak azonban a vizsgálat folyamán az előbbi kérdések mellett figyelembe kellett vennie azt a jogbiztonság és kiszámíthatóság szempontját is, azaz, hogy a tárgybeli döntés elhúzódása azt veszélyeztethette volna, hogy a köztársasági elnök a helyi önkormányzati választást a Ve.-ben meghatározott határidőben ki tudja írni az Alaptörvényben meghatározott hónapra, továbbá, hogy a jelöltek, jelölő szervezetek – a választáson végső soron alkalmazandó szabályok ismeretében – minél hamarabb elkezdhesék a felkészülést a választásra.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

- [74] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

- [75] Nem értek egyet a többséggel, a rendelkező rész második pontjában foglalt megsemmisítést leszámítva. Egyetértek viszont Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleményével.
- [76] Szerintem az Övjt. 6. §-át és az Mötv. 22. § (3a) bekezdését meg kellett volna semmisíteni, mert az Alaptörvény 35. cikke (1) bekezdésébe ütköznek, legalább két okból. A Fővárosi Közgyűlés, ahogyan e törvényhelyek alapján létrejön, sem nem választott, sem nem fővárosi.
- [77] 1. Az Alaptörvény idézett rendelkezése megkívánja, hogy minden helyi önkormányzatnak, így Budapestnek is, legyen, egyebek között, közvetlenül választott képviselői szerve. A vizsgált törvényhelyek alapján állítható, hogy a Fővárosi Közgyűlés egyáltalán nem választott testület – legalábbis, ami döntő többségét, a 23 kerületi polgármester tagot illeti; sőt, a fennmaradó kilenc tag választott mivolta is kétséges. A kerületi polgármester tagok ugyanis mint polgármesterek, tehát mint a kerületi önkormányzat ekként választott szervei tagjai a Fővárosi Közgyűlésnek. Másképpen: a Fővárosi Közgyűlés a 23 budapesti kerület polgármesteréből (mint önkormányzati szervből) áll. A Közgyűlés tagjává nem választja őket senki, hanem a törvény erejénél fogva [Mötv. 22. § (3a) bekezdése] lesznek tagok. Ezért a Fővárosi Közgyűlés nem választott közgyűlési tagokból, hanem önkormányzati szervekből áll.
- [78] A kerületi polgármestereket valóban választják – Övjt. 12. § (1) bekezdése; Mötv. 22. § (4) bekezdése és 63. §-a –, de nem a Fővárosi Közgyűlés 23 tagját, csak a fennmaradó kilencet, azt is csak feltételesen. Ez ellentétes az Alaptörvénnyel, mert a 35. cikk (1) bekezdése szerint minden tagot választani kell, mégpedig közvetlenül. Röviden, szerintem a mai rendszer nem választás, sem közvetett, sem közvetlen.

- [79] Az alapvető kérdés szerintem, hogy mi tekintendő választásnak, pontosabban a Fővárosi Közgyűlés választásának. A választás egy meghatározott állami tisztségbe – amely államszervek egyes hatásköreit gyakorló személyek meghatározása – annyit jelent, hogy a tisztség betöltéséről szavazási eljárással határoz/dönt egy testület, amely közvetlen választás esetén a választójogosultak összessége. Itt erről nincs szó, mert a választási (határozathozatali) eljárásnak nem tárgya a főváros képviseleti szervébe való választás. Az önkormányzatnak csak akkor van választott szerve, ha a szerv hatáskörét gyakorló tisztségviselők – a képviselők – e tisztségükbe választatnak, önálló választási eljárásban.
- [80] Ennek az lenne az előfeltétele, hogy legyen külön jelölés a Közgyűlésbe {amint az ún. kompenzációs listáknál van is [lásd: Övj. 8. § (3)–(4) bekezdései]}, mert enélkül nem lehetséges szavazás sem a Közgyűlés tagjáról. Ugyanis minden választás (szavazási eljárás) egy indítványról – ezek esetünkben a tisztségre jelöltek – szól, amelyet elfogad vagy elvet. Itt erre a Fővárosi Közgyűlés tekintetében nincs lehetőség. Ezért a Fővárosi Közgyűlés nem választott testület, mert 23 tagját erre a tisztségre nem választják.
- [81] Igaz, hogy a kerületi polgármestereket közvetlenül választják – a polgármesteri tisztségre. Ebből azonban nem következik, hogy a Fővárosi Közgyűlés tagjának is választanák őket. A határozat helyesen állapítja meg, hogy „a két megbízatást a törvény szétválaszthatatlanul összekapcsolja”. Csak azt lehet vitatni, hogy perszonálunióról van-e szó – ahol két tisztséget ugyanaz a személy tölthet be vagy tölt be, mint például annak idején a Legfelsőbb Bíróság elnöke egyben az OIT elnöke is volt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) 35. § (1) bekezdése alapján – vagy inkább arról, hogy a polgármesterek mint monokratikus állami szervek alkotják a főváros képviseleti szervének kétharmadát. Mindkettő mellett hozhatók fel érvek, de egyik sem tekinthető a Közgyűlés választásának. Mint lentebb visszatérek rá, a második álláspont helyes: a polgármesterek a kerületi önkormányzat szerveként tagjai a közgyűlésnek. Ha ez igaz, akkor a Fővárosi Közgyűlés önkormányzati szervekből áll, nem választott képviselők. A kompenzációs listákon összesített töredékszavazatok sem a Fővárosi Közgyűlésbe jelöltekre leadott szavazatok, hanem a kerületi polgármester-jelöltekre. Ezért az így választott közgyűlési tagokat sem lehet minden további nélkül a Fővárosi Közgyűlés közvetlenül választott tagjainak nevezni.
- [82] Fentiek miatt az is kétséges, hogy a kerületi önkormányzat szerveire adott töredék – polgármesteri mandátumot nem eredményező – szavazatok tekinthetők-e a budapesti önkormányzat szervei választásánál figyelembe vehető szavazatnak; pontosabban, az így keletkező kompenzációs listán elosztott szavazatokból keletkező mandátumok mennyiben „fővárosiak”.
- [83] 2. Az Övj. 6. §-a és az Mötv. 22. § (3a) bekezdése megsemmisítését indokolta volna az is, hogy az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdése – együtt értelmezve, Budapest esetében, az Alaptörvény F) cikkével – mindenképpen megköveteli, hogy a fővárosnak mint egésznek legyen saját választott közgyűlése. Ennek a két törvényhely nem felel meg. A Fővárosi Közgyűlés e konstrukció szerint a döntő részében, több mint kétharmadában, a főváros kerületi önkormányzatainak szerveiből, a polgármesterekből áll. A főváros egészére választott közgyűlési tagok nincsenek is (ha egyáltalán a fővárosba választottnak tekinthetők a kerületi polgármesterekre leadott töredék – inkább maradék – szavazatok). Ebben a rendszerben egyedül a főpolgármester tekinthető a főváros választott szervének, aki (vagy, államszervről lévén szó, amely) egyben a Közgyűlés tagja. Egyébként ő is önkormányzati szervként (főpolgármesteri tisztségében) tagja a Közgyűlésnek, nem mint a Közgyűlésbe választott képviselő.
- [84] Az Alaptörvény F) cikke világossá teszi, hogy Magyarország fővárosa Budapest (mint egész), amelyben kerületek alakíthatók. Az Alaptörvény szerint tehát a fővárosnak vannak (illetve lehetnek) kerületei; Budapest az egység, és nem a kerületek együttesen vagy külön-külön. Az Mötv. 22. § (3a) bekezdése szerinti képviseleti konstrukció alapján viszont legalább a Fővárosi Közgyűlés kétharmada a kerületek képviselője. Ez világosan következik abból, hogy a kerületi polgármesterek a kerületi önkormányzat szerveként tagjai a közgyűlésnek, nem személy szerint. Ezért nem is kaphatnak tevékenységükért a fővárostól semmilyen juttatást [Mötv. 35. § (1a) bekezdése]. A polgármester közgyűlési tagok helyzete semmit nem változna, ha nem a helyi választópolgárok, hanem például az önkormányzatok képviselő-testülete választaná őket. Ezért nincs jelentősége (ebből a szempontból) választásuk módjának. Budapest esetében az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésének értelmezésénél figyelembe kell venni az F) cikket, hiszen Budapest az egyetlen magyar helyi önkormányzat, amelyről az Alaptörvény külön rendelkezést tartalmaz. A 35. cikk (1) bekezdésében említett „helyi önkormányzat” Budapestet és nem kerületeit jelenti. Vagyis Budapestnek (mint fővárosnak) kell helyi önkormányzattal rendelkeznie: ennek a követelménynek a kerületeket képviselő polgármesterekből álló közgyűlés nem felel meg. Hiányoznak ugyanis a Budapest egészét képviselő közgyűlési tagok. Ilyennek legfeljebb a főpolgármester tekinthető, ámde ő is (mint említettem) a fővárosi önkormányzat első tisztségviselőjeként tagja a testületnek.

[85] A kerületi önkormányzatok léte alkotmányosan nem szükségszerű: lehetne akár egyetlen fővárosi önkormányzat, a kerületekkel mint a főváros önkormányzat nélküli végrehajtó szervével. Viszont nem alkotmányos, ha a főváros képviseleti szerve –, amely az önkormányzati hatásköröket gyakorolja [Mötv. 23. § (4) bekezdése] – a kerületi (tehát az alaptörvény szerint rész-) önkormányzatok szerveiből áll, azaz a fővárosi kerületek végrehajtó bizottsága. Ezt igazolja – a többség szerint a választójog aránytalanságát ellensúlyozó – kettős többség-szabály [Mötv. 47. § (2)–(3) bekezdései]. A választójogi szabályok – választás híján inkább összetételt mondanék – aránytalanságán ez valóban nem változtat semmit, de mutatja, hogy maga a törvény a kerületi polgármestereket a kerület (és nem a főváros egésze) képviselőjének tekinti. Ha nem ezt tenné, nem lenne szükség a főváros lakosságának együttesen több mint a felét kitevő lakosságú fővárosi kerületek polgármestereinek igen szavazatára. A Fővárosi Közgyűlés ezért a kerületek képviselete, nem a fővárosé. Ez ellentétes az Alaptörvény 35. cikke (1) bekezdésével, mert Budapestnek nincs saját választott képviseleti szerve. A Fővárosi Közgyűlés nem választott, és nem fővárosi képviselőkből álló szerv, hanem a budapesti kerületek polgármestereiből álló néhány kompenzáló képviselővel bővített kompozit szerv.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

I.

- [86] 1. Egyetértek a határozat rendelkező részének 2. pontjába foglalt alaptörvény-ellenesség megállapításával és a megsemmisítéssel.
- [87] 2. Álláspontom szerint – szemben a többségi véleménnyel – az Övj.6. §-a, az Mötv. 22. § (3a) bekezdése ellentétes az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésével, ezért ezeket a rendelkezéseket az Alkotmánybíróságnak a hatálybelépésükre visszamenőleges hatállyal alaptörvény-ellenessé kellett volna nyilvánítania és meg kellett volna semmisítenie.
- [88] Ezzel egyidejűleg az Alkotmánybíróságnak – szoros tartalmi összefüggés okán – az alábbi törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességét is meg kellett volna állapítania és hatálybalépésük napjára visszaható hatállyal meg kellett volna semmisítenie: az Övj. a 8. § (3) bekezdés b) pontjában a „kompenzációs” szövegrészt, a 8. § (3) bekezdés c) pontjában a „fővárosi kompenzációs listáról” szövegrészből a „kompenzációs” szövegrészt, a 8. § (4) bekezdés b) pontjában a „kompenzációs” szövegrészt, a 8. § (5) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 8. § (6) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 10. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 10. § (2a) bekezdését, 11. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 4. alcímének a címét, a 17–18. §-át, a 21. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 21. § (3) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 21. § (4) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a Ve. 307/I. § (1) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 307/I. § (2) bekezdésében a „kompenzációs” szövegrészt, a 307/K. §-a és 307/O. § (3) bekezdését.
- [89] A fenti – ex tunc hatályú alaptörvény-ellenessé nyilvánításra és megsemmisítésre irányuló – álláspontomat alapvetően a választójog közvetlensége és egyenlősége alapelveinek súlyos alaptörvényi sérelmére alapítom.

II.

- [90] A választójog közvetlenségének alaptörvényi sérelme
- [91] Nézetem szerint – először is – e tekintetben a határozat többségi indokolása nem merítette ki az indítványt.
- [92] Az indítványozók álláspontja szerint ugyanis „a fővárosi önkormányzat az Mötv. 3. § (3) bekezdése szerint egyszerre minősül települési és területi önkormányzatnak, ezért az Mötv. 2. § (1) bekezdéséből következően az „helyi önkormányzatnak minősül, ennek megfelelően a fővárosi közgyűlés tagjai helyi önkormányzati képviselők”.
- [93] Az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdése szerint ugyanakkor a „helyi önkormányzati képviselőket” a választópolgárok közvetlen szavazással választják.

- [94] Az indítványozók álláspontja szerint nem tekinthető a fővárosi közgyűlés tagjai közvetlen megválasztásának az a mód, miszerint a megválasztott kerületi polgármester a választással egyidejűleg a fővárosi közgyűlésben is mandátumot szerez. Nézetem szerint is a polgármesterek esetében csupán egyetlen „jelölés” történik (éspedig a polgármesteri tisztségre), a fővárosi közgyűlésbe ugyanakkor nincs külön „jelölés”: ez a pozíció nem más, mint a polgármesteri tisztséggel járó járulékos funkció.
- [95] Alapvető jelentőséget tulajdonítok tehát a „jelölés” kifejezés tartalmának, hiszen annak mikénti értelmezése a választás „közvetlenségének” megítéléséhez is elengedhetetlen. Közelebbről: a közvetlenség akkor érvényesül a maga teljességében, ha a választható jelöltek abban a minőségükben indulnak, amely pozíciót a választások eredményeként majd betöltik. Ez a vizsgált esetben nem érvényesül, mivel kerületi polgármester-jelöltekre szavaznak a fővárosi választók, nem pedig a fővárosi közgyűlés tagjaira, ugyanakkor a jelölteknek mégis egy választással két közjogi pozíció betöltésére nyílik lehetőségük: egyre, a kerületi polgármesterire közvetlenül, a másikra, a fővárosi közgyűlési tagságra pedig csak közvetetten, mivel ez utóbbi közjogi pozícióra a jelöltség nem terjed ki. Mindezekhez még hozzáteszem:
- [96] Egyetértek azzal, hogy az Alaptörvény nem tartalmaz részletesebb rendelkezéseket a választójog gyakorlásának közelebbi kereteiről, s gyakorlatilag a törvényhozásra bízta a választási rendszerre vonatkozó szabályok megalkotását, így a garanciarendszer kialakítását is. Az Országgyűlésnek ez a széles döntési szabadsága azonban mégsem korlátlan, hiszen a törvényi rendelkezések meghatározásakor tekintettel kell lennie az Alaptörvény kereteire, másképpen szólva: e keretek között kell maradnia a törvényi regulációnak. Egyebek mellett ilyen alaptörvényi „beszámítási pont” a 35. cikk (1) bekezdése, amely szerint a fővárosi közgyűlés tagjait közvetlen szavazással kell megválasztani. S éppen ennek az alaptörvényi rendelkezésnek a sérelmét idézték elő az indítvánnyal támadott rendelkezések. Fontosnak tartom ugyanakkor annak hangsúlyozását is, hogy az európai uniós szabályozás és a nemzetközi jog ugyancsak korlátját képezi (képezheti) a választójogot érintő nemzeti törvényhozásnak.

III.

- [97] A választójog egyenlőségének alaptörvényi sérelme
- [98] 1. Egyetértek a határozat többségi indokolásában írtakkal, amely szerint: „[a] választójog egyenlőségéből származó, a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelmények maximális teljesítésétől a jogalkotó csak megfelelő alkotmányos indok esetén térhet el. Minél jelentősebb az eltérés a választásra jogosultak száma, illetve – a területi listás rendszerben – a választókerületenként megszerezhető mandátumok száma között, annál erősebb alkotmányos indok szükséges az eltérés igazolásához.”
- [99] Jelen esetben a törvényhozó hatalom gyakorlatilag semminemű értékelhető alkotmányos indokot nem hozott fel. Valójában a határozat többségi indokolása is önmagával indokol, éppen azzal, ami az indítvány benyújtására is okot adott.
- [100] 2. A határozat többségi indokolása – helyesen – idézi a 22/2005. (VI. 17.) AB határozatot: „[a]z Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy minden körülmények között ellentétes az egyenlő választójog elvével, ha az egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma közötti kétszeres eltérés mutatható ki.” A „minden körülmények között” kitétel arra utal, hogy ilyen esetben már orvoslásra sincs mód, az abszolút határt szab a törvényhozónak. Ennek ellenére a határozat többségi indokolása úgy ítéli meg, hogy mégis van megoldás: „[a]z Alkotmánybíróság szerint a fővárosi önkormányzat hatékony és eredményes működése, a kerületi polgármesterek integrálása a fővárosi közgyűlésbe, a fővárosi kerületek történelmileg kialakult határai, mint adottság alkotmányosan elfogadhatóvá teszik az eltérést az egyes kerületek lakosság száma között, mert az eltérésből adódó különbségtételt megfelelően ellensúlyozza a kettős döntéshozatali rendszer.” A határozat többségi indokolása nem veszi be tehát az „ellensúlyozó egész rendszerbe” a kompenzációs listát és a töredékszavazatok számítási rendszerét. Marad hát a „kettős döntéshozatali rendszer”.
- [101] Álláspontom szerint ez az argumentáció több okból is kifogás tárgyává tehető. Először: mi az alkotmányos mércéje a „megfelelő ellensúlyozásnak”, másodsor: miért nem a szükségesség-arányosság alapjogi teszt szűrőjén át ellenőrzi a többségi indokolás a megállapításainak helyességét? A választójog egyenlősége – azon kívül, hogy van egy érintetlen abszolút magja – csak a szükségesség-arányosság mércéi szerint korlátozható, mivel ez utóbbi egy speciális (alapjog-gyakorlást biztosító) egyenlőségi szabály. Ennek indokolásával pedig a többségi határozat indokolása ugyancsak adós maradt. Végezetül: az idézett – támadott törvényi – rendelkezések mögötti indokok

– nézetem szerint – nem alkotmányjogi, hanem mindössze metajurisztikus elemek pusztá foglalataként értékelhetők.

IV.

[102] További alkotmányossági dilemmák

[103] Álláspontom szerint a kettős döntéshozatali rendszer (mint megmaradt harmadik „ellensúlyozó láb”) is kiesik, mivel alkalmatlan a cél elérésére. A kettős döntéshozatali rendszer (a kettős többségi elv) érvényesülése miként bizonyítható például a titkos szavazások során? A kérdés annál is inkább okszerű, mert az önkormányzati döntéshozatali mechanizmusban rendkívül fajsúlyos döntések születnek (szülehetnek) meg zárt tárgyalásokon, titkos szavazással. Az indokolás IV. 2.5. pontjában (Indokolás [45]–[46]) az Mötv. 47. § (3) bekezdése kapcsán a határozat többségi indokolása alkalmasnak tartja az egyenlőség elve önmagában fennálló sérelmének „gyakorlati” elhárítására az Övjt. 16. §-a által megállapított Mötv. 47. § (3) bekezdés szerinti szabályozást. Ha el is fogadnám, hogy az egyenlőség szabályaitól való eltérést nem a választási rendszer normatív szabályaival, hanem a választójog gyakorlása révén létrejövő képviseleti döntéshozatal során lehet korrigálni (amelyből egyébként a vélhetően legnagyobb választói legitimációval rendelkező főpolgármester ki van zárva), akkor is meg kell állapítanom, hogy ez azonban csak részben, konkrétan az Mötv. 48. § (1) bekezdésében meghatározott nyílt szavazás esetén szolgálhatna csak igazoló érvként. Ugyanakkor az Mötv. 48. § (4) bekezdésében meghatározottak szerint a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon titkos szavazást tarthat a Mötv. 46. § (2) bekezdésében foglalt ügyekben. Az Mötv. 48. § (5) bekezdése alapján az ülésvezető állapítja meg a szavazás eredményét (a vizsgált esetben a főpolgármester a fővárosi közgyűlés ülésén a napirend kapcsán tartott szavazás eredményét). Titkos szavazás esetén az Mötv. 47. § (3) bekezdése alkalmazhatatlan, mert ilyenkor nem lehet megállapítani, melyik kerületi polgármester szavazott igennel, így melyik kerületi polgármester szavazatát kell beleszámítani a „főváros lakosságának több mint a felét kitevő lakosságának fővárosi kerületek polgármestereinek igen szavazatá”-ba. Ugyanakkor az Mötv. 46. § (2) bekezdése szerinti titkos szavazás olyan fajsúlyos ügyekben történik/történhet, mint amikor „[a] képviselő-testület

a) zárt ülést tart önkormányzati hatósági, összeférhetetlenségi, méltatlansági, kitüntetési ügy tárgyalásakor, fegyelmi büntetés kiszabása, valamint vagyonynyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén;

b) zárt ülést tart az érintett kérésére választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor;

c) zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés esetén, továbbá az általa kiírt pályázat feltételeinek meghatározásakor, a pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás az önkormányzat vagy más érintett üzleti érdekét sértené.”

[104] Ki képes megállapítani ilyen esetekben az önkormányzati döntés legitimitásának az erősségét? Mennyit ér ellensúlyként ilyenkor a „kettős döntéshozatali rendszer”? Mi itt a megoldás? Remélhetőleg nem az, hogy a fővárosi közgyűlésben – diszkriminatív módon – a törvényhozó megtiltja a titkos szavazást?

[105] Az elfogadott határozat rendelkező részében ezért az Alkotmánybíróságnak legalább mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet kellett volna megállapítani az Mötv. 47. § (3) bekezdésével kapcsolatosan, felhívva egyidejűleg az Országgyűlést, hogy az erre vonatkozó szabályokat dolgozza ki, mert ezek hiányában a fővárosi közgyűlés titkos szavazásánál működésképtelenné/döntésképtelenné válik. A jogértelmezés korlátját jelenti az, ha egy norma alkalmazhatatlan, azaz a jogszabállyal szemben támasztható alapvető jogállami követelményeknek sem felel meg, mivel így joghatás kiváltására is alkalmatlan. Ezért álláspontom szerint ez a működésképtelenség/döntésképtelenség az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés b) pontját sértő alaptörvény-ellenességet eredményez, mely alapján az Mötv. 47. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenessége – és ebből eredően megsemmisítése – is megállapítható lehetett volna.

V.

[106] Zárótétel

[107] A Velencei Bizottság „Code of Good Practice in Electoral Matters” című dokumentumához fűzött magyarázat 58. pontja szerint: „a választási törvények bizonyos stabilitással kell, hogy rendelkezzenek, megvédve azokat a pártpolitikai beavatkozással szemben”. Alapos a gyanú, hogy ez a „motívum” a magyar szabályozásból sem zárható ki. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy sem a közvetlenség, sem az egyenlőség elvét sértő új törvényi rendelkezések mögött nincs kitapintható effektív alkotmányjogi indok. Az is felvethető, itt most miért csak a meg nem választott polgármesterjelöltre leadott szavazatok vehetők figyelembe töredékszavazatokként:

az országgyűlési képviselő-választásnál viszont a győztes mögötti voksok is képviselői mandátumot eredményezhettek/újra a kalapba kerültek. Van-e hát állandó, objektív elem? Hogyan esik latba az alapul vett 22/2005. (VI. 17.) AB határozatnak az az elvárása, miszerint az országos választások során kiformalódott elvek – mutatis mutandis – irányadók a helyi választások során is?

- [108] Mindezekre tekintettel az indítványban támadott törvényi rendelkezéseket a hatálybalépésük napjára visszaható hatállyal alaptörvény-ellenessé kellett volna nyilvánítani és meg kellett volna semmisíteni.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró különvéleménye

- [109] Csatlakozom Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró úr különvéleményéhez.
- [110] Ugyanakkor azt is szeretném megjegyezni, hogy a többségi határozat Indokolása [33] bekezdésében szereplő „e törvényhozói szabadságnak csak az Alaptörvény szab kereteket” fordulatot ellentétesnek tartom Magyarország vállalt nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeivel.
- [111] Ezek a kötelezettségek országgyűlési választások esetében mindenekelőtt 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: EJEE) első Kiegészítő jegyzőkönyvének 3. Cikke, önkormányzati választások esetében a 1997. évi XV. törvénnyel kihirdetett, a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló, 1985. október 15-én, Strasbourgban kelt Egyezményének 3. Cikke és a 2007. évi CLXVIII. törvénnyel kihirdetett, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 40. Cikke, az európai parlamenti választásokat illetően pedig ugyanennek a 39. Cikke. Mindezek a dokumentumok egy-egy nagyobb jogi koordináta komplexumba illeszkednek és az EJEE esetében az Emberi Jogok Európai Bírósága, az európai uniós szabályok esetében pedig az EU Bíróságának az értelmezése alatt maradnak. Ráadásul úgy az Európa Tanácsban, mint az Európai Unióban a helyi és a regionális önkormányzatiság elveinek betartására külön-külön intézményes monitoring jött létre és ezen elvek alapján jutnak a magyar önkormányzatok képviselői különböző pozíciókhoz.
- [112] Mindezeket az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet választási szabályai és azok monitoring gyakorlata még tovább árnyalják.
- [113] Nincs szó tehát abszolút jogalkotói szabadságról, ahogyan erre az Alkotmánybíróság az 1/2013. (I. 7.) AB határozatban, Indokolás [25]–[47] is rámutatott.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós alkotmánybíró különvéleménye

I.

- [114] Míg a határozat rendelkező része 2. és 4. pontját elfogadom, addig a 3. pontban foglalt elutasítással nem értek egyet.
- [115] Álláspontom szerint az indítvány elutasítása helyett az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna állapítania a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övjt.) 6. §-a, valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és egyúttal azokat ex nunc hatállyal meg kellett volna semmisítenie. A módosított, illetve kiegészített rendelkezések alapvetően megváltoztatják a fővárosi közgyűlés tagjainak eddigi arányos választási rendszerét; ezentúl a főpolgármester, a 23 fővárosi kerületi polgármester és 9 képviselő a fővárosi kompenzációs listáról kerül be a testületbe.

- [116] Az általam alaptörvény-ellenesnek tartott szabályozást az egyes helyi önkormányzatokkal kapcsolatos törvényeknek a választásokkal összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 2. §-a és 12. §-a emelte be az említett törvényekbe. A Tv.-t az Országgyűlés a 2014. június 10-ei ülésnapján fogadta el, közzétételére 2014. június 17-én került sor, a 2. § 2014. június 18-án hatályba lépett, a 12. § pedig a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek októberben sorra kerülő 2014. évi általános választásának napján lép hatályba. Megállapítható tehát, hogy az Országgyűlés lényeges választási és helyi önkormányzati szabályokat a választásokat megelőző 4 hónapon belül módosított.
- [117] Miután a fővárosi közgyűlés fővárosi kerületi polgármester tagjainak választására vonatkozó szabályozást Alaptörvénybe ütközőnek tartom, a többségi határozat rendelkező része 1. pontját, vagyis a fővárosi kompenzációs listával kapcsolatos döntést sem tudom támogatni.

II.

- [118] Az Alaptörvény hatálybalépését követően első alkalommal fordult elő, hogy csaknem valamennyi parlamenti ellenzéki képviselő – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjában biztosított jogkörükben – utólagos normakontroll kérelmet terjesztett elő. Ezt azért tartom fontosnak kiemelni, mert a jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak szélesebb kontextusban lett volna lehetősége az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására, mint amikor választási ügyekben egyéni jogsérelmek alapján alkotmányjogi panaszokat bírál el. A magam részéről az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésében deklarált, és az indítványozók által hivatkozott két választási alapelvre, a szavazás közvetlenségére és a választójog egyenlőségére, valamint a képviselői jogállás alapjául szolgáló szabad mandátum elemzésére térek ki különvéleményemben.
- [119] 1. A közvetlenség alapelvének lényege, hogy a választói döntés kinyilvánítása során a választók és a választottak közé nem kapcsolódhat be idegen akarat, vagyis mindenki személyesen, mások közbeiktatása nélkül adhatja le a jelöltekre a szavazatát. Kizárt tehát az indirekt, közvetett választás, amelyben a választók és a megválasztandó képviselőjelöltek között egy köztes grémium (elektori testület) található.
- [120] Az 57 országgyűlési képviselő azt állítja, hogy az általuk támadott szabályozás azért sérti a szavazás közvetlenségének alapelvét, mert a fővárosi közgyűlés 23 tagját a választópolgárok nem erre a posztra vonatkozóan választják meg. A fővárosi kerületi polgármesteri tisztségre történő megválasztás nem tekinthető a fővárosi közgyűlés tagjaira való szavazásnak. Azt is állítják, hogy a választópolgár ennek révén egyáltalán nem adhat le szavazatot a fővárosi közgyűlés tagjainak választása során.
- [121] A jelen határozatot támogató többség arra alapozva utasítja el ezt az indítványi kérelmet, hogy a választók szavazata közvetlenül eredményez/eredményezhet mandátumot, rögvest kettőt: a fővárosi kerületi polgármesterit és egyúttal a fővárosi közgyűlésben tagságát. Nincs ugyanis külső, nevesített közvetítő a szavazás (a választópolgár akaratnyilvánítása) és a mandátumok elnyerése között (nincs elektori testület). Ha csak erre az egy szempontra szűkítjük a vizsgálatot, azt mondhatnám, hogy egyetértek a többséggel. Csakhogy szerintem ebben a konstrukcióban is van közvetítő, maga a (polgármesternek) megválasztott. Ezt egyébként akár úgy is fel lehet fogni, hogy tényleges, közvetlen szavazás nincs a fővárosi közgyűlés tagjaira. Ebből fakadóan az Övjt. 6. §-a nyilvánvalóan sérti a közvetlenség elvét, mert nincs is jelölt, akire a fővárosban választójoggal rendelkező személy közvetlenül leadhatná voksát. Ezen túlmenően a támadott szabályozás elvonja a választópolgárt attól a lehetőségtől, hogy megossa szavazatát a két poszt között (más-más személyt tudjon választani fővárosi kerületi polgármesternek, illetve a fővárosi közgyűlés tagjának). Összességében mindez azt eredményezi, hogy a főváros választójoggal rendelkező közössége közvetlenül nem szólhat bele a főváros, mint különálló területszervezési egység, és önálló hatáskörű helyi önkormányzat népképviseleti összetételébe.
- [122] Ide tartozó elvi kérdésnek tekintem a két helyi önkormányzat-típus (a fővárosi kerületi és a fővárosi) „összemoshatóságának” megengedhetőségét. Miután a határozatot támogató többség nem ismerte el a közvetlenség sérelmét, ezáltal az Alkotmánybíróság akaratlanul megerősítette azt a törvényi alapvetést, hogy nem a fővárosnak vannak kerületei, hanem a kerületeknek van fővárosuk (a fővárosi kerületek alkotják együtt a fővárost). Ez a megoldás figyelmen kívül hagyja az Alaptörvény F) cikk (1) és (2) bekezdését egyaránt. Budapest sui generis főváros [(1) bekezdés], amelyben kerületek alakíthatók [(2) bekezdés]; úgy vélem, hogy ezen alkotmányos szintre emelt területszervezési ténynek és rendező elvnek a jelen eljárásban lefolytatott alkotmányossági vizsgálatban is irányadónak kellett volna lennie.

- [123] 2. Az Alkotmánybíróság eddigi működése során a választójog egyenlősége elv alkotmányi deklarációjának tartalmát részletesen kifejtette. A választójog egyenlőségének alkotmányos elve két követelményt támaszt a választási törvény megalkotójával szemben: egyrészt a választójog a választópolgárok szempontjából azonos értékű legyen, másrészt a szavazatok lehetőleg azonos súlyúak legyenek egy-egy képviselő megválasztásánál.
- [124] Összevetve a fővárosi kerületek (a fővárosi közgyűlés tagjainak választása szempontjából ezek egyéni választókerületek) választójoggal rendelkező népességszámát, megállapítható, hogy a hatszorost meghaladó különbség is adódik. A többségi határozat indokolása – kiindulva a fővárosi kerületek lakosságszámából – ugyanerre a következtetésre jut. Ennek alapján elismeri, hogy fennállhat a választójog egyenlőségének sérelme.
- [125] Ugyanakkor mégsem állapítja meg az alaptörvény-ellenességet, mert a jelen határozatot támogató többség szerint egyrészt a kompenzációs lista rendszerbe vonása, másrészt az ún. kettős többségi rendszer bevezetése a fővárosi közgyűlési döntéshozatalban elhárítja az alapjogi sérelmet (a fővárosi közgyűlés a főváros lakosságszámának együttesen több mint a felét képviselő polgármesterek egyetértése esetén hozhat csak döntést).
- [126] Álláspontom szerint a kettős többségi rendszer teljességgel alkalmatlan az alapjogi sérelem elhárítására, vagyis az eltérő súlyú szavazatokból adódó aránytalanság kiküszöbölésére. Az alkalmatlanságot megalapozó tényezők tételesen az alábbiak:
- [127] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIII. cikkéből fakadóan egy választójogi alapvető jogot (az egyenlő választójoghoz való alapjog) vizsgál a jelen eljárásban. A szó alkotmányos értelmében a választójogi relevancia a személyeket (választókat és választottakat) illetően a választási eljárásban meghatározó; ott együttesen kezelendő, és egymásra vonatkoztatható. A választási eljárás lezárultával azonban, az adott tisztségre megválasztott személy mandátumának igazolását követően már a szabad mandátum elve érvényesül. „A szabad mandátum a képviselői jogállás alapja. A szabad mandátum azt jelenti, hogy a megválasztás után a képviselő jogilag függetlenné válik választóitól; állásfoglalásait meggyőződése és lelkiismerete alapján alakítja ki, s így is szavaz; képviselői tevékenysége és szavazata miatt nem hívható vissza.” [27/1998. (VI. 16.) AB határozat, ABH 1998, 197, 200.]
- [128] A képviselő tehát nincs kötve a választói akarathoz, választói politikai vagy egyéb meggyőződéséhez, hatásköre gyakorlása során szabadon, a választói akarattól függetlenül hozhatja meg a döntéseket. A vizsgált Tv. 16. §-ában foglalt kettős többségi szabály (közgyűlési döntéshozatali rendelkezés, amelynek során a képviselők a szabad mandátumukból fakadó jogukat gyakorolják) éppen ezért nem képezhet ellensúlyt a választókat megillető alapjog alaptörvény-ellenes korlátozása vonatkozásában.
- [129] 2.2. A Tv. 16. §-a ráadásul nem is az adott képviselő személyéhez kapcsolt plusz jogosítványt állapít meg, hanem egy sajátos közgyűlési eljárási szabályt vezet be. Ebből fakadóan a fővárosi közgyűlés által az egyes fővárosi bizottságokra átruházott érdemi hatáskör-gyakorlás során ez a szabály nem is érvényesülhet. Vagy mégis? Feltehetően komoly jogértelmezési problémákat vet fel a jogalkalmazásban, alkalmas lehet számos döntés érvényességének megkérdőjelezésére.
- [130] 2.3. A jelen határozatot támogató többség által a választójog egyenlőségének kiküszöbölésére alkalmasnak tartott kettős döntéshozatali rendszer titkos szavazás elrendelése esetén nyilvánvalóan nem működhet, hisz ilyenkor a titkosság miatt nem lehet megállapítani, ki hogy szavazott, ezzel együtt azt sem, hogy az egyes szavazatok mögött mekkora lakosságszám áll. A Mötv. 48. § (4) bekezdése úgy szól, hogy a képviselő-testület (így a fővárosi közgyűlés is) a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon titkos szavazást tarthat a 46. § (2) bekezdésében foglalt ügyekben. A hivatkozott bekezdés az önkormányzat működése szempontjából az alábbi lényeges ügyeket vonja ebbe a körbe: „46. § (2) A képviselő-testület
- a) zárt ülést tart önkormányzati hatósági, összeférhetlenségi, méltatlansági, kitüntetési ügy tárgyalásakor, fegyelmi büntetés kiszabása, valamint vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén;
 - b) zárt ülést tart az érintett kérésére választás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor;
 - c) zárt ülést rendelhet el a vagyonával való rendelkezés esetén, továbbá az általa kiírt pályázat feltételeinek meghatározásakor, a pályázat tárgyalásakor, ha a nyilvános tárgyalás az önkormányzat vagy más érintett üzleti érdekét sértené.”
- [131] 3. A Tv. támadott szabályozásával összefüggésben, a szabad mandátumra tekintettel még egy elvi, de egyúttal nagyon is gyakorlati kérdésre szeretnék rámutatni.
- [132] Az Alkotmánybíróság a már korábban idézett határozatában megállapította: a szabad mandátum jellemzői abban is kifejeződnek, hogy a képviselők jogállása egyenlő, azaz jogaik és kötelességeik azonosak. A képviselői feladat ellátásához szükséges jogok és szervezeti feltételek tekintetében nem lehet a képviselők között aszerint különbséget tenni, hogy milyen módon nyerték el mandátumukat. [I. 27/1998. (VI. 16.) AB határozat,

ABH 1998, 197, 201.] Ezzel az alkotmányos követelménnyel szemben megállapítható, hogy a jelen eljárásban vizsgált szabályozásból eredően a fővárosi közgyűlés tagjainak jogállása nem egyenlő, a széles értelemben vett visszahívhatóságuk (mandátumuk megszűnése vagy megszüntetése külső körülmény alapján) különböző.

- [133] Miután a fővárosi közgyűlés 23 tagja a fővárosi kerületek polgármestereivel azonos, mandátumuk stabilitása, képviselői függetlenségük kikezdetlensége – szemben a főpolgármesterrel és a kompenzációs listán mandátumhoz jutott képviselőkkel – jóval kevésbé kötötten érvényesül. A polgármestereket ugyanis tisztségükből, s ezáltal fővárosi közgyűlési tagsági megbízatásukból a Kötv. 132. § (1) h) pontja alapján is el lehet mozdítani a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv kezdeményezésére (a sorozatos törvénysértést elkövető polgármester tisztségét a bíróság megszünteti egy kormányzati szerv javaslatára); megszűnik továbbá a megbízatás a fővárosi kerületi képviselőtestület feloszlása [Kötv. 55. § (1) bek.] vagy feloszlata [Kötv. 125. § (2) bek.] miatt is. A fővárosi közgyűlés kerületi polgármester tagjai megbízatásának tartamát tehát három külső tényező – a közvetlenül megválasztott főpolgármestertől és a fővárosi kompenzációs listáról mandátumot szerzett képviselőktől eltérően – befolyásolja, a megbízatásukat adott esetben lerövidíti.
- [134] A fővárosi közgyűlés tagjainak alkotmányjogilag releváns módon eltérő képviselői jogállását egy olyan további körülménynek tekintem, ami a helyi önkormányzati választások előtt nem sokkal bevezetett módosítás erőteljesebb alkotmányossági kontrollját igényelte volna.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter alkotmánybíró különvéleménye

- [135] 1. A határozat 2. pontját (az ajánlóíveken szereplő személyes adatok közül az érintett kérelmére való tájékoztatás adás kérdése) támogatom.
- [136] 2. A rendelkező rész 1. pontjába foglalt megsemmisítést (töredékszavazatok súlyozása) önmagában, további rendelkezések megsemmisítése nélkül nem tudom támogatni, mert a jelenleg hatályos szabályozásnál is egyenlőtlenebb helyzetet teremt.
- [137] 3. A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övt.) 6. §-a, továbbá a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 22. § (3a) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítvány elutasítását – a rendelkező rész 3. pontját – nem támogatom.
- [138] A jelen ügy nem egyszerűen alapjogi kérdést érint, hanem a demokrácia alapját jelentő választáshoz való jogot. Ezért az Alkotmánybíróságnak különös felelősséggel, az alkotmányos szempontok kizárólagos érvényesítésével kellett volna döntenie.
- [139] A határozat is arra az álláspontra helyezkedik, hogy az egyenlő választójog az általános jogegyenlőségi szabály speciális formájának tekintendő, valamint Budapest főváros kerületei egyben választókerületek is. Ezért tehát a választójogosult lakosság közel egyenlő száma lenne feltétele a választójog egyenlőségének. A 22/2005. (VI. 17.) AB határozatban úgy foglalt állást az Alkotmánybíróság, hogy a választópolgárok közötti kétszeres eltérés már minden körülmények közt ellentétes az egyenlő választójog elvével. Egyetértek a határozattal, hogy „jelentős eltérés van az egyes fővárosi kerületek lakosság száma között. Ez alapján önmagában nézve fennállhat a választójog egyenlőségének sérelme”. Egyetértek azzal is, hogy „az Alkotmánybíróságnak ennek kapcsán arról kellett állást foglalnia, hogy ezek a kompenzációs szabályok alkalmasak-e az egyenlőség szűken vett sérelmének kiegyenlítésére. Azonban a választási szabályozást a maga egészében, komplexitásában kell értékelni, és az egyenlőség követelményének érvényesülését ebben az összefüggésben megítélni. A Tv.-vel kialakított új választási szabályozásnak a kiegyenlítés funkciójára hivatott elemei a kompenzációs listás mandátumszerzés lehetősége – különös tekintettel a töredékszavazatok súlyozott figyelembevételére –, illetve a fővárosi közgyűlésben történő határozathozatal módja (a kettős többség szabálya).”

- [140] Az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a jogalkotó eme sérelmet ki tudta-e egyenlíteni, azaz alkotmányosan elfogadhatóvá tesz-e az egyes kerületek lakosság száma közötti eltérésekből fakadó, a választójog egyenlőségét kirívóan sértő eltéréseket az alábbi tényezők: (1) a töredékszavazatok súlyozása, (2) a kompenzációs lista, (3) a kettős döntéshozatali rendszer.
- [141] A határozat meggyőzően igazolja, hogy a töredékszavazatok súlyozása jelenlegi formájában alaptörvény-ellenes és értelmetlen (ahhoz ugyanis, hogy a súlyozás kihasson a mandátumok elosztására, a 9 mandátumot 3-4-szeresére kellene felemelni – ez az, amit a szabályozás alapján, minden igazolható indok nélkül el akar kerülni). Az erre vonatkozó rendelkező részi pontot azért nem támogatom, mert az amúgy alaptörvény-ellenes súlyozási szabály eltörlése nem arányosabb, hanem még egyenlőtlenebb rendszerhez vezet. Ezzel együtt az aránytalanságot ellensúlyozó és igazoló érv a többségi határozat szerint is elesik.
- [142] A kompenzációs lista célja nem az aránytalanság kiigazítása, hanem a töredékszavazatok elosztása. A határozat logikája szerint elfogadhatók lennének – pl. az országgyűlési választásokon – kirívóan eltérő nagyságú választási körzetek, arra hivatkozva, hogy a töredékszavazatok elosztása ezt kompenzálja. Ez teljes egészében ellentétes a választójog egyenlőségének alapelveivel, és az ehhez kapcsolódó egyenlőséghez való alapjoggal. Így az aránytalanságot ellensúlyozó második érv is elesik.
- [143] Álláspontom szerint a határozat tehát nem vonta le azt a végkövetkeztetést, hogy az Öjt. 6. §-ában [és az Mötv. 22. § (3a) bekezdésében] megjelenő aránytalanságot ellensúlyozni szándékozó érvek elestével az Öjt. 6. §-ának [és az Mötv. 22. § (3a) bekezdésének] alkotmányellenessége fennáll.
- [144] A kettős döntéshozatali rendszer legitimációt kíván teremteni a fővárosi közgyűlés döntéseihez. E célnak és a választott eszköz alkalmasságának megítélése nem ennek az ügynek a tárgya. A fővárosi közgyűlésben a kettős többség intézménye egy, a már megválasztott képviselők közül álló testület későbbi működésére vonatkozó döntéshozatali eljárási szabály, mely a választójog egyenlőségének sérelmét nem csak hogy a gyakorlatban önmagában nem teljesen képes kiküszöbölni, de a választójoggal összefüggésben álláspontom szerint – dogmatikailag – nem is lenne vizsgálható. A választáshoz való jog mint alapjog a leadott szavazatoknak mandátumokká való alakításáig tart, és nem tovább. A kettős döntéshozatali rendszer a már kiosztott mandátumok alapján kijelölt képviselők döntéshozatalára vonatkozik, és nincs köze a választójog és a szavazatok egyenlőségéhez. Ezzel az alaptörvény-ellenesen aránytalan választási rendszer igazolására szolgáló harmadik érv is tarthatatlannak bizonyult. Így nem maradt érv az alaptörvény-ellenes választási rendszer igazolása mellett.
- [145] Az alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére nem lett volna más eszköz, mint az Öjt. 6. §, és az Mötv. 22. § (3a) bekezdése megsemmisítése.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

- [146] A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [147] A határozat rendelkező részének 1. pontjával nem értek egyet.
- [148] A töredékszavazatok súlyozási szabályának megsemmisítése álláspontom szerint következtelen döntés; miközben a többségi álláspont az indítványozók által támadott törvényhelyek alkotta szabályozást a maga egészében, komplexitásában értékeli, a súlyozási szabályt ebből a komplexitásból kiemelve külön bírálja el, és annak megsemmisítése révén akaratlanul is – az egyenlőség elvének érvényesülését gyengíti.
- [149] 1. Az indokolás nagy részével – különösen a kiindulási pontokkal – egyetértek. Egyetértek azzal, hogy a közvetlenség elve – a határozatban kifejtettek okán – nem sérült. Egyetértek azzal, hogy az egyes fővárosi kerületek – mint egymandátumos választókerületek – lakosság száma (és ebből következően választóinak száma) közötti jelentős eltérés folytán önmagában nézve fennáll a választói jog egyenlőségének sérelme. Magam is úgy

ítélem meg, hogy a töredékszavazatok súlyozási szabálya önmagában nézve szemben áll a választójog egyenlő értékűségével.

- [150] 2. Az Alkotmánybíróság többsége arra az álláspontra helyezkedett, hogy a választási szabályozást a maga egészében, komplexitásában kell értékelni és az egyenlőség követelményének érvényesülését ebben az összefüggésben kell megítélni.
- [151] Ezt a megközelítést magam is vállalhatónak tartom, ugyanakkor ez evidenciának nem tekinthető. Az Alkotmánybíróság a választójog egyenlőségének alkotmányjogi problematikájával ilyen összefüggésben még nem találkozott; még nem volt asztalán olyan szabályozási komplexum, mely kérdéssé tehetné volna a választójog egyenlőségének elve önálló, önmagában való vizsgálatát. Gyakorlatot megalapozó előzmény, precedens hiányában az Alkotmánybíróság először szembesült a vizsgálat követendő módszerének kérdésével.
- [152] A komplex módszer mellett alapvetően a szabályozás összetettsége hozható fel érveként. Mint azt a határozat indokolása is tartalmazza, a jogalkotó a választókerületek eltérő nagyságából fakadó egyenlőségi sérelem elhárítására építette be a konstrukcióba a kompenzációs listát – összekötve azt a töredékszavazatok súlyozott figyelembevételével –, illetve a közgyűlésben történő határozathozatal kettős többség szerinti szabályát. Ebből következik, hogy a szabályozás összehatása annak egésze vizsgálata útján mérhető fel.
- [153] A többségi álláspont módszerbeli analógiaként okkal hivatkozik az 1/2013. (I. 7.) AB határozatra, amely jóllehet nem a választójog egyenlősége kérdése kapcsán, hanem általában a választási szabályok értékelésével kapcsolatosan maga is a szabályozás komplexitásában történő vizsgálata módszerének helyénvalóságát hangsúlyozza.
- [154] 3. A szabályozás maga egészében, komplexitásában történő vizsgálatának elfogadása esetén a jelen ügy elbírálása szempontjából kulcsfontosságú minden olyan elem, amely a választókerületek eltérő nagyságából eredő egyenlőtlenség kompenzálására alkalmas. Ez akkor is így van, ha a Velencei Bizottság határozatban idézett véleményére is tekintettel a közigazgatási, történelmi határvonalak (a jelen esetre adaptáltan: a főváros nagyrészt történetileg kialakult kerületi tagozódása) következtében a választópolgárok száma tekintetében a választókerületenkénti eltérés az irányadóként elfogadott mértéknél – bizonyos kereteken belül – nagyobb is lehet.
- [155] A töredékszavazatok súlyozási szabálya jelentős mértékben ellentételezi a választókerületek nagysága közötti nagymértékű eltérést. Kétségtelen, hogy a súlyozás önmagában nézve sérti az „egy ember – egy szavazat” elvét, a szabályozásnak azonban éppen az a lényege, hogy a két – önmagában nézve az egyenlőség elvével ellentétben álló – megoldás egymással szemben állva és egymással szemben hatást kifejtve részlegesen kioltja egymást. Ebből következően a választókerületek nagyságának eltérő voltából eredő alkotmányos probléma mérséklése a súlyozási szabály alkalmazásának igazolásául szolgálhat.
- [156] A töredékszavazatok súlyozási szabályát tehát – a szabályozás komplexitásában történő vizsgálata esetén – indokolatlan kiragadottan, önmagában nézve megítélni, hanem funkcióját; az egyenlőtlenség legalábbis részbeni ellensúlyozását kell alapvetően értékelni. Az ide vonatkozó rendelkezés megsemmisítése nem csökkenti, hanem növeli az alkotmányossági problémát; a megmaradó, kiegyenlítést szolgáló elemek ellensúly szerepének kellő mértékű érvényesülése inkább kérdéssé tehető.
- [157] A kompenzációs lista ugyanis önmagában nem a választójog egyenlőségén esett sérelem orvoslására szolgál; funkcióját általában a többségi rendszerek természetéből fakadó szavazatvesztés mérséklése képezi. A kompenzációs lista (illetve a kompenzációs mandátum) létezése nem szolgálhat a választókerületek közötti egyenlőtlenségek igazolásául.
- [158] Ami a kettős többségű döntési szabályt, mint az egyenlőtlenséggel szembeni másik ellensúlyt illeti, nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szavazati jog a képviselőnek csak egyik részjogosítványa, amely a támadott konstrukció révén a döntéshozatal szintjén (de kizárólag csak a döntéshozatal szintjén) alkalmas az egyenlőség elve önmagában fennálló sérelmének gyakorlati elhárítására, ugyanakkor nem eredményezi a választópolgárok minden tekintetben való egyenlő képviselőtét. Az sem lényegtelen, hogy a választási szabályok, illetve a fővárosi közgyűlés döntéshozatalának szabályai külön, önálló törvényben helyezkednek el.
- [159] A felfettetekre tekintettel álláspontom szerint a töredékszavazatok súlyozási szabályának megsemmisítése indokolatlan és diszfunkcionális, ezért azzal nem értek egyet.
- [160] 4. A szabályozás maga komplexitásában történő vizsgálatának elvetése esetén nyilvánvalóan más következtetések előtt nyílik meg az út. Fontosnak tartom azonban hangsúlyozni, hogy a támadott rendelkezések megsemmisítésének véleményem szerint ekkor sem lenne helye. (Ez alól ez esetben a súlyozás szabálya lehet

kivétel.) A határozatban már említett 22/2005. (VI. 17.) AB határozat e tekintetben is követésre méltó precedensül szolgálhat, amikor arra hivatkozással, hogy az egyenlőtlenség nem minden választókerület vonatkozásában áll fenn (vagyis a jogszabályi rendelkezések a maguk egészében nem osztoznak az alkotmányossági hiátusban), mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapításával módot adott a jogalkotónak arra, hogy az Alkotmánybíróság operatív beavatkozása nélkül, nem érintve az államszervezet alkotmányos működése folyamatosságának zavartalanságát, jogalkotással maga orvosolja az alkotmányossági problémát.

[161] Ezen túlmenően az Mötv. 22. § (3a) bekezdésének megsemmisítése szemben állna a határozat indokolásában impliciten megjelenő, általam is osztott azon véleménnyel, mely szerint a jogalkotónak szabadságában állt kellően alátámasztott indokok alapján a fővárosi kerületi polgármestereket a fővárosi közgyűlésbe integrálni, és ezzel egy sajátos, a működési problémák kiküszöbölésére megfelelőnek ítélt fővárosi – fővárosi kerületi önkormányzati struktúrát kialakítani.

[162] Mindezekre tekintettel álláspontom szerint az Övjt. 6. §-a, valamint az Mötv. 22. § (3a) bekezdésének megsemmisítésére irányuló indítványt nemcsak a többségi határozat alapelveként helyesen kezelte, a szabályozás komplexitásában történő vizsgálata eredményeként indokolt elutasítani, hanem az egyes szabályok elkülönült vizsgálata, illetve az egyenlőséggel kapcsolatos alkotmányossági hiátus megállapítása esetén sem lehetne más eredményre jutni.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 27/2014. (VII. 23.) AB határozata
a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek
jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos alaptörvény-
ellenes 34. § (1) bekezdése folyamatban lévő ügyben történő alkalmazásának kizárásáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése bírói kezdeményezések tárgyában – *Dr. Balsai István, Dr. Pokol Béla, Dr. Salamon László és Dr. Szívós Mária* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos alaptörvény-ellenes 34. § (1) bekezdése a 14.Pk.60.601/2012. számú ügyben nem alkalmazható.
2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VII. cikkéből és XV. cikkéből eredő alkotmányos követelményként állapítja meg, hogy ha a 6/2013. (III. 1.) AB határozatot követően az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény – a vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény 17. §-a által megállapított – 33. § (1) bekezdésében hivatkozott valamely alaptörvény-ellenes rendelkezés alkalmazásának kizárását rendeli el, akkor az egyházként történő elismerés kezdeményezésére előírt határidőt az adott vallási közösség vonatkozásában az Alkotmánybíróság alkalmazási tilalmat megállapító határozatának közzétételétől kell számítani.
3. Az Alkotmánybíróság a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos 34. § (1) bekezdésének a 14.Pk.60.299/2012. számú ügyben történő alkalmazásának kizárására irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék hatáskörében eljáró bírósági titkár az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján a 14.Pk.60.601/2012/6-II. és 14.Pk.60.299/2012/11-II. számú végzéseiben – az előtte folyamatban lévő, korábban egyházként működő szervezetek egyesületként történő nyilvántartásba vételére irányuló eljárások felfüggesztésével egyidejűleg – az Alkotmánybíróságra 2013. május 31-én érkezett indítványaiiban az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.
- [2] Az indítványozó végzéseiben a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) – 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos – 34. § (1) bekezdése konkrét ügyben való alkalmazhatóságának kizárását indítványozta.
- [3] A bíróság hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság 6/2013. (III. 1.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) kimondta az érintett jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, VII. cikkének, XXIV. cikkének, XV. cikkének és XXVIII. cikkének sérelme miatt és ezért az Abh. rendelkező részének 4. pontjában annak alkalmazását az ott megjelölt, befogadott alkotmányjogi panasszal élt szervezetek vonatkozásában hatálybalépéstől kezdve kizárta. A bíróság előtt folyamatban lévő tárgybeli ügyekben érintett szervezetek azonban nem nyújtottak be alkotmányjogi panaszt.
- [4] 1.1. A 14.Pk.60.601/2012. számú ügyben érintett egyházként nyilvántartásba vett szervezet 2011. december 20. napjáig nem kérte egyházkénti ismételt elismerését, ezért az Ehtv. – 2012. január 1-jén hatályos – 34. § (1) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva egyesületnek minősült.
- [5] A 14.Pk.60.299/2012. számú ügyben érintett egyházként nyilvántartásba vett szervezet 2011. december 20. napjáig egyházkénti ismételt elismerésére irányuló kérelmet nyújtott be, amelyet azonban az Országgyűlés a 8/2012. (II. 29.) OGY határozatával (a továbbiakban: OGYh.) elutasított, ezért 2012. március 1-jén az Ehtv. – akkor hatályos – 34. § (4) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva egyesületnek minősült.
- [6] Az ex lege egyesületnek minősült mindkét egyház változásbejegyzési eljárást indított az egyesületre vonatkozó szabályok szerint, ugyanakkor az eljárás folyamatban léte során, az Abh. meghozatalát követően egyaránt azt kérte a bíróságtól, hogy indítványozza az Alkotmánybíróságnál az Ehtv. 34. § (1), (2) és (4) bekezdése alkalmazhatóságának kizárását az ügyben.
- [7] A bíróság a kérelmeknek részben helyt adott, és az Ehtv. – 2012. január 1-jén hatályos – 34. § (1) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybírósághoz fordult.
- [8] 1.2. Az indítványozó bírósági titkár eljárási jogosultságát – az Abtv. 25. §-án kívül – az Abtv. 1. § b) pontjára, továbbá a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 2. §-ára, 5. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 11. § (1) bekezdésére alapozta. Az Abtv. 1. § b) pontja szerint az Abtv. alkalmazásában a bírósági titkár is bírónak minősül, ha törvény rendelkezése alapján az egyesbíró hatáskörében bírósági titkár eljárhat.
- [9] A Tv. 5. § (2) bekezdése kimondja, hogy a bírósági titkár első fokon önállóan önálló aláírási joggal eljárhat, érdemi határozatot hozhat a törvényben szabályozott polgári nemperes eljárásokban.
- [10] 2.1. Az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elrendelte a jelen ügy tárgyát képező ügyek egyesítését.
- [11] 2.2. Az Alkotmánybíróság az eljárása során észlelte, hogy a vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ehtvmód.) 2013. augusztus 1-ei, illetve szeptember 1-ei hatállyal módosította az Ehtv. rendelkezéseit, köztük a törvény több, folyamatban lévő ügyekre vonatkozó átmeneti rendelkezését is.
- [12] Erre tekintettel az Abtv. 58. § (1) bekezdése alapján végzésben hiánypótlásra hívta fel az indítványozó bíróságot abban a tekintetben, hogy az Ehtv. 2012. január 1-e és augusztus 31-e között hatályos 34. § (1) bekezdését továbbra is alkalmazandónak tartja-e az indítványai tárgyát képező ügyekben.
- [13] A hiánypótlási felhívásra adott válaszában az indítványozó a 14.Pk.60.601/2012. számú ügy vonatkozásában az „indítványát fenntartotta” arra tekintettel, hogy az Ehtv. érintett rendelkezését az eljárásában továbbra is alkalmazandónak tartja.
- [14] A 14.Pk.60.299/2012. számú ügy vonatkozásában azonban az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy „az indítványát visszavonja” és a bírósági eljárást folytatja, mivel az érintett szervezetre az Ehtv. jelenleg hatályos 33. §-a

következtében az Ehtv. – 2012. augusztus 31. előtt hatályos – 34. § (1) bekezdése már nem alkalmazható, ezért az indítvány további fenntartása is okafogyottá vált.

- [15] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján felhívta a 14.Pk.60.601/2012. számú ügyben érintett szervezetet, hogy nyilatkozzon arról, hogy különösen fontos érdeke indokolja-e az Ehtv. indítványban támadott rendelkezése alkalmazásának kizárását az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyében.
- [16] Válaszában az érintett szervezet úgy nyilatkozott, hogy különösen fontos érdeke indokolja a kifogásolt rendelkezés alkalmazásának kizárását. Állításának alátámasztásaként előadta, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban kimondta az érintett jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény VII. cikkének, XXIV. cikkének, XV. cikkének és XXVIII. cikkének sérelme miatt, ami alapján álláspontja szerint az érintett sem veszítette el egyházi státuszát, azt vissza kellene kapnia.

II.

- [17] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:
- „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- „I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.
- (4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”
- „VII. cikk (1) Mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa.
- (2) Az azonos hitelveket követők vallásuk gyakorlása céljából sarkalatos törvényben meghatározott szervezeti formában működő vallási közösséget hozhatnak létre.
- (3) Az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A vallási közösségek önállóak.
- (4) Az állam és a vallási közösségek a közösségi célok elérése érdekében együttműködhetnek. Az együttműködésről a vallási közösség kérelme alapján az Országgyűlés dönt. Az együttműködésben részt vevő vallási közösségek bevett egyházként működnek. A bevett egyházaknak a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel az állam sajátos jogosultságokat biztosít.
- (5) A vallási közösségekre vonatkozó közös szabályokat, valamint az együttműködés feltételeit, a bevett egyházakat és a rájuk vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”
- „VIII. cikk (2) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni.”
- „XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”
- „XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”
- [18] 2. Az Ehtv. – 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos – érintett rendelkezése:
- „34. § (1) A mellékletben meghatározott egyházak és a (2) bekezdés szerinti egyházak, valamint ezek vallásos célra létrejött önálló szervezetei kivételével valamennyi, a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény alapján nyilvántartásba vett szervezet és annak vallásos célra létrejött önálló szervezete (a továbbiakban együtt: szervezet) 2012. január 1-jétől egyesületnek minősül.”
- [19] 3. Az Ehtv. jelenleg hatályos érintett átmeneti rendelkezése:
- „33. § (1) Az olyan vallási közösség, amelynek vonatkozásában e törvény 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos 34. § (1), (2) és (4) bekezdése az Alkotmánybíróság 6/2013. (III. 1.) AB határozata alapján nem alkalmazható, egyházként történő elismerését a 14/B. § és a 14/C. § szerinti eljárás keretében e rendelkezés hatálybalépésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül kezdeményezheti.”

III.

- [20] Az indítvány megalapozott.
- [21] 1. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [22] A fenti rendelkezés alapján – értelemszerűen – a bíró csak olyan rendelkezés alkalmazásának kizárását kezdeményezheti, amelyet a konkrét ügyben alkalmazni kell {vö. 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [23] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a bírói függetlenség alapján a bíró feladata eldönteni, hogy mi az egyedi ügyben alkalmazandó jog {vö. 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [28], [33]}; ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az eljárásában főszabályként nem vizsgálja felül, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezést az ügy tárgyát képező bírósági eljárásban (továbbra is) alkalmazni kell-e, hanem a benyújtott bírói kezdeményezésben, illetve annak kiegészítésében foglalt megállapítások alapján jár el.
- [24] Az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező bíróság a 14.Pk.60.601/2012. számú ügy vonatkozásában az Ehtv. – 2012. augusztus 31. előtt hatályos – 34. § (1) bekezdését az eljárásában továbbra is alkalmazandónak ítélte, ezért fenntartotta az alkalmazásának kizárására irányuló indítványát.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság a jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló indítvány elbírálásánál egyrészt megvizsgálta, hogy az Abh.-ban milyen alapon állapította meg a vitatott törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességét; másrészt, hogy milyen szempontokra tekintettel mondta ki konkrét ügyekben történő alkalmazhatóságának a kizárását; harmadrészt, hogy a jelen ügyben milyen egyéb szempontokat kell mérlegelni a kérelem elbírálása során.
- [26] 2.1. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességét azon az alapon állapította meg, hogy a rendelkezés megsértette az Alaptörvény VII. cikkébe foglalt vallásszabadsághoz való jogot, és ezzel összefüggésben a B) cikk (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság követelményét {Abh. Indokolás [224]}. A szabályozás alaptörvény-ellenességét az Abh. az alábbiakkal indokolta:
- „Az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (1) bekezdése az Lvt. alapján nyilvántartásba vett egyházakat és azok vallásos célra létrejött önálló szervezetét főszabályként a törvény erejénél fogva egyesületnek minősítette. A rendelkezés ugyanakkor – az Ehtv. Mellékletében meghatározott egyházak mellett – az átminősítés hatálya alóli kivételként határozta meg azokat az egyházakat is, amelyek az Ehtv.1. hatályvesztéséig a törvénynek az egyházkénti elismerésre vonatkozó szabályaira tekintettel a miniszterhez kérelmet nyújtottak be. Az Ehtv.1. 35–36. §-a rendelkezett a törvény hatálybalépéséről és az egyházi elismerés (továbbműködés) iránti kérelmek benyújtásáról. Az Alkotmánybíróság – az Ehtv.1.-et közjogi érvénytelenség miatt alkotmányellenesnek minősítő 164/2011. (XII. 20.) AB határozatban – ezeket a rendelkezéseket érintően azonban a normavilágosság hiánya miatt a jogbiztonság sérelmét állapította meg: »az a szabályozási helyzet, hogy a törvény rendelkezéseiből nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy a 2012. január 1-je előtt egyházként nyilvántartásba vett szervezetek mely időponttól kezdődően milyen végső határidővel kötelesek, illetve jogosultak az egyházkénti nyilvántartásba vételt, illetve a – vélhetően az egyesületekről szóló – külön törvény szerinti bejegyzést kérelmezni, amelynek elmulasztása az egyház jogutód nélkül megszüntetésével jár, továbbá, hogy az egyházkénti elismerés országgyűlési megtagadása esetén mi lesz a szervezet jogi sorsa – figyelembe véve azt a körülményt is, hogy a vallási tevékenység meghatározása [Ehtv. 6. §], valamint az eljárási határidőket és kifejezett döntéshozatali kötelezettséget nélkülöző, a döntéssel szembeni fellebbezést kizáró és az Országgyűlés általi mérlegelést is magába foglaló elismerési, illetve nyilvántartásba vételi eljárás egyébként is bizonytalanságot hordoz, továbbá, hogy jogállás, illetve megszűnés kérdése az egyházi fenntartású közcélú intézmények működésére is kihatással lehet –, a normavilágosság hiánya miatt a lelkiismereti és vallásszabadság jogának sérelmét eredményezi.«
- Az Ehtv.1. 2011. december 20-án veszítette hatályát, az Ehtv. azonban csak ezt követően, 2011. december 31-én került kihirdetésre és 2012. január 1-jén lépett hatályba. Azoknak az egyházaknak, amelyek korábban – az Alkotmánybíróság által jogbiztonságot sértőnek talált törvényi szabályok alapján – nem nyújtottak be egyházkénti elismerésre vonatkozó kérelmet, az Ehtv. kihirdetését követően már nem volt lehetőségük arra, hogy az Ehtv. alapján úgy kezdeményezzék az egyházi elismerésüket, hogy elkerüljék az egyesületté minősítést, egyházi jogállásuk elvesztését.” {Abh. Indokolás [222]–[223]}

- [27] 2.2. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (1) bekezdése visszaható hatályú alkalmazhatatlanságát a vizsgált ügyekben érintett panaszosok vonatkozásában mondta ki. A jogkövetkezmény megállapításakor az Alkotmánybíróság – az Abtv. 45. § (4) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörében – az eljárást kezdeményezők különösen fontos érdekére volt tekintettel {Abh., Indokolás [224]}. Az Abh. ugyanis azért, hogy a 34. § (1) bekezdése alkalmazhatatlanságát csak azoknak a szervezeteknek a vonatkozásában mondta ki, akik az Alkotmánybírósághoz fordultak alkotmányjogi panasszal, figyelembe vette, hogy egyes szervezetek valószínűleg megfelelő eljárás és határidő esetén sem terjesztettek volna elő egyházi nyilvántartásba vétel iránti kérelmet, mert nem az egyházi jogállás fenntartásának megkísérlése, hanem az egyesületté történő mihamarabbi átalakulás és a biztonságos jogutódlás állt elsődlegesen az érdekükben.
- [28] 2.3. Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló indítvány vizsgálata során észlelte, hogy bár az indítvánnyal érintett rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Abh.-ban már megállapította, azóta mind az Alaptörvény VII. cikke, mind pedig az Ehtv.-beli szabályozás – azon belül különösen a vallási tevékenységet végző szervezetekre vonatkozó része – jelentősen módosult. Ennek keretében a korábban egyházakat és alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületeket megkülönböztető szabályozás – a vallási közösségek két típusaként – már bevett egyházakat és a vallási tevékenységet végző szervezeteket nevesít, amelyek nem csak nevüket, hanem a rájuk vonatkozó szabályozás tartalmát tekintve is a korábbiaktól eltérő jogállással rendelkeznek.
- [29] 2.3.1. Az Alkotmánybíróság – a teljesség igénye nélkül – áttekintette, hogy az Abh.-ban vizsgáltakhoz képest a hatályos törvényi szabályozásban milyen egyezések és lényeges különbségek vannak a vallási tevékenységet végző szervezetek és a bevett egyházak jogállásában.
- [30] A vallási közösségek mindkét típusát megillető jogosultságok: saját belső szabálya, hitelvei és szertartási rendje szerint működik [Ehtv. 19. § (1) bekezdés]; használhatja az egyház megjelölést [7. §]; az állam irányításukra, felügyeletükre szervet nem működtethet és nem hozhat létre [8. § (1) bekezdés]; belső szabálya alapján hozott döntés érvényre juttatására állami kényszer nem alkalmazható, azt állami hatóság nem vizsgálhatja, módosíthatja vagy bírálhatja felül, a jogszabályban nem szabályozott belső jogviszonyokból eredő jogviták elbírálására állami szervnek nincs hatásköre [8. § (2) bekezdés]; adományokat gyűjthet [19/A. § (2) bekezdés]; az egyházi személy és a vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja a hitéleti szolgálata során tudomására jutott, személyiségi jogot érintő információkat nem köteles állami hatóság tudomására hozni [13. § (2) bekezdés, 13/A. § (2) bekezdés]; a vallási közösség pénzügyi támogatásban részesülhet [19/A. § (3) bekezdés]; az Ehtv.-ben meghatározott – nem kizárólagosan az állam(i) intézmények) által ellátott – közösségi célú tevékenységeket is elláthat [19. § (2) bekezdés]; az Ehtv.-ben meghatározott feltételeknek megfelelés esetén működése biztosítása érdekében a Kormány megállapodást köthet vele [9. § (1) bekezdés].
- [31] A vallási tevékenységet végző szervezetre az egyesületre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, de ahhoz képest nagyobb belső szervezetalakítási szabadsága van: alapszabálya az egyesületre vonatkozó szabályoktól eltérően határozhatja meg a tagsági jogviszony keletkezésének és a tagsági jogok gyakorlásának módját, valamint azoknak a vallási tevékenységet végző szervezettel jogviszonyban álló személyeknek a körét, feladatát és hatáskörét, akik a vallási tevékenységet végző szervezet működésére vonatkozó belső döntés meghozatalára és ellenőrzésére, illetve ügyintézésére és képviselésére jogosultak [Ehtv. 9/A. § (2) bekezdés, 9/B. § (4) bekezdés].
- [32] Az egyházi jogi személy (a bevett egyház és annak belső egyházi jogi személye) többletjogosultságai: hitéleti célú bevételeit és azok felhasználását állami szerv nem ellenőrizheti [Ehtv. 23. § (1) bekezdés]; tábori lelkesíti, valamint börtön- és kórházlelkesítő szolgálatot vagy más szolgálatot végezhet [24. §]; az állam és (helyi vagy nemzetiségi) önkormányzat által fenntartott (nevelési-)oktatási intézményben hitéleti oktatást szervezhet [21. § (1) bekezdés]; ez utóbbihoz a tárgyi feltételeket az intézmény, költségeit pedig az állam biztosítja [21. § (2) és (3) bekezdés]; adókedvezményben és azzal egy tekintet alá eső más kedvezményben részesíthető [20. § (3) bekezdés]; az általa ellátott, Ehtv.-ben meghatározott közösségi célú tevékenységek után a hasonló tevékenységet folytató állami vagy helyi önkormányzati intézményekkel azonos mértékű támogatásra jogosult [20. § (1) bekezdés]. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján a magánszemély befizetett adójának a civil szervezetek javára felajánlható egy százalékaról rendelkezhet a vallási tevékenységet végző szervezet javára, míg a bevett egyház a további egy százalék kedvezményezettje lehet [1. § (4) bekezdés, 4. §, 4/A. §, 8/A. §]. Az egyházi jogi személy személyi jövedelemadó mentesen juttathat egyházi személynek vagy a részére végzett tevékenység ellátásáért rendszeres havi díjazásban részesülő más magánszemélynek olyan vagyoni értéket, amelyet egyházi szertartásért vagy egyházi szolgálatért magánszemély közvetlenül vagy közvetve nyújt (ide tartozik különösen a perselypénz, az egyházfenntartói járulék vagy az adomány); szintén jövedelemmentes az ilyen személyeknek a központi költségvetésből jövedelem pótlék

- vagy annak megfelelő jogcímen nyújtott támogatás [a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. melléklet 4.8. pont]. Az egyház-finanszírozási törvény kimondja, hogy a bevett egyház a tulajdonában lévő közcélú tevékenységet szolgáló és egyéb ingatlanjainak, a vallási, kulturális örökség értékeinek, a műemlékeknek és a művészi alkotásoknak a megőrzéséhez, felújításához, gyarapításához, továbbá levéltára, könyvtára, múzeuma működéséhez a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott összegű, az államiakhoz hasonló támogatásban részesül [az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény 7. § (1) bekezdése].
- [33] 2.3.2. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bevett egyházként történő működéshez a hatályos jogszabályok a vallási tevékenységet végző szervezethez képest továbbra is számos többletjogosultságot társítanak, azonban több – az Abh.-ban lényegesnek tekintett – elemében változott a szabályozás.
- [34] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel egyrészt elvégezte az Alaptörvény VII. cikke releváns rendelkezéseinek értelmezését, másrészt megvizsgálta, hogy az Abh.-ban az Alaptörvény B) cikkével és VII. cikkével összefüggésben megállapított alaptörvény-ellenesség ebben a szabályozási környezetben továbbra is fennáll-e.
- [35] 3.1. Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való jogot az Alaptörvény hatálybalépése óta változatlanul ismeri el, a (2)–(5) bekezdés azonban a vallási közösségekre, illetve egyházakra nézve részletesebb rendelkezéseket tartalmaz. Ezért az Alkotmánybíróság – az egyéni és közösségi vallásszabadsághoz való jogra vonatkozó joggyakorlatának fenntartása mellett – a vallásszabadság kollektív, intézményesült formában történő gyakorlására és az ezzel kapcsolatos állami magatartásra vonatkozó korábbi joggyakorlatát – a jelen ügy eldöntésével összefüggő részeit tekintve – az alábbiak szerint értelmezte újra, illetve tartotta fenn.
- [36] Az Abh. meghozatalakor az Alaptörvény VII. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy „[a]z állam és az egyházak különváltan működnek. Az egyházak önállóak. Az állam a közösségi célok érdekében együttműködik az egyházakkal”.
- [37] Az Alaptörvény VII. cikk hatályos (2) bekezdése szerint „[a]z azonos hitelveket követők vallásuk gyakorlása céljából sarkalatos törvényben meghatározott szervezeti formában működő vallási közösséget hozhatnak létre”. A (3) bekezdés alapján „az állam és a vallási közösségek különváltan működnek. A vallási közösségek önállóak”. Az együttműködésről a (4) bekezdés rendelkezik: „Az állam és a vallási közösségek a közösségi célok elérése érdekében együttműködhetnek. Az együttműködésről a vallási közösség kérelme alapján az Országgyűlés dönt. Az együttműködésben részt vevő vallási közösségek bevett egyházként működnek. A bevett egyházaknak a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel az állam sajátos jogosultságokat biztosít.” A vallási közösségekre vonatkozó közös szabályokat, valamint az együttműködés feltételeit, a bevett egyházakat és a rájuk vonatkozó részletes szabályokat az (5) bekezdés szerint sarkalatos törvény határozza meg.
- [38] 3.1.1. „Az együttes (közösségi) vallásgyakorlás szabadsága nincs kötve semmilyen szervezeti formához. A másokkal együttesen történő vallásgyakorlásnak az Alaptörvény VII. cikkében biztosított joga mindenkit megillet, arra való tekintet nélkül, hogy az együttes vallásgyakorlás jogilag szabályozott szervezeti keretek között, vagy anélkül, illetve, hogy milyen szervezeti formában történik. Sem az egyéni, sem a közösségi vallásgyakorlás szabadsága nem tehető alkotmányosan függővé sem vallásos szervezeti tagságtól, sem a vallási közösség szervezeti formájától [8/1993. (II. 27.) AB határozat, ABH 1993, 99, 100.]. Azonban a hitgyakorlás, általában a hitélet társadalmilag kialakult tipikus intézménye az intézményesült egyház (vallási közösség). Ezért a vallásszabadsághoz való jog speciális területét képezi a vallásszabadság és annak intézményesített formában történő közösségi gyakorlása.” {Abh., Indokolás [126]}
- [39] A vallási közösségek sajátos jogi formában történő – az államtól különvált, önálló – működésének lehetővé tétele az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a vallásszabadsághoz való jog gyakorlásának ugyan nem feltétele, de ahhoz szorosan hozzátartozik: a vallási közösségek nem körülhatárolt résztevékenységre vagy meghatározott érdekek képviselőire szerveződnek, mint a gazdasági társaságok vagy az egyesületek, pártok, szakszervezetek, hanem vallás gyakorlására; a vallás viszont a hívő számára a teljes személyiséget és az élet minden területét érinti és meghatározza. A vallásszabadság garantálásától elválaszthatatlan a vallási közösségek működőképessége {vö. 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1991, 48, 65.}. {vö. Abh., Indokolás [136]}.
- [40] „Az egyház az adott vallás és az állami jog számára nem ugyanaz. A semleges állam nem követheti a különböző vallások egyház-felfogásait.” [vö. 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 53.] Tekintettel lehet viszont az állam mindarra, amiben a vallási közösségek és az egyházak általában, történelmüket és társadalmi szerepüket illetően különböznek az Alaptörvény alapján létrehozható (VIII. cikk) társadalmi szervezetektől, egyesületektől, érdekképviselőktől {Abh., Indokolás [134]}. Az Alaptörvény a VII. cikke a „vallási közösség” kifejezést az egyesülési

szabadság alapján általában igénybe vehető szervezeti formához képest sajátos jogi formában elismert vallási csoport (közösség) értelemben használja. A VII. cikk (2) bekezdése – az Alkotmánybíróság korábbi vonatkozó joggyakorlatával egyezően, de immár kifejezetten – azt biztosítja, hogy az azonos hitelveket követők vallásuk gyakorlása céljából – az egyesülési jog alapján létrehozható szervezeti formák mellett – szabad elhatározásuk szerint, alanyi jogon igénybe vehetik az állami jog által »vallási közösség«-ként meghatározott jogi formát is. Az állam e jogintézménnyel van tekintettel a vallási csoportok sajátosságaira, és teszi lehetővé, hogy a jogrendbe sajátos minőségükben illeszkedjenek. A vallási csoport az általa választott jogi szervezeti formának megfelelő jogállást nyeri el; vallási csoport voltából fakadó sajátosságait ennek keretei között érvényesítheti {vö. 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 53.; Abh., Indokolás [134]}.

- [41] 3.1.2. Az állam és a vallási közösségek különvált működésének (különállásának) elvét az Alaptörvény a vallás szabadságához kapcsolódóan fogalmazza meg, amely amellett, hogy a szekularizált állam működésének egyik alapelve, a vallásszabadság egyik garanciája is (vö. Abh., Indokolás [131]).
- [42] A vallási közösségek különvált működésének és önállóságának elvéből az következik, hogy az állam sem a vallási közösségekkel, sem valamelyik vallási közösséggel nem kapcsolódhat össze intézményesen; hogy az állam nem azonosítja magát egyetlen vallási közösség tanításával sem; továbbá, hogy az állam nem avatkozik be a vallási közösségek belső ügyeibe, és különösen nem foglalhat állást hitbéli igazságok kérdésében. Mindebből – illetve másrésztől az Alaptörvény XV. cikkéből is – következik, hogy az államnak a vallási közösségeket egyenlőként kell kezelnie. Mivel az állam éppen azokban a tartalmi kérdésekben nem foglalhat állást, amelyek a vallást vallássá teszik, a vallásról és vallási közösségről csak elvont, minden vallásra vagy vallási közösségre egyaránt alkalmazható keretszabályokat alkothat, amelyek révén ezek a semleges jogrendbe illeszkednek, s tartalmi kérdésekben a vallások és vallási közösségek önértelmezésére kell hagyatkoznia. Ezért a vallásszabadságnak csakis nem-vallási, s így nem specifikus, hanem mindenkire, illetve bármely más készletéből fakadó, de hasonló cselekvésre is érvényes korlátai lehetnek. Éppen a semleges és általános jogszabályi keretek révén az állam és vallási közösségek különvált működése a lehető legteljesebb vallásszabadságot biztosítja {vö. 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 52.; Abh., Indokolás [142]}.
- [43] Az Alaptörvény kifejezetten rögzíti, hogy »[a] vallási közösségek önállóak«, ezért az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a vallási közösségek működéséhez olyan sajátos jogi formára vonatkozó szabályokat kell az Országgyűlésnek megalkotnia, amelyek számukra a demokratikusan felépülő egyéb társadalmi szervezetekhez képest nagyobb belső szervezetalakítási és szabályozási szabadságot biztosítanak. (vö. Abh., Indokolás [137])
- [44] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza: az állam nemcsak a vallási közösségekkel, de semmilyen vallással vagy vallási csoporttal nem kapcsolódhat össze intézményesen, nem azonosíthatja magát egyetlen vallás tanításával sem, nem foglalhat állást hitbéli igazságok kérdésében. A vallási közösségek önállóságába sajátosan vallási jellegüket érintő beavatkozás alkotmányosan nem lehetséges, függetlenül attól, hogy a közösségek milyen szervezeti formában működnek. {vö. 8/1993. (II. 27.) AB határozat, ABH 1993, 99, 102.; Abh., Indokolás [149]}
- [45] 3.1.3. A vallási közösségekre, különösen is a szervezeti formájukra vonatkozó szabályokat a VII. cikk (2) és (5) bekezdése szerint sarkalatos törvény határozza meg.
- [46] Az állam a vallásszabadsághoz való jog alapján létrejött szervezetek és közösségek jogi személyé válásának feltételeit az illető szervezet vagy közösség sajátosságának megfelelően szabályozhatja. (Vö. Abh., Indokolás [146])
- [47] Egy vallási csoport számára a »vallási közösség« jogállás – akkor is, ha az az egyéb társadalmi szervezetekhez képest nagyobb belső szervezetalakítási és szabályozási szabadságon kívül többletjogokat nem biztosít – olyan lényeges jogosultság, amely szorosan összefügg a vallásszabadsághoz való joggal. Ezért a vallási közösség jogállás megszerzésére vonatkozó állami döntés nem lehet önkényes, a döntés alapjául szolgáló eljárásnak meg kell felelnie a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményeknek: az ügyet részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül kell intézni, a döntést megfelelően indokolni kell [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]; a döntéssel szemben pedig jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani [XXVIII. cikk (7) bekezdés]. Az eljárás tisztességes volta a vallási közösség jogállásról való döntéssel kapcsolatban azért is különösen fontos, hogy ne merülhessen fel kétség a tekintetben, hogy az állam a világnézeti semlegesség elvének megfelelően, az érintett vallási közösség hátrányos megkülönböztetése nélkül járt el [XV. cikk (2) bekezdés]. (Vö. Abh., Indokolás [147])
- [48] 3.1.4. Az államot széles mérlegelési lehetőség illeti meg a vallási közösségeknek nyújtható anyagi, pénzügyi támogatások, kedvezmények és mentességek (a továbbiakban együtt: anyagi támogatások) területén, különös tekintettel arra is, hogy az Alaptörvény N) cikke alapján Magyarország a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti (amelyért elsődlegesen az Országgyűlés és a Kormány felelős). Az Alkotmánybíróság azonban hangsúlyozza, hogy ilyen anyagi támogatások szabályainak meghatározása során az államnak különös figyelemmel kell lennie a vallásszabadsághoz való jog sajátosságaira, valamint arra,

- hogy valamely vallási közösség ne kerüljön sem más vallási közösségekhez, sem pedig velük összehasonlítható helyzetben lévő más szervezetekhez képest indokolatlanul hátrányos helyzetbe [Alaptörvény VII. cikk, XV. cikk]. {vö. Abh., Indokolás [153]}
- [49] Az állam és a vallási közösségek jogi kapcsolata minden ország sajátos történelmi körülményei szerint alakul. Az Alkotmánybíróság már az Alkotmány 60. § (3) bekezdésének alkalmazásakor kimondta, hogy annak „mai értelme nem választható el sem az egyházaknak a magyar történelemben betöltött szerepétől (beleértve a szekularizáció lefolyását is), sem jelenkori tényleges működésüktől, sem a folyó társadalmi átalakulástól. Általános jelenség, hogy számos, egykor egyházi feladat – pl. iskolai oktatás, betegápolás, szegények segítése – az állam kötelességévé vált, az egyházak viszont szintén fenntartották e tevékenységüket. Ezekon a területeken az elválasztás nem ellentétes az együttműködéssel, mégha ez rigorózus garanciák között is folyik. Az egyházak egyenlőként való kezelése szintén nem zárja ki az egyes egyházak tényleges társadalmi szerepének figyelembevételét.” [4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 53.]
- [50] Az Alkotmánybíróságnak az állam és a vallási közösségek kapcsolatára vonatkozó korábbi értelmezését tartotta fenn az Alaptörvény, amikor kifejezetten is rögzítette, hogy a különvált működés mellett „az állam és a vallási közösségek a közösségi célok elérése érdekében együttműködhetnek.” (Vö. Abh., Indokolás [151])
- [51] A közösségi célok meghatározásában – az Alaptörvény keretei között – az államnak viszonylag szabad mozgástere van; általában véve nem köteles valamely vallási közösség által kitűzött célok megvalósításában közreműködni, ha a tevékenységgel összefüggésben egyébként nem vállal állami feladatot. (Vö. Abh., Indokolás [152])
- [52] „Az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére [Alaptörvény I. cikk (1) bekezdés] a vallásszabadsággal kapcsolatban sem merül ki abban, hogy tartózkodik az egyéni jogok megsértésétől, hanem gondoskodnia kell a vallásszabadság érvényesüléséhez szükséges feltételekről, azaz a vallásszabadsággal kapcsolatos értékek és élethelyzetek védelméről az egyéni igényektől függetlenül is [vö. 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 302.; 4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 53–54.]”. Ezért az állam együttműködése a vallási közösségekkel közösségi célok érdekében nemcsak lehetőség, hanem kötelesség is azokon a területeken, amelyek a vallásszabadság érvényesüléséhez, illetve ezzel összefüggésben más alapvető jogokhoz szorosan kapcsolódnak [így különösen: az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése szerint a szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést]. (Vö. Abh., Indokolás [154])
- [53] Az Alaptörvény úgy rendelkezik, hogy „[a]z együttműködésben részt vevő vallási közösségek bevett egyházként működnek. A bevett egyházaknak a közösségi célok elérését szolgáló feladatokban való részvételükre tekintettel az állam sajátos jogosultságokat biztosít”; és „az együttműködés feltételeit [...] sarkalatos törvény határozza meg” [VII. cikk (4) és (5) bekezdés].
- [54] Nem alkotmányos elvárás sem az, hogy minden vallási közösség ténylegesen azonos jogosultságokkal rendelkezzen, sem az, hogy minden bevett egyházzal ténylegesen ugyanolyan mértékben működjön együtt az állam. A vallásszabadsághoz való joggal összefüggő jogok érvényesítésében meglévő gyakorlati különbségek alkotmányos határok között maradnak mindaddig, amíg nem diszkriminatív jogi szabályozásból erednek, illetve amíg nem diszkriminatív gyakorlat eredményei. Akár az állam által vállalt közösségi feladatok megoldásáról, akár a vallási közösségek számára hozzáférhetővé tett anyagi támogatásokról, akár pedig az állam és a bevett egyházak kötelező közösségi együttműködéséről van szó, mindhárom esetkörben érvényesülnie kell az állam világnézeti semlegességének. (Vö. Abh., Indokolás [155]) Az összes vallási közösséget megillető jogosultságokon túli többletjogosultságokról, valamint a közösségi célok érdekében történő együttműködésről, illetve a bevett egyházi jogállásról való döntéssel kapcsolatban különösen fontos, hogy ne merülhessen fel kétség a tekintetben, hogy az állam a világnézeti semlegesség elvének megfelelően, az érintett vallási közösség hátrányos megkülönböztetése nélkül járt el [XV. cikk (2) bekezdés].
- [55] A fent kifejtett szempontokra tekintettel tehát az állam meghatározhat feltételeket a vallási közösségek számára hozzáférhető jogosultságok megszerzése, valamint a közösségi célok elérése érdekében velük történő együttműködés vonatkozásában is. Ugyanakkor – az Alaptörvény VII. és XV. cikkéből eredően, a semlegességnek és az önkényes hátrányos megkülönböztetés tilalmának tartalmi garanciáiként – ezeknek a feltételeknek tárgyilagosságnak és ésszerűnek kell lenniük, továbbá igazodniuk kell az adott jogosultság, valamint az együttműködéssel érintett közösségi célok sajátosságaihoz és a vallásszabadsághoz való jognak az ezekhez való viszonyához.
- [56] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy egyébként az Alaptörvénnyel összhangban lévő tartalmi elismerési feltételek meghatározása esetén is alkotmányossági kérdést vetne fel, ha összehasonlítható szervezetek közül a törvényhozó egyesek számára megadna egy adott jogosultságot vagy szervezeti formát, míg másokat önkényesen kizárna ebből, vagy aránytalanul nehezé tenné számukra ennek megszerzését {vö. 8/1993. (II. 27.) AB határozat,

ABH 1993, 99, 101.; Abh., Indokolás [132]). Abból következően, hogy a többletjogosultságok, illetve a bevett egyházi jogállás megszerzésére vonatkozó állami döntés nem lehet önkényes, a tartalmi garanciák mellett eljárási garanciák is szükségesek: a döntés alapjául szolgáló eljárásnak meg kell felelnie a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményeknek: az ügyet részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül kell intézni, a döntést megfelelően indokolni [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]; a döntéssel szemben pedig jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani [XXVIII. cikk (7) bekezdés].

- [57] 3.1.5. Egy szervezet vallási közösség jogállása, illetve bevett egyház jogállása nem minősül az Alaptörvény által védett „szerzett jognak” abban az értelemben, hogy azt – ha utólag igazolást nyer, hogy nem álltak fenn az igénybevételének feltételei – ne lehetne felülvizsgálni és adott esetben visszavonni. (Vö. Abh., Indokolás [181])
- [58] Az állam egy adott szervezeti forma és anyagi támogatások igénybevételének, adott közösségi célok elérése érdekében történő együttműködésnek, valamint egyéb jogosultságok gyakorlásának a feltételeit – az előbbieken kifejtettek szerint, az Alaptörvény keretei között – meghatározhatja, így meg is változtathatja.
- [59] A feltételek megváltoztatása esetén a jogalkotó mérlegelésére van bízva, hogy az egyes érintett szervezeteket megillető jogosultságok megállapításával kapcsolatban milyen szabályozási megoldást választ: általánosságban kötelezővé teszi kérelem benyújtását és a törvényi feltételeknek való megfelelés igazolását, vagy a hatáskörrel rendelkező szerveknek írja elő (ad lehetőséget), hogy hivatalból indítsanak eljárásokat a felülvizsgálatra. Többféle szabályozási megoldás is összhangban lehet az Alaptörvénnyel, ugyanakkor az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a jogállás, illetve a jogosultságok megszerzésére irányuló eljáráshoz hasonlóan a jogállás, illetve a jogosultságok felülvizsgálatára irányuló eljárással kapcsolatban is – a jelen határozatban korábban kifejtettek szerint – az Alaptörvény VII. cikkéből és XV. cikkéből eredő követelmény az Alaptörvény B) cikkének, XXIV. cikkének, illetve XXVIII. cikkének megfelelő világos és kiszámítható szabályozás, kellő felkészülési idő, valamint a tisztességes eljárás és a jogorvoslati lehetőség biztosítása.
- [60] 3.2. Az Ehtv. 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos 34. § (1) bekezdésével kapcsolatban a fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésre jutott.
- [61] Az Alkotmánybíróság a jelen határozat III. 2.3.1. pontjában (Indokolás [26]) foglaltakra tekintettel megállapítja, hogy a bevett egyházként történő működéshez a hatályos jogszabályok a vallási tevékenységet végző szervezethez képest olyan többletjogosultságokat társítanak, amelyek érdemben segítik, előnyökhöz juttatják a bevett egyházak vallási és anyagi működését, ezáltal az érintett vallási közösségek vallásgyakorláshoz való jogát.
- [62] Az Ehtv.1. átmeneti rendelkezései alapján a 2011-ben egyházként nyilvántartásba vett vallási közösségek számíthatnak arra, hogy ha 2011. december 31-ig kezdeményezik a miniszternél, hogy „az egyházi nyilvántartásba vétel iránti kérelmet terjessze az Országgyűlés elé”, vagy „amennyiben a szervezet 2011. december 31-én jogosult képviselője a továbbműködésről nyilatkozik”, akkor potenciálisan elkerülhetik az egyesületté történő átalakulást [I. Ehtv.1. 36. § (1) és (3) bekezdés]. Az Országgyűlés azonban – az Alkotmánybíróságnak az Ehtv.1. közjogi érvénytelenségét kimondó határozatának ismeretében – az Ehtv.1.-et 2011. december 20-ával hatályon kívül helyezte, és az új Ehtv. csak 2011. december 31-én került kihirdetésre. Az új Ehtv. ezt követően már nem adott lehetőséget ilyen tartalmú kérelem vagy nyilatkozat benyújtására olyan módon, hogy ahhoz az egyházként történő jogfolytonos továbbműködésnek legalább a lehetőségét hozzákapcsolta volna, ugyanis úgy rendelkezett, hogy csak „az [Ehtv.1.-nek] az egyházkénti elismerésre vonatkozó szabályaira tekintettel a miniszterhez kérelmet benyújtó egyház”-ak jogállása maradt függőben az Országgyűlés döntéséig. A többi korábbi egyháznak 2011. december 20-án gyakorlatilag váratlanul lerövidült a kérelem előterjesztésére szolgáló határideje tizenegy nappal; ebben az időszakban nem volt olyan hatályos törvény, amely előírta volna, hogy mit kell tennie ahhoz, hogy 2012. január 1-je után potenciálisan megtarthassa jogállását, és a jogállást 2012. január 1-jén az akkor hatályba lépő új Ehtv. alapján ex lege azonnal el is veszítette, vallási egyesületté alakult át.
- [63] A vallási egyesületek előbbieken hivatkozott körére a hatályos Ehtv. 34. §-ába és 37. § (2) bekezdésébe foglalt átmeneti rendelkezések vonatkoznak. Ezek alapján a vallási egyesület 2012. január 1-jétől a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (a továbbiakban: Lvt.) alapján nyilvántartásba vett egyház általános jogutódja, továbbá 2013. augusztus 31-től (az Ehtvmód. hatálybalépésétől) vallási tevékenységet végző szervezetnek minősül, az ekkor még folyamatban lévő változásbejegyzését az egyesületre vonatkozó szabályok szerint kell befejezni az Ehtv.-ben meghatározott eltérésekkel. A hatályos Ehtv. átmeneti szabályai tehát az érintett szervezetek – így a jelen ügy alapjául szolgáló bírósági eljárásban részes vallási közösség – számára nem teszik megállíthatóvá, visszafordíthatóvá a jogállás hátrányos átalakulását.
- [64] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogbiztonságot és ezzel összefüggésben a vallásszabadsághoz való jogot is sérti az a szabályozás, amely úgy minősített át a vallási tevékenységet végző szervezettel korábban nyilvántartásba vett – a vallási tevékenységet végző szervezetekhez képest többletjogosultságokkal rendelkező – egyházakat, hogy

nem adott lehetőséget az érintetteknek arra, hogy a normavilágosság követelményének megfelelő, kiszámítható eljárási szabályok alapján, előre látható határidőig kérelmezzék egyházkénti elismerésüket, és ezáltal – ha az elismerés tartalmi feltételeinek megfelelnek – elkerülhessék egyházi jogállásuk ideiglenes elvesztését, illetve azt, hogy az elvileg elérhető bevett egyház jogállásnál hátrányosabb jogállásúvá alakuljanak át.

- [65] Az Ehtv. 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos 34. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenessége tehát – abban az alkotmányjogi összefüggésben, amelyben az Abh. azt megállapította – a jelen alkalmazási tilalomra irányuló indítvány elbírálásakor, az Alaptörvény hatályos rendelkezéseire és a hatályos szabályozási környezetre tekintettel is fennáll.
- [66] 3.3. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság ugyanennek a rendelkezésnek az alkalmazhatatlanságát a vizsgált ügyekben érintett panaszosok vonatkozásában kimondta; az eljárást kezdeményezők különösen fontos érdekének tekintette azt a körülményt, hogy egyrészt a jogállás megváltozása önmagában absztrakt jogsérelmet eredményezett, másrészt az eljárás kezdeményezésének ténye az érintettek részéről azt valószínűsítette, hogy konkrét jog-, illetve érdeksérelmük is bekövetkezett.
- [67] Az Alkotmánybíróságnak a jogszabályi rendelkezés alkalmazásának kizárására irányuló kérelem mérlegelésekor az Abtv. 45. § (4) bekezdése által meghatározott szempontokat kell figyelembe vennie, köztük „az eljárást kezdeményező különösen fontos érdekét”. A jelen ügyben az Ehtv. 2012. január 1. és 2012. augusztus 31. napja között hatályos 34. § (1) bekezdése alkalmazásának kizárását azonban nem az érintett szervezet kérelmezte alkotmányjogi panasz indítványban, hanem bírói kezdeményezés keretében az egyedi ügyben eljáró bíróság. Bírói kezdeményezésre indult alkotmánybírói eljárásban „az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke” nem mérlegelhető ugyanabban az értelemben, ahogyan alkotmányjogi panasz indítvány esetén. Az utóbbi esetben az eljárást kezdeményező ugyanaz, mint akit jog-, illetve érdeksérelmet ért; míg az előbbi esetben az eljárást kezdeményező bíró és az alaptörvény-ellenes jogszabály – bírói eljárásban történő – alkalmazása folytán jog-, illetve érdeksérelmet szenvedett érintett elkülönül egymástól. Az alkotmányjogi panasz benyújtásától eltérően, az Abtv. 25. §-a szerint a bírói kezdeményezésnek nem feltétele a bírósági eljárásban érintett személy vagy szervezet Alaptörvényben biztosított jogának sérelme, a bíró az általa alkalmazandó jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény bármely rendelkezésével való ellentéte miatt, konkrét érdeksérelmet nélkül is az Alkotmánybírósághoz fordulhat. Ha a bíró olyan jogszabály alkalmazásának kizárását kezdeményezi, amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, a kérelemnek az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése által meghatározott másik mérlegelési szempont, az „Alaptörvény védelme” alapján is helyt adhat, annak érdekében, hogy alaptörvény-ellenes norma ne érvényesülhessen a jogrendben és a bíró az előtte folyamatban lévő ügyet az Alaptörvénnyel összhangban álló jogszabályi rendelkezések alkalmazása révén dönthesse el. Ilyen esetben a bírósági eljárásban érintett személy vagy szervezet érdekeit annyiban indokolt figyelembe venni, hogy elkerülhető legyen egy olyan helyzet, amelyben az érintett Alaptörvényben biztosított joga védelmének absztrakt szempontja alapján az Alkotmánybíróság a bíróság kezdeményezésének helyt ad, de ez az érintett akaratával ellentétesen, – ahelyett hogy a jogsérelmet ténylegesen orvosolná – az érintettnek (további) érdeksérelmet okoz. Ezért az eset körülményeire tekintettel az Alkotmánybíróságnak szükség szerint célszerű lehet nyilatkozattételre felhívnia az érintettet.
- [68] Az Alkotmánybíróság felhívására a 14.Pk.60.601/2012. számú ügyben érintett szervezet úgy nyilatkozott, hogy különösen fontos érdeke indokolja a kifogásolt rendelkezés alkalmazásának kizárását.
- [69] Mindezekre tekintettel a határozat rendelkező részében foglaltak szerint az Alkotmánybíróság – az Abtv. 45. § (4) bekezdésében meghatározott mérlegelési jogkörében – a 14.Pk.60.601/2012. számú ügyben a támadott rendelkezés alkalmazhatatlanságát mondta ki.
- [70] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálása során észlelte, hogy az Ehtv. 33. § (1) bekezdésének az Ehtvmód. által megállapított, jelenleg hatályos szövege alapján az olyan vallási közösség, amelynek vonatkozásában az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos 34. § (1), (2) és (4) bekezdése az Abh. alapján nem alkalmazható, egyházként történő elismerését a rendelkezés hatálybalépésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül kezdeményezheti.
- [71] Az Ehtv. 33. § (3) bekezdése értelmében az ilyen szervezetek egyházi jogállása a határidőben történő kezdeményezés elmulasztásáig, illetve az új elutasító döntésig (valamint jogorvoslat elbírálásáig) fennmarad, csak ezeket követően minősül az adott vallási közösség vallási tevékenységet végző szervezetnek.
- [72] Az Ehtv. hatályos átmeneti rendelkezése tehát az egyházként történő elismeréssel kapcsolatos új eljárást és új döntést ír elő azoknak a szervezeteknek a vonatkozásában, amelyeket érintő törvényi rendelkezésekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az Abh.-ban alaptörvény-ellenességet állapított meg, illetve alkalmazási tilalmat

mondott ki. A rendelkezés nyilvánvaló célja az, hogy jogorvoslatot biztosítson azoknak a szervezeteknek, amelyek megfelelő elbírálás nélkül, alaptörvény-ellenes szabályok alapján kényszerültek hátrányosabb jogállásúvá átalakulni. Az Ehtv. átmeneti rendelkezései azonban nem tartalmazzak az egyházként történő elismeréssel kapcsolatos új eljárást és új döntést biztosító külön szabályt az olyan vallási közösségek számára, amelyek ugyan az Abh.-ban alaptörvény-ellenesnek minősített törvényi rendelkezések alapján alakultak át egyesületekké, de amelyek – mint a jelen ügyben érintett szervezet – ügyében az Alkotmánybíróság Abh.-t követően meghozott újabb határozatában mondja ki a jogsérelmet okozó törvényi rendelkezés alkalmazhatatlanságát.

- [73] Az Alaptörvény XV. cikke alapján a törvény előtt mindenki egyenlő; Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés – nevesítetten is vallás vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel – nélkül biztosítja. Az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos – alaptörvény-ellenes – 34. § (1), (2) és (4) bekezdései szerint egyesületté minősített vallási közösségek a jogállásuk elvesztésével kapcsolatos jogorvoslat biztosításának indokoltsága szempontjából összehasonlítható csoportba tartoznak, függetlenül attól, hogy az Alkotmánybíróság az ügyekben az Abh.-ban mondta ki, vagy utóbb mondja ki az alaptörvény-ellenes rendelkezés alkalmazhatatlanságát; ez utóbbi körülmény a különbségtételnek nem ésszerű indoka, de feltételezhetően nem is célja, ugyanis az Abh. nevesítésével az Ehtvmód. az akkor érintett teljes kört lefedte, mivel az Abh. közzétételétől az Ehtvmód. elfogadásáig újabb tárgybéli alkalmazási tilalmat nem mondott ki az Alkotmánybíróság. Az Ehtv. 33. § (1) bekezdésének szigorú nyelvtani értelmezése ugyanakkor eredményében egymással összehasonlítható helyzetben lévő vallási csoportok közötti – a fentiek alapján indokolatlan – hátrányos különbségtételhez vezetne az azonos alaptörvény-ellenes rendelkezések által okozott jogsérelemmel kapcsolatos jogorvoslatihoz való hozzáférés szempontjából. A rendelkezés céljával, továbbá az Alaptörvény XV. cikkével az Ehtv. 33. § (1) bekezdésének olyan értelmezése áll összhangban, amely – hasonló határidővel – egyaránt biztosítja a jogorvoslati eljárás kezdeményezésének lehetőségét mindazoknak a szervezeteknek a részére, amelyek vonatkozásában az Alkotmánybíróság akár az Abh.-ban, akár későbbi határozatában kizárta az Abh.-ban alaptörvény-ellenesnek minősített rendelkezés alkalmazhatóságát. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint alkotmányos követelményt állapított meg.
- [74] 5. A határozat rendelkező részében foglalt alkotmányos követelménnyel összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket jegyzi meg.
- [75] A jelen ügyben hozott határozat az Abh. rendelkező részének 4. pontjában hat konkrét szervezet vonatkozásában alkalmazott jogkövetkezménnyel egyenlő elbírálás biztosítását szolgálja mindazoknak az Lvt. alapján nyilvántartásba vett egyházak számára, amelyek 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-éig hatályos – alaptörvény-ellenes – 34. § (1), (2) és (4) bekezdései szerint egyesületté minősültek és ügyekben egyesületként való nyilvántartásba vételre vonatkozó eljárás indult. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az Ehtv.-nek – a vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény 17. §-a által megállapított – 33. § (1) bekezdése és a jelen határozat alapján érintett adott szervezetnek ahhoz, hogy a hatályos Ehtv. alapján is bevett egyházként legyen elismerve, azt új eljárásban, az Ehtv. hatályos 33. § (1) bekezdése és a jelen határozatba foglalt alkotmányos követelmény szerint kezdeményeznie kell.
- [76] 6. A 14.Pk.60.299/2012. számú ügyre nézve az indítványozó bíró úgy nyilatkozott, hogy „az indítványát visszavonja” és a bírósági eljárást folytatja.
- [77] Az Abtv. 53. § (6) bekezdése szerint az alkotmányjogi panasz kivételével az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítvány nem vonható vissza. Az eljáró bíróság az indítvány visszavonásáról szóló nyilatkozatát azzal indokolta, hogy az érintett szervezetre az Ehtv. jelenleg hatályos 33. §-a következtében az Ehtv. – 2012. augusztus 31. előtt hatályos – 34. § (1) bekezdése már nem alkalmazható, ezért az indítvány további fenntartása is okafogyottá vált.
- [78] Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [79] Ha az indítvány elbírálása során az indítvány benyújtásakor még az egyedi ügyben alkalmazandónak ítélt jogszabályi rendelkezés – különösen időközben bekövetkezett jogszabályváltozás miatt – az Alkotmánybírósági eljárást kezdeményező bíróság szerint már nem alkalmazható, akkor az Alkotmánybírósági eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, az indítvány tárgytalanná válik [l. Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pont], ezért okafogyottnak minősül.
- [80] A fentiekre tekintettel a 14.Pk.60.299/2012. számú ügy vonatkozásában az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette.

- [81] 7. A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapszik, arról az alkotmányos követelmény megállapítására tekintettel határozott az Alkotmánybíróság.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/858/2013.

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [82] A többség által elfogadott határozat rendelkező részének 1. és 2. pontjaival és az azokhoz kapcsolódó indokolással nem értek egyet.
- [83] Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a Fővárosi Törvényszék hatáskörében eljáró bírósági titkár mint indítványozó beadványát érdemi vizsgálat nélkül vissza kellett volna utasítania a következők miatt:
- [84] Az Alkotmánybíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a Fővárosi Törvényszék hatáskörében eljáró bírósági titkár az előtte folyamatban lévő nemperes eljárásban törvénysértően járt el. Majd e törvénysértő eljárást követően téves jogértelmezés alapján fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [85] 1. A bírósági titkár eljárását a következők miatt tartom törvénysértőnek.
- [86] A Fővárosi Törvényszék előtt a Hívők Szerető Világa – Krisztus Nagykövetsége Egyház (a továbbiakban: egyház) változásbejegyzési eljárása 14.Pk.60.218/2012. számon indult 2012. február 29. napján. Mivel az érintett egyház a bírósági titkár felhívására a hiánypótlási kötelezettségét nem teljesítette, az egyház jogutód egyesületének nyilvántartásba vételére irányuló kérelmét a Fővárosi Törvényszék nevében eljáró bírósági titkár elutasította. Az első hiánypótlásra felhívó végzésében a bírósági titkár külön felhívta az egyház figyelmét arra, hogy a hiánypótlásra nyitva álló határidő kérelemre, indokolt esetben, egyszer meghosszabbítható, azonban legfeljebb 2012. június 30. napjáig terjedő határidő-hosszabbítás kérhető, mert az Ehtv. (a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény) 35. § (2) bekezdésében előírt törvényi határidő elmulasztása jogvesztő. Az elutasító végzéssel szemben az egyház fellebbezést nyújtott be. A bírósági titkár – korábbi felhívása ellenére – nyilatkoztatta az egyházat arra nézve,

- hogy a fellebbezést igazolási kérelemnek vagy fellebbezésnek tekintse, és egyben ismételten felhívta az egyházat hiánypótlásra.
- [87] A bírósági titkár törvénytől, igazolási kérelemként bírálta el a fellebbezést, annak ellenére, hogy a hiánypótlást az egyház nem teljesítette. A beadványnak helyt adva az elutasító végzést hatályon kívül helyezte, és az ügyet új számmal iktatva (14.PK.60.601/2012.), folytatva az eljárást újabb határidő tűzésével újból hiánypótlást írt elő az érintett egyház részére.
- [88] Az Ehtv. akkor hatályos 35. § (2) bekezdés értelmében a nyilvántartásba vételhez szükséges feltételeket az átalakuló egyházaknak legkésőbb 2012. június 30-áig kellett teljesíteniük. Ugyanezen bekezdés második mondata pedig úgy rendelkezett, hogy a határidő elmulasztása jogvesztő.
- [89] Az Ehtv.-ben előírt jogvesztő határidő előírása tehát kizárta az igazolási kérelem benyújtásának, és az annak való helyt adásnak a lehetőségét. A bírósági titkár ezért az Ehtv. 35. § (2) bekezdés második mondatának megsértésével adott helyt az igazolási kérelemnek, és indította meg újból az eljárást. Nem volt figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 106. § (2) bekezdésének a) pontjára sem, amely szerint igazolásnak nincs helye, ha az igazolást a törvény kizárja.
- [90] Fontosnak tartom megjegyezni azt is, hogy a bírósági titkár törvénytől még két határozatban szólította fel az egyházat hiánypótlásra 2012. november 22. és 2013. február 22. napján. A bírósági titkár külön felhívta az egyház figyelmét arra, hogy a hiánypótlásra nyitva álló határidő elmulasztása esetén a kérelmet elutasítja. Az újraindult ügyben a bírósági titkár már nem a jogvesztő határidőre – az Ehtv. 35. § (2) bekezdésre – hívta fel az egyház figyelmét, hanem a Pp. 95. § (2) bekezdésére.
- [91] A Fővárosi Törvényszék hatáskörében eljáró bírósági titkár az előtte folyamatban lévő nemperes eljárásban akkor járt volna el törvényesen, ha alkalmazza az akkor hatályos Ehtv. 35. § (2) bekezdését, és a jogvesztő határidőre tekintettel a kérelmet elutasítja. Ekkor a bírósági titkár még nem tartotta szükségesnek az Alkotmánybírósághoz fordulni, de a fellebbezést sem terjesztette fel a Fővárosi Ítéletáblához, ahogyan azt részére a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 46. §-a előírja.
- [92] Egyetértek a határozat indokolásában kifejtett azon megállapítással, hogy a bírói függetlenség alapján a bírósági feladata eldönteni, hogy mi az egyedi ügyben alkalmazandó jog. Az Alkotmánybíróságnak azonban azt vizsgálnia kell, hogy volt-e a bírónak jogosultsága az Alkotmánybírósághoz fordulni, és ha észleli a törvénytől való eltérést, azt nem hagyhatja figyelmen kívül.
- [93] A többségi határozat a fenti többszörös törvénytől való eltérésre nem volt tekintettel, holott az alkalmazási tilalomról való rendelkezés során, az Alkotmánybíróság számára az Abtv. 45. § (4) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkör gyakorlásának egyik alapvető szempontját kellett volna képeznie ezen körülménynek.
- [94] 2. Az ügygel összefüggésben az Alkotmánybíróság előtti eljárásban is problémákat látok.
- [95] A bírósági titkár indítványa hiányos volt, a határozott kérelemmel szemben támasztott feltételeket nem elégítette ki, megfelelő indokolást nem tartalmazott. A részére kibocsátott hiánypótlási felhívásban foglalt kötelezettségének pedig nem tett határidőben eleget. Az Ügyrend 33. §-a alapján az elkészített hiánypótlást az Alkotmánybíróság nem veheti figyelembe, az indítványt ilyenkor hiányos tartalma szerint kell elbírálni. A hiányos tartalmú bírói kezdeményezéseket pedig az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során visszautasította [lásd 3012/2014. (II. 11.) AB végzés; 3175/2014. (VI. 18.) AB végzés].
- [96] Az indítványt ez alapján vissza kellett volna utasítani.
- [97] Véleményem szerint az Abtv. 58. § (1) bekezdésében foglalt, az előadó alkotmánybíró által történő hiánypótlási felhívás is egy lehetőség (ahogyan az a törvény szövegéből is kiolvasható), de ezen jogkör gyakorlása nem lépheti át azt a határt, hogy az előadó alkotmánybíró mondhatni személyre szabottan jelöli meg teljes részletességgel az indítvány hiányzó elemeit. Álláspontom szerint az Abtv. 57. § (2) bekezdés második mondata alapján az egyházat – aki nem panaszos – sem kereshette volna meg nyilatkozattételre az előadó alkotmánybíró. Ugyanis az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívhatja fel, iratok megküldése és vélemény kérése iránt keresheti meg az indítványi kérelemmel érintett szervet, hatóságot, illetve azt a bíróságot, hatóságot, más állami szervet, az Európai Unió intézményét vagy nemzetközi szervet, amelynek megkeresése a kérelem elbírálásához szükséges.
- [98] Az ügyben érintett egyház a neki szánt kioktató, segítő felhívásra sem tudta elfogadható és kielégítő indokát adni annak, hogy milyen különösen fontos érdeke fűződik az alkalmazási tilalom kimondásához. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság saját hatáskörében nem pótolhatja az érintett egyház és bírósági titkár elégtelen nyilatkozatát azzal, hogy saját maga állapítja meg, hogy milyen különösen fontos érdeke fűződik az egyháznak az alkalmazási tilalom kimondásához. Nagyon gyengíti és kétségessé teszi a különösen fontos érdek meglétét az a bizonyított tény

is, hogy öt esetben kellett hiánypótlásra felhívni az egyházat a bírósági eljárás során, és eddig minden határidőt elmulasztott.

- [99] 3. Az ügy érdemét tekintve pedig azért nem tudtam támogatni a többségi határozat rendelkező részének 1. és 2. pontjait, illetve azok indokolását, mert megítélésem szerint a többségi döntés figyelmen kívül hagyta a hatályos jogi környezetet.
- [100] A 6/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság egyfelől a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése érdekében, az Abtv. 45. § (4) bekezdésében meghatározott mérlegelési jogkörével élve az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (2) és (4) bekezdése általános alkalmazhatatlanságát állapította meg, azok hatálybalépésétől, 2012. január 1-jétől kezdve, vagyis azok alapján az OGYh. mellékletében megjelölt egyházak egyházi jogállásukat nem veszítették el, vallási egyesületté történő átalakulásuk nem kényszeríthető ki. (Indokolás [214]–[215])
- [101] Másfelől pedig megállapította, hogy az Ehtv. 2012. január 1-jétől 2012. augusztus 31-ig hatályos 34. § (1) bekezdése sértette az Alaptörvény VII. cikkében foglalt vallásszabadsághoz való jogot, és ezzel összefüggésben a B) cikk (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság követelményét, tehát alaptörvény-ellenes, ezért – az Abtv. 45. § (4) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörében, az eljárást kezdeményező különösen fontos érdekére tekintettel – a panaszosok vonatkozásában a rendelkezés visszaható hatályú alkalmazhatatlanságát mondta ki. (Indokolás [224])
- [102] Az Alkotmánybíróság tehát a 34. § (1) bekezdés vonatkozásában nem élt az Abtv. 45. § (4) bekezdésében biztosított azon lehetőséggel, hogy a megsemmisített rendelkezés általános alkalmazhatatlanságáról rendelkezzen.
- [103] Az Országgyűlés a 6/2013. (III. 1.) AB határozat alapján, a nem általánosan kimondott alkalmazási tilalomra is figyelemmel módosította az Ehtv.-t. A módosított Ehtv. 34. §-a pedig azt írja elő az indítványozó bírósági titkár számára, hogy a vallási tevékenységet végző szervezet folyamatban lévő változásbejegyzését az egyesületre vonatkozó szabályok szerint be kell fejeznie, az Ehtv. szerinti eltérésekkel. Ez tehát a bírósági titkár által alkalmazandó jog, a 6/2013. (III. 1.) AB határozat által megsemmisített rendelkezést a hatályos szabályozás elfogadására tekintettel már nem kell alkalmaznia.
- [104] Azzal, hogy a többségi döntés az Ehtv. 2012. január 1-től augusztus 31-ig hatályban volt, alaptörvény-ellenesnek minősített 34. § (1) bekezdése vonatkozásában jelen ügyben alkalmazási tilalmat mondott ki, azt a helyzetet idézte elő, hogy a hatályos, alkalmazandó és az Alkotmánybíróság által meg nem semmisített rendelkezést a folyamatban lévő, 14.Pk.60.601/2012. szám alatt újból megindított ügyben nem lehet alkalmazni. Ilyen jogkövetkezményt pedig az Alkotmánybíróság a hatályos Abtv. alapján nem állapíthat meg.
- [105] Mindezekre figyelemmel álláspontom szerint csak a bírói kezdeményezés vissza- vagy elutasításának lett volna helye.
- [106] 4. Egyetértek a rendelkező rész 3. pontjával és annak indokolásával.

Budapest, 2014. július 21.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

- [107] A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

- [108] A különvéleményhez azzal az eltéréssel csatlakozom, hogy a különvélemény 1. pontjában számba vett törvénysértések értékelésére álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak ebben az eljárásban nem volt lehetősége.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

A köztársasági elnök 270/2014. (VII. 23.) KE határozata a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. évi általános választása időpontjának kitűzéséről

Az Alaptörvény 9. cikk (3) bekezdés e) pontja, valamint a Záró és vegyes rendelkezések 7. pontja, továbbá a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 6. § (2) és (3) bekezdése, valamint a 302. § (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2014. évi általános választását 2014. október 12. napjára tűzöm ki.

Budapest, 2014. július 23.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

KEH ügyszám: III-1/03494-1/2014.

A Kormány 1409/2014. (VII. 23.) Korm. határozata a Paksi Atomerőmű teljesítményének fenntartásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1358/2014. (VI. 30.) Korm. határozat módosításáról

1. A Paksi Atomerőmű teljesítményének fenntartásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1358/2014. (VI. 30.) Korm. határozat a következő 5/A. ponttal egészül ki:
„5/A. A kormánybiztos közvetlenül irányítja a Miniszterelnökségen
a) a Kommunikációs és Társadalmi Kapcsolatok Főosztálya,
b) a Jogi Főosztály,
c) a Műszaki Főosztály,
d) a Hatósági és Emberi Erőforrások Főosztálya, valamint
e) az Atomenergetikai Elemző Főosztály vezetője tevékenységét.”
2. Ez a kormányhatározat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1410/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és
feladatairól szóló 1336/2014. (VI. 11.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal létrehozásáért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól szóló 1336/2014. (VI. 11.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. hat.) a következő 4/A. és 4/B. ponttal egészül ki:
„4/A. A Miniszterelnökséget vezető miniszter a Nemzeti Innovációs Hivatal tekintetében a Ksztv. 2. § (1) bekezdés c), e) és f)–h) pontjában meghatározott hatásköröket a kormánybiztos útján gyakorolja.
4/B. A kormánybiztos közvetlenül irányítja a Miniszterelnökségen a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Főosztály vezetője tevékenységét.”
2. A Korm. hat.
 - a) 1. pontjában a „2010. évi XLIII. törvény” szövegrész helyébe a „2010. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.)” szöveg,
 - b) 3. pontjában a „központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény” szövegrész helyébe a „Ksztv.” szöveg lép.
3. Ez a kormányhatározat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1411/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2014. évi felhasználási tervének jóváhagyásáról**

A Kormány

1. a) megtárgyalta és elfogadja a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2014. évi pénzügyi helyzetéről szóló előterjesztést és jóváhagyja a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 2014. évre vonatkozó felhasználási tervét az 1. melléklet szerint;
 - b) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy gondoskodjon az 1. pontban meghatározott felhasználási terv végrehajtásáról,
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2014. szeptember 30.
2. visszavonja a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap felhasználási tervének jóváhagyásáról szóló 1162/2013. (III. 28.) Korm. határozatot.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból 2014. évben újonnan meghirdetendő pályázatok

Kíírás megnevezése		2014. év mrd Ft	Össz. Keret mrd Ft	Rövid ismertetés
Hazai innováció, KFI programok támogatása				
Versenyképességi/ Kiválósági Szerződések (VKSZ)	Egészségipari KFI Alprogram	0,8	2,4	A támogatás célja: Olyan, széleskörű együttműködésben végzett, az érintettek által kezdeményezett, de részben felülről (top-down) felépített és koordinált K+F projektek közös keretben történő támogatása, amelyek jelen kiírás alprogramjaiban nevesített kiemelt ágazat nemzeti, vagy regionális szinten jelentős szereplőinek többsége által kidolgozott, jövőbe mutató, stratégiai jelentőségű, szakmailag jól körülhatárolt és összefüggő K+F feladatok megoldására irányulnak.
	Energetikai KFI Alprogram	0,8	2,4	
	Irányítástechnikai KFI Alprogram	0,8	2,4	
Iparjog + feltalálói kezdeményezések		0,05	0,25	A támogatás célja: (Külön-külön, illetve akár mindegyik tevékenység egy pályázaton belül.) A szellemi alkotások/ötletek hazai vagy nemzetközi iparjogvédelmi oltalomszerzéssel összefüggő szabadalom kutatásának, oltalomszerzési tevékenységek, és oltalom fenntartásának támogatása.

Nemzetközi KFI együttműködések támogatása				
Bilaterális pályázatok (TÉT)		0,05	0,5	A támogatás célja: a kétoldalú (bilaterális) programokban való részvétel, valamint a kormányközi megállapodásokban leírt tudományos és technológiai együttműködési megállapodások végrehajtásának támogatása.
EU_KP konzorcium építő pályázat		0,1	0,2	A támogatás célja: Európai Unió Horizont 2020 programjában és egyéb közös EU-s kezdeményezésekben való magyar részvétel elősegítése a benyújtott projektek előkészítésének és szerződéskötésének költségeinek támogatásával.
A magyar részvétel elősegítése a Horizont 2020-hoz kapcsolódó közös programokban és Közös Technológiai Kezdeményezésekben	AAL	0	0,2	A tagországi együttműködésen nyugvó innovatív nemzetközi projektek támogatása, a tagállamok nemzeti forrásainak összehangolása, az európai K+F-re fordított összegek hatékonyabb felhasználása, a K+F programok közös koordinációjának megvalósítása, valamint a hosszú távú partnerség létrehozása a köz- és a magánszféra között.
	ECSEL	0	0,3	
	EUROSTARS	0	0,225	
	ERA-NET (FLAG-ERA)	0	0,2	
EUREKA		0	0,4	A pályázat célja a vállalkozói szféra, különösen a kis- és középvállalkozások nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködését elősegítő EUREKA programban való magyar részvétel támogatása.
2014. évi új kötelezettség		2,6		
2014. évi pályázatok keretösszege:		9,475		

**A Kormány 1412/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
egyes, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot érintő kormányhatározatok módosításáról**

1. a) A Nagybiztonságú adatközpont (CERN@WIGNER) létrehozásának támogatása a Kutatási, Technológiai és Innovációs Alapból a CERN LHC számításgéneinek segítésére című 1125/2012. (IV. 25.) Korm. határozat [a továbbiakban: 1125/2012. (IV. 25.) Korm. határozat] 3. pontjában a „fejlesztéspolitikáért felelős minisztert” szövegrész helyébe a „kutatás-fejlesztésért és technológiai innovációért felelős minisztert” szöveg lép.
b) A Kormány visszavonja az 1125/2012. (IV. 25.) Korm. határozat 1. és 2. pontját.
2. A Horizont 2020 programhoz kapcsolódó, az AAL és EUROSTARS2 programokban való magyar részvételről szóló 2043/2013. (XII. 30.) Korm. határozat 2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A Kormány)
„2. felkéri a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az AAL és EUROSTARS2 programokban való hazai részvétel pénzügyi feltételeinek megteremtése érdekében a 2014–2020 közötti időszakra az EUROSTARS2 program esetében évi 750 ezer euró, míg az AAL program esetében évi 500 ezer euró összegű forrást biztosítson a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap terhére.
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: folyamatos”
3. A „Kiváló Európai Elektronikai Alkatrészek és Rendszerek” elnevezésű programban való magyar részvételről szóló 1188/2014. (III. 28.) Korm. határozat 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A Kormány)
„3. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy tegye meg a 2014–2020 közötti időszakban évi 1,0 millió euró összegű forrásnak a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap terhére történő biztosításához szükséges intézkedéseket, az 1. pontban meghatározott programban való hazai részvétel pénzügyi feltételeinek megteremtése érdekében.
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: folyamatos”
4. A Kormány visszavonja a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a Fraunhofer Társaság közötti megállapodás alapján létrejövő ipari kutató-fejlesztő projektközpontokról szóló 1136/2014. (III. 13.) Korm. határozatot.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1413/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a Bionikai Innovációs Központ létrehozásával kapcsolatos egyes feladatokról szóló
1493/2012. (XI. 13.) Korm. határozat módosításáról**

1. A Bionikai Innovációs Központ létrehozásával kapcsolatos egyes feladatokról szóló 1493/2012. (XI. 13.) Korm. határozat
a) 1. pont a) alpontjában a „nemzeti fejlesztési miniszter” szövegrész helyébe a „Miniszterelnökséget vezető miniszter” szöveg,
b) 1. pont b) alpontjában a „nemzeti fejlesztési minisztert” szövegrész helyébe a „Miniszterelnökséget vezető minisztert” szöveg, a „nemzeti fejlesztési miniszter” szövegrész helyébe a „Miniszterelnökséget vezető miniszter” szöveg,
c) 1. pont c) alpontjában a „nemzeti fejlesztési minisztert” szövegrész helyébe a „Miniszterelnökséget vezető minisztert” szöveg, a „nemzeti fejlesztési miniszter” szövegrész helyébe a „Miniszterelnökséget vezető miniszter” szöveg
lép.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1414/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a Környezet és Energia Operatív Program módosításáról**

A Kormány

1. elfogadja a Környezet és Energia Operatív Program (a továbbiakban: KEOP) módosításáról szóló javaslatot az Európai Bizottsággal történő hivatalos tárgyalások alapjául az 1. melléklet szerint,
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy – a Miniszterelnökséget vezető miniszter bevonásával – az Európai Bizottsággal folytatott egyeztetések során a 1. pontban foglalt módosítások érdekében járjon el,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: azonnal
3. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon az 1. pont szerinti módosítási javaslatnak az érintett monitoring bizottság elé terjesztéséről, és az Európai Bizottság részére történő hivatalos benyújtásáról,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal
4. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy – a Miniszterelnökséget vezető miniszter bevonásával – gondoskodjon a szükséges egyeztetések lefolytatásáról és azokon a kormányzati álláspont képviseléről.
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A KEOP 7. és 8. prioritása közötti forrásátcsoportosítás

	A	B	C	D	E	F	G
1.	Forráselvonás helye		Érintett szakterület/minisztérium	Forrásátadás mértéke (Mrd Ft, 296,9 HUF/EUR tervezési árfolyamon számolva)	Érintett szakterület/ minisztérium	Többletforrás helye	
2.	KEOP	7. prioritás: Projekt előkészítési prioritási tengely (Kohéziós Alap)	környezet/Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	4,00	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	KEOP	8. prioritás: Technikai segítségnyújtás

**A Kormány 1415/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret forrásfelhasználásával kapcsolatos egyes intézkedésekről**

A Kormány

1. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2014. évi munkatervéről szóló 1051/2014. (II. 7.) Korm. határozatnak (a továbbiakban: határozat) megfelelően biztosítsa a Társadalmi Megújulás Operatív Programban és a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programban a kifizetési célok teljesülését,
Felelős: emberi erőforrások minisztere
Határidő: azonnal
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a határozatnak megfelelően biztosítsa a tervezett pályázati felhívások és kiemelt felhívások megjelenését, valamint a kifizetési célok teljesülését a Környezet és Energia Operatív Programban,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal
3. felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy a határozatnak megfelelően
 - a) biztosítsa a tervezett pályázati felhívások és kiemelt felhívások megjelenését a Gazdaságfejlesztés Operatív Programban, valamint
 - b) biztosítsa a kifizetési célok teljesülését a Dél-Dunántúli Operatív Programban és az Észak-Alföldi Operatív Programban,
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: azonnal
4. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a határozatnak megfelelően biztosítsa a kifizetési célok teljesülését az Elektronikus Közigazgatás Operatív Programban és az Államreform Operatív Programban.
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1416/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a KEOP-1.3.0/09-11-2011-0022 azonosító számú („Kalocsa környéki ivóvízminőség javító projekt” című)
projekt támogatástartalmának az önerő halasztott hozzárendelésével történő kifizetéséhez történő
hozzájárulásról**

A Kormány

1. hozzájárul a KEOP-1.3.0/09-11-2011-0022 azonosító számú, „Kalocsa környéki ivóvízminőség javító projekt” című projekt esetében az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 78/F. §-ának alkalmazásához,
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy az 1. pontban foglaltak érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket tegye meg.
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1417/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a KEOP-1.1.1/2F/09-11-2012-0006 azonosító számú („Dél-Balaton és Sióvölgy Nagytérségi Szilárdhulladék
Kezelési Konzorcium működési területén a Somi Regionális Hulladékkezelőtelep fejlesztése” című)
egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projekt támogatásának jóváhagyásáról**

A Kormány

1. jóváhagyja az 1. melléklet szerint a KEOP-1.1.1/2F/09-11-2012-0006 azonosító számú, „Dél-Balaton és Sióvölgy Nagytérségi Szilárdhulladék Kezelési Konzorcium működési területén a Somi Regionális Hulladékkezelőtelep fejlesztése” című, egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatot,
2. hozzájárul az 1. pontban meghatározott projekt támogatási szerződésének módosításához,
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal
3. visszavonja a Környezet és Energia Operatív Program keretében egyes hulladékgazdálkodási projektek támogatásának jóváhagyásáról szóló 1654/2013. (IX. 17.) Korm. határozat 1. pont d) alpontját és 1. mellékletben foglalt táblázat 5. sorát.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1417/2014. (VII. 23.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt támogatási összege (nettó Ft)	Támogatás intenzitása (%)	Projekt rövid bemutatása	Támogathatóság feltételei
2.	KEOP-1.1.1/2F/09-11-2012-0006	Dél-Balaton és Sióvölgy Nagytérségi Szilárdhulladék Kezelési Konzorcium működési területén a Somi Regionális Hulladékkezelőtelep fejlesztése	Dél-Balaton Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás	2 226 191 589	71,47	A projekt keretében egy korábban megvalósult, a Strukturális Politikák Csatlakozás Előtti Eszköze (ISPA), illetve a Kohéziós Alap révén finanszírozott projekt továbbfejlesztése valósul meg. A hulladékgazdálkodási rendszer összesen 38 településen élő 73 024 lakost érint.	<p>1. A támogatást igénylőnek legkésőbb az első kifizetési kérelem benyújtásáig igazolnia kell az önrész rendelkezésre állását az általános pályázati útmutató D1. pontjának megfelelően.</p> <p>2. A legkésőbb a záró kifizetési kérelem benyújtásáig teljesítendő feltételek:</p> <p>2.1. a támogatást igénylőnek be kell nyújtania a tervezett kezelőrendszerre vonatkozó üzemeltetési koncepciót, amely részleteiben tartalmazza a meglévő, a Strukturális Politikák Csatlakozás Előtti Eszköze (ISPA), illetve a Kohéziós Alap révén finanszírozott infrastruktúra üzemeltetéséhez kapcsolódó műszaki körülményeket, jogi viszonyokat, figyelembe véve a két új társulás között szükséges vagyonmegosztást, illetve a társulások folyamatosan változó összetételét,</p> <p>2.2. a támogatást igénylőnek be kell mutatnia a véglegesített és aktualizált társulási megállapodást, amely teljes körűen tartalmazza a részletes megvalósíthatósági tanulmányban megjelölt tervezési területet alkotó településeket,</p> <p>2.3. a támogatást igénylőnek be kell csatolnia a projektben érintett valamennyi települési önkormányzat képviselő-testületének határozatát arról, hogy az általuk az üzemeltetési koncepció alátámasztásához nyújtott, és a részletes megvalósíthatósági tanulmányban feltüntetett adatok, információk a valóságnak megfelelnek, továbbá a részletes megvalósíthatósági tanulmányban bemutatott üzemeltetési koncepciót, díjpolitikát, díjképzést ismeri és annak betartását a támogatás visszafizetésének terhe mellett vállalják a projekt befejezését követő minimum öt évig.</p>

**A Kormány 1418/2014. (VII. 23.) Korm. határozata
a TÁMOP-2.2.7.B-3-13/1-2014-0001 azonosító számú („Modellprogram duális rendszerű szakképzési
tartalmak pilot jellegű átültetésére” című) kiemelt projektjavaslat akcióttervi nevesítéséről és támogatásának
jóváhagyásáról**

A Kormány

1. jóváhagyja az 1. melléklet szerint a TÁMOP-2.2.7.B-3-13/1-2014-0001 azonosító számú, „Modellprogram duális rendszerű szakképzési tartalmak pilot jellegű átültetésére” című, egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatot (a továbbiakban: projekt),
2. elfogadja az 1. melléklet szerint a projekt kiemelt projektként történő nevesítését,
3. hozzájárul a projekt támogatási szerződésének megkötéséhez.

Felelős: emberi erőforrások minisztere

Határidő: a támogathatósági feltételek teljesítését követően azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1418/2014. (VII. 23.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylők neve	Projekt támogatási összege (Ft)	Projekt rövid bemutatása	Támogathatóság feltételei
2.	TÁMOP-2.2.7.B-3-13/1-2014-0001	Modellprogram duális rendszerű szakképzési tartalmak pilot jellegű átültetésére	Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara	1 213 000 000	A projekt a szakképzés, kiemelten a duális szakképzés magyarországi gyakorlatában kíván változást, fejlődést elérni egy kísérleti program útján, annak tapasztalatait felhasználva. A pilot keretében 18 szakma vonatkozásában készül új kompetencia-leírás, és ezen belül 16 szakmában valósul meg felnőttképzés az adott szakképzés utolsó évfolyamán tanulók számára.	<p>1. A támogatást igénylőnek el kell végeznie a szakmai megvalósítók esetében a végzettségi kitétel konkretizálását és a szakmai önéletrajzok alapján a személyek kiválasztását.</p> <p>2. A támogatást igénylőnek ki kell választania a projektmenedzsmentben részt vevő személyeket a pályázati felhívás C1.2 pontjában megfogalmazott kritériumoknak megfelelően, és ki kell egészítenie a projekt adatlapot a személyek adataival, és a projekt adatlaphoz mellékelni kell ezen személyek szakmai önéletrajzát.</p> <p>3. A támogatást igénylőnek be kell nyújtania a közbeszerzési eljárás időigényével kiegészített Gantt-diagramot.</p> <p>4. A támogatást igénylőnek a megvalósíthatósági tanulmányban a kötelező kommunikációs eszközök azonosításánál a költségeket fel kell tüntetnie (a Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei című útmutató 7. oldal alapján), összhangban a költségvetésben betervezett 21 150 000 forinttal. A részletes szöveges indokolásban szükséges részletesen ismertetni a kommunikációs tervre és a fotódokumentációra betervezett összeg indokait.</p> <p>5. A támogatást igénylőknek szükséges módosítaniuk a projekt költségvetését és ehhez kapcsolódóan kiegészíteniük és részletezniük a szöveges indokolást a következők szerint:</p> <p>5.1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal költségvetésének a következő módosítása szükséges:</p> <p>5.1.1. Projekt-előkészítés költségei:</p> <p>5.1.1.1. Az egyes elszámolni kívánt tevékenységek vonatkozásában a támogatást igénylőnek részletesen szükséges kifejtenie a költségek kalkulációját, alátámasztani a tervezett összegeket, és meghatározni az eredményorientált szerződés feltételeit, beleértve a megfelelő teljesítés paramétereit (különösen a megvalósíthatósági tanulmány esetében mennyiségi és minőségi kritériumokat).</p> <p>5.1.1.2. Az „előkészítés célfeladatainál” a kiegészítő táblában az „összesen” mennyiségi egységet „fő”-re vagy „emberhónap”-ra szükséges módosítani, valamint a mennyiséget és az egységárat is ehhez kell igazítani.</p> <p>5.1.1.3. Az „előkészítés megbízási szerződése” esetében tisztázni szükséges, hogy egy vagy több szerződésről van szó. E mező 5.1.1.2. pontjában foglaltaknak megfelelően szükséges kitölteni a kiegészítő táblát, és megfogalmazni a szöveges indokolást.</p>

					<p>5.1.1.4. Az 54. költségvetési sorból és az 56. költségvetési sorból következően a költségvetés vonatkozó szövegrészének módosítása szükséges a foglalkoztatottak létszáma egyértelmű megjelölése érdekében.</p> <p>5.1.1.5. Az 529., az 54. és az 561. költségvetési sorokon a paraméterezést pótolni szükséges olyan módon, hogy a költségvetésben a mennyiségi egységeket, illetve a releváns mennyiségeket fel kell tüntetni.</p> <p>5.1.2. Projektmenedzsment:</p> <p>5.1.2.1. A szöveges indokolásban és a kiegészítő táblában tételesen szükséges megadni az egyéb kis értékű eszközök és a bútorok esetében az egyes eszközök darabszámát és az egységárat.</p> <p>5.1.2.2. A szöveges indokolásban meg kell jeleníteni az alkalmazásokkal kapcsolatos részletes adatokat (milyen munkakör, jogviszony, időtartam stb.). Eltérő bérösszegű vagy időtartamú munkakörök esetén mind a táblázatban, mind a szöveges indokolásban elkülönítlen kell rögzíteni a vonatkozó költségeket és azok indoklását. A kiegészítő táblázatban az adatokat emberhónapban szükséges feltüntetni.</p> <p>5.1.2.3. Meg kell adni a szöveges indokolásban mind a célfeladatoknál, mind a megbízási díjaknál azok számításának módját (fő, alkalom és bér szorzata).</p> <p>5.1.2.4. Az 522. költségvetési sor esetében a szöveges indokolásban szereplő „beleértve a bérleti szerződésbe kalkulált költségeket” mondatrészt ki kell fejteni és – ha szükséges – a költségvetést ki kell egészíteni a meghatározott költségek tekintetében. A rezsiköltségek a bérleti díj költségvetési soron csak akkor tervezhetőek, ha a számlán nem elkülönítlen, hanem a bérleti díj összegében jelennek meg. Ha azonban a számlán a rezsiköltségek külön kerülnek feltüntetésre, akkor ezek tervezett összegét az Egyéb, a projekt végrehajtásával összefüggő (általános) költség/529. költségvetési sorra kell átcsoportosítani. A kiegészítő táblában szükséges megadni havi mennyiségben és egységárban a bérleti költségeket.</p> <p>5.1.2.5. Az 526. költségvetési soron pótolni szükséges az alkalmaz megjelölést.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>5.1.2.6. Az útiköltség tárgyú 526. költségvetési sor esetében a szállás és utazási költség kalkulációját a szöveges indokolásban ki kell fejteni (szállás esetén a fő, az éj és a bruttó egységár szorzataként, utazási költség esetén a fő, az alkalom, a kilométerben megadott távolság, a közúti gépjárművek, az egyes mezőgazdasági, erdészeti és halászati erőgépek üzemanyag- és kenőanyag-fogyasztásának igazolás nélkül elszámolható mértékéről szóló 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendeletben meghatározott üzemanyag-fogyasztási norma szerinti fogyasztás és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által közzétett, a tárgyhónapban a fogyasztási norma szerinti üzemanyagköltség-elszámolással kapcsolatosan alkalmazható üzemanyagár szorzataként). Annak feltüntetése is szükséges, hogy a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 25. § (2) bekezdés szerinti kilométerenkénti 9 forint összegű általános személygépkocsi-normaköltséget figyelembe veszik-e.</p> <p>5.1.2.7. Az 54., az 551. és az 561. költségvetési sorokon a menedzsment négy tagjának összevontan megadott bérét olyan módon szükséges megbontani, hogy személyenként külön-külön szerepeljenek a bérek és a járulékok, valamint szerepeltetni szükséges, hogy e személyek milyen időtartamban kerülnek alkalmazásra.</p> <p>5.1.2.8. Az 551. költségvetési sor esetében a kiegészítő táblázatban az adatokat emberhónapban kell megadni. A béren kívüli juttatások felsorolása nem tartalmazza a Széchenyi Pihenő Kártya révén elérhető juttatásokat, így ezek nem számolhatóak el. Ha szükséges ilyen juttatás biztosítása, fel kell tüntetni azokat a költségek változtatása nélkül. Az összköltség kalkulációjának részletes levezetése szükséges a szöveges indokolásban, és be kell mutatni az egy főre eső juttatásokat is, azok egyes elemeinek részletezésével.</p> <p>5.1.2.9. Az 569. költségvetési sor esetében szükséges pontosítani a szöveges indokolásnak „A nem pénzbeli juttatások 2012-től” kitételét annak tisztázása érdekében, hogy egyértelmű legyen: mit takar az egyéb járulék tervezése. Ha ennek keretében a rendezvényekhez kapcsolódó járulékot tervezett a támogatást igénylő, az a rendezvényszervezésnél számolható el, beépítve a rendezvény tervezett összköltségébe. Ebben az esetben a kalkulációt részletezni szükséges.</p> <p>5.1.3. Projekt szakmai megvalósítása:</p> <p>5.1.3.1. Az indokolásból törölni szükséges a célfeladatokra és megbízási díjakra vonatkozó részt, mivel az 54. költségvetési sor értelmében minden személyt főállásban alkalmaznak.</p> <p>5.1.3.2. A III/561. költségvetési sor esetében szükséges a megfelelő mértékegység és mennyiség megjelölése.</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>5.1.3.3. A humánerőforrás-koordinátorok számát a szakmai megvalósításban részt vevő személyek számával összehangba kell hozni. Szükséges tisztázni, hogy egy vagy több fő humánerőforrás-koordinátort kíván a támogatást igénylő alkalmazni a projekt keretében.</p> <p>5.1.3.4. Az 551. költségvetési sor esetében a kiegészítő táblázatban az adatokat emberhónapban kell megadni. A béren kívüli juttatások felsorolása nem tartalmazza a Széchenyi Pihenő Kártya révén elérhető juttatásokat, így ezek nem számolhatóak el. Ha szükséges ilyen juttatás biztosítása, fel kell tüntetni a költségek változtatása nélkül. Az összköltségek kalkulációjának részletes levezetése szükséges a szöveges indokolásban, és be kell mutatni az egy főre eső juttatásokat is, azok egyes elemeinek részletezésével.</p> <p>5.1.3.5. Az 569. költségvetési sor esetében pontosítani szükséges a szöveges indokolásnak „A nem pénzbeli juttatások 2012-től” kitételét annak tisztázása érdekében, egyértelmű legyen: mit takar az egyéb járulékok tervezésük. Ha ennek keretében a rendezvényekhez kapcsolódó járulékok tervezett támogatást igénylő, az a rendezvényszervezésnél számolható el, beépítve a rendezvény tervezett összköltségébe. Ebben az esetben a kalkulációt részletezni szükséges.</p> <p>5.1.4. Projekt megvalósításához igénybevetett szolgáltatások:</p> <p>5.1.4.1. A szöveges indokolás első mondatban szereplő 11 fő érték 10 főre történő javítása szükséges.</p> <p>5.1.4.2. Az 52. költségvetési soron a szakmai minőségbiztosítás és a rendezvények nem szerepelnek a szöveges indokolásban, amelyből fakadó ellentmondást fel kell oldani. A szolgáltatások és a tevékenységek kalkulációját a szöveges indokolásban minden tevékenységhez külön fel kell tüntetni, a tervezett összegeket alá kell támasztani, tervezésük szükségességét meg kell indokolni, és az ott részletezett adatokat a kiegészítő táblában jelenleg összesítve történő szerepeltetésük helyett pontos mennyiségi meghatározásokkal át kell vezetni.</p> <p>5.1.4.3. Közbeszerzési eljárás tervezésének esetében meg kell adni, hogy hány eljárást terveznek és ezt a kiegészítő táblában is szerepeltetni kell.</p> <p>5.1.4.4. Általános jogi tanácsadás, közjegyzői költségek és pénzügyi minőségbiztosítás, pénzügyi monitoring igénybevétele esetén be kell mutatni a kalkulációt a szöveges indokolásban, és át kell vezetni a számítás módját a kiegészítő táblában.</p> <p>5.1.4.5. Tisztázni szükséges, hogy a pénzügyi minőségbiztosítás kifejezés milyen konkrét tevékenységeket foglal magában, és tisztázni kell annak logikai kapcsolatát a szöveges indokolásban könyvelésként megjelenő tevékenységgel.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>5.1.4.6. A nyilvánosság biztosításának körében a kiegészítő táblában 16 hónapra vonatkozóan szerepeltetett költségek esetében a tervezett darabszámot és egységárat fel kell tüntetni, a rendezvények esetében pedig a tervezett létszámot és a várható költségeket részletesen be kell mutatni. A kommunikációs terv költségét szükséges megindokolni, és ha az a megvalósíthatósági tanulmány része, úgy annak költségeit át kell helyezni az előkészítés oszlopba. Ha az egy külön terv, akkor alá kell támasztani a tervezett költség mértékét. Tisztázni szükséges, hogy a projektadó rendezvény kifejezésen mit ért a támogatást igénylő.</p> <p>5.1.4.7. Az 52., az 54. és az 561. költségvetési sorok esetében szükséges, hogy a táblázatban a megfelelő mértékegység és mennyiség megjelölése szerepeljen. Ki kell fejteni, milyen célból, milyen feladatra, munkakörben és időtartamban történik a foglalkoztatás. A szöveges indokolásban és a kiegészítő táblában is meg kell adni a megbízási díj kiszámításának módját (fő, alkalom és bér vagy fő, hó és bér szorzataként).</p> <p>5.1.4.8. A támogatást igénylőnek szükséges benyújtania a 114. költségvetési soron tervezett feladatbank-vásárlás alátámasztásához szükséges részletes szakmai indokolást.</p> <p>5.1.5. Egyéb szolgáltatások:</p> <p>5.1.5.1. Tisztázni szükséges az 52. költségvetési soron a támogatást igénylő által a táblában pénzügyi minőségbiztosításként szerepeltetett költségek és a szöveges indokolásban szereplő könyvelési tevékenység közötti logikai kapcsolatot.</p> <p>5.1.5.2. Az 52. költségvetési sor esetében szükséges a táblázatban a megfelelő mértékegységek és mennyiség megjelölése.</p> <p>5.1.6. Beruházás (ERFA átjárhatóság):</p> <p>5.1.6.1. A 143. költségvetési sor esetében az „Egyéb kis értékű eszközök” és a „Bútorok” elnevezésű sorok esetében szükséges a megfelelő mértékegységek és mennyiség megjelölése.</p> <p>5.1.6.2. A VII/14. költségvetési soron a laptopok vonatkozásában tervezett 350 000 forintos egységár helyett a piaci árak szerint legfeljebb 250 000 darabonkénti ár reális, ennek figyelembevételével mindkettő konzorciumi tagot érintően (összesen 14 db + 8 db eszköz esetében) 2 200 000 forint tartálékra történő áthelyezése szükséges.</p> <p>5.1.7. Egyéb, a projekt végrehajtásával összefüggő (általános) költség:</p> <p>5.1.7.1. Az 513., az 523., az 527. és az 531. költségvetési sorok esetében szükséges a táblázatban a megfelelő mértékegység és mennyiség megjelölése.</p> <p>5.1.7.2. A telefonköltségeket emberhónapban szükséges megadni, mivel az érintett 14 fő nem teljes időszakban dolgozik a projektben (összesen 206 emberhónap).</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>5.1.7.3. A telefonközpont bérleti díja nem a támogatást igénylő által megjelölt költségsoron, hanem a projektmegvalósításhoz igénybevetett szolgáltatások, egyéb bérleti díjak tárgyú 522. költségvetési során számolható el, emiatt arra a költségsorra szükséges e költségeket átcsoportosítani, továbbá meg kell indokolni és be kell mutatni a kalkulációt.</p> <p>5.2. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara költségvetésének a következő módosítása szükséges:</p> <p>5.2.1. Projektmenedzsment:</p> <p>5.2.1.1. A szöveges indokolásban és a kiegészítő táblában meg kell adni az egyes eszközök darabszámát, az átlagos egységárat, különös tekintettel a szakmánkénti eszközigenyre. A megvalósítók telefonbeszerzésénél meg kell nevezni, milyen telefonokról van szó.</p> <p>5.2.1.2. Az 526. soron az utazási költség tekintetében a hibás számítás javítása szükséges. A külföldi műhelymunka (workshop) esetében a kiegészítő táblában alkalmat, az utazási költségnél hónapot szükséges megadni mértékegységként, és ennek megfelelően kell kitölteni a többi oszlopot. A menedzsment utazási költségének számítása hibás, helyesen 812 800 forint a feltüntetett 740 800 forinttal szemben. Emiatt a szöveges indokolást ki kell javítani a tervezett költségek változatlanul hagyása mellett.</p> <p>5.2.1.3. Az 529. költségvetési sor esetében a menedzsment támogató szolgáltatás költségeinek részletes kalkulációját a szöveges indokolásban szerepeltetni szükséges, a kiegészítő táblában pedig hónapokra lebontva kell feltüntetni az adatokat.</p> <p>5.2.1.4. Az 54. és az 561. költségvetési sor esetében a szöveges indokolásban meg kell jeleníteni az alkalmazásokkal kapcsolatos részletes adatokat (milyen munkakör, milyen jogviszony, hány hónap). Eltérő bérösszegű vagy időtartamú munkakörök esetén mind a táblázatban, mind a szöveges indoklásban különülten kell rögzíteni a tervezést. A kiegészítő táblázatban az adatokat emberhónapban kell feltüntetni.</p> <p>5.2.2. Projekt szakmai megvalósítása:</p> <p>5.2.2.1. Az 526. költségvetési sor esetében a tervezett havi megtett távolságot és az utazások célját részletesen be kell mutatni és alá kell támasztania a költségek indokoltságát.</p> <p>5.2.2.2. Az 54. és az 561. költségvetési sor esetében a szöveges indokolásban meg kell jeleníteni az alkalmazottakkal kapcsolatos részletes adatokat (milyen munkakör, milyen jogviszony, hány hónap). Eltérő bérösszegű vagy időtartamú munkakörök esetén mind a táblázatban, mind a szöveges indoklásban különülten rögzíteni kell a tervezést. A kiegészítő táblázatban az adatokat emberhónapban kell feltüntetni.</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>5.2.3. Célcsoport számára biztosított támogatás (100%): az 513., az 522., az 525. és az 526. költségvetési sorok esetében a kiegészítő táblában szereplő költségek részletes kalkulációját a szöveges indokolásban be kell mutatni, majd az ott rögzítettek alapján javítani kell a táblázat szorzóit is. A célcsoport utazási költsége nem szerepel a szöveges indoklásban, ezt is fel kell tüntetni.</p> <p>5.2.4. Projekt megvalósításához igénybevetett szolgáltatások:</p> <p>5.2.4.1. Az 524. költségvetési sor esetében a nyilvánossági elemek felsorolását, tervezett darabszámát és egységárát a szöveges indokolásban fel kell tüntetni, és a kiegészítő táblában 16 hónapra kell elosztani az összköltséget.</p> <p>5.2.4.2. Az 521. és az 529. költségvetési soroknál a költségek részletes kalkulációit a szöveges indokolásban fel kell tüntetni, és az ott rögzített adatok alapján a kiegészítő táblában javítani a szorzókat (alkalom és egységár vagy darabszám és egységár szorzataként).</p> <p>5.2.4.3. Az 531. költségvetési sor esetében a költségek kalkulációit a szöveges indokolásban fel kell tüntetni, és az ott szereplő adatok alapján a kiegészítő táblába át kell vezetni az értékeket.</p> <p>5.2.4.4. Az 569. költségvetési sornál tisztázni szükséges az egyéb járulékos tervezésének tartalmát. Rendezvényekhez kapcsolódó reprezentációs járulékos rendezvényszervezés keretében, beépítve a rendezvény tervezett összköltségébe kell szerepeltetni, és a kalkulációt e vonatkozásban is részletezni szükséges. Pontosítani szükséges a szöveges indokolás „A nem pénzbeli juttatások 2012-től” kitételét is annak értelmezhetősége érdekében.</p> <p>5.2.5. Egyéb szolgáltatások:</p> <p>5.2.5.1. Az 529. költségvetési sor esetében a Közbeszerzési eljárások, Hirdetmény feladásához kapcsolódó költség, hatósági díjak vonatkozásában meg kell adni, hány eljárást terveznek, és a kiegészítő táblába is át kell vezetni az alkalmak számát.</p> <p>5.2.5.2. Általános jogi tanácsadás, közjegyzői költségek, kisserződött könyvelés igénybevétele vonatkozásában a szöveges indokolásban rögzíteni kell a költségek kalkulációját, és a számítások szorzóit a kiegészítő táblába is át kell vezetni.</p> <p>5.2.6. Beruházás (ERFA átjárhatóság): a 141. költségvetési sor esetében a szöveges indokolásban és a kiegészítő táblában kell megadni az egyes eszközök darabszámát, az átlagos egységárát, különös tekintettel a szakmánkénti eszközigényre. A megvalósítók telefonbeszerzésénél meg kell nevezni, milyen telefonokról van szó.</p> <p>5.2.7. Egyéb, a projekt végrehajtásával összefüggő (általános) költség: az 513., az 527., az 529. és az 531. költségvetési sorok esetében a költségeket a kiegészítő táblában hónap mennyiségben kell megadni (hó és egységár szorzataként).</p>
--	--	--	--	--	--

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.